

84 уау
м 38 7 аб

ҚАЙРОЛЛА МУҚАНОВ

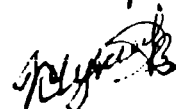
АРНАУЛАР - 2

Петропавл, 2013 ж.

ҚАЙРОЛЛА МҰҚАНОВ

АРНАУЛАР – 2

Өлеңдерімнің осы екінші жинағын
Ташкенттегі аудандық орталық кітапха-
насына ұсынамын.

Автор, 15.12.2014 ж.

“өлгістік Қиғикетни облыстық өикеттану мұражайы
Асыл мұра” орталығы

Ғайролла Мұқанов. Арнаулар 2. Өлеңдер.

Істронал, 2013 жыл 210 бет.

Әұл кітап 2004 жылы Алматы қаласындағы «Жібек жолы»
ында басылып шыққан «Арнаулар» атты өлеңдер
ының жалғасына іспеттес. Сондықтан «Аранаулар – 2»
алады.

Бұл кітапқа «Арнаулар» кітабына кірмей қалған, мектепте оқып жүргенде шығарылған өлеңдер, басқа да сондай ертеректегі өлеңдер кіргізілді. Екіншіден, «Арнаулар» жарық көрген 2004 жылдан бергі уақытта шығарылған өлеңдер кіріп отыр. Үшіншіден, кейбір жолдастарым мен басқа да таныс адамдардың әр кезде маған арнап жазған өлеңдері де кітапқа енгізілді.

Әрине, өлеңдердің сапасы әр түрлі. Кейбіреуін жинаққа кіргізбесемде болатын еді. Бірақ, ойлап барып, кірсін, өйткені олар да өмірімнің бір кезеңдерінде әр түрлі себептермен жазылды ғой және бір кезде осы жинақты оқитын оқырмандар білсін деп шештім. Өзім де жинақты ақтарып отырып бұған кірген өлеңдердің қашан, қайда, қандай оқиғаға байланысты шығарылғанын еске алармын деп ойлады. Сонымен, жақсы болсын, нашар болсын екінші өлеңдер жинағымның атын тағы да «Арнаулар» деп қойып, тек оған 2-ші дегенді қостым. Енді мұның толық аты «Арнаулар-2».

Автор.

I-БӨЛІМ

АВТОРДЫҢ ӨЛЕҢДЕРІ

Айтмағамбетке.

Ініміз жақсы көрер Айтмағамбет
Той жасап отыр бүгін елуге кеп.
Жүруші ед кеше ғана ағаш атпен
Пергілеп тал қамшымен «әйт-шулеп».

Кәбәсі еркелетіп «Әйтөк» деген,
Атасы өз қолымен жетелеген.
Сүйкімді жас баланы жақсы көріп,
Ағайын, бар туысы әлпештеген.

Бүгін ол елдің сыйлы азаматы,
Ақ көңіл, кішіпейіл, қанағатшыл.
Өзіндей сүйген жары Жұмабике,
Жарасқан екеуінің махаббаты.

Жайқалып өсіп келеді балалар да,
Азамат, Жасұлан мен Асыландар.
Кенжесі балдан тәтті Әлиюшка,
Тең келер оған бүгін жан болар ма?!

Ал, іншек, құтты болсын елу жасың,
Өрқашан аман болсын мал мен басың!
Қуаныш, мерейтойлар бола берсін,
Қасыңда бірге болсын жанжолдасың!

28 май 2004 жыл.

Жақсылыққа.

Жайнаған жаздың мынау жалпағында,
Маусымның оттай ыстық аптабында.
Дүниеге бір нәресте келген екен,
Іңгәлап елдің ашық аспанында.

Кезі еді сұм соғыстың қайнап тұрған,
Жеңіске бері қарай бетін бұрған.
Жеңіс кеп бір жақсылық болсыншы деп,
Жақсылық деп жас сәбидің атын қойған.

Өтіпті содан бері екі отыз жыл
Алпысқа келіп қапты Жақсылық дүр.
Кәбәмнің ұлдарының ең үлкені
Хамзин деп құжатында жазулы тұр.

Жақсылық, құтты болсын мерейтойың,
Денің сау, аман болсын тұла бойың.
Құдайым не тілесен соны беріп,
Әрқашан орындалсын алған ойың.

Алпыстан аттап өгіп жетпіске кел,
Жетпістен желіп өгіп сексенге кел.
Тоқсанға аялдамай өте шығып,
Жүзден аса бергенде тәубәңе кел.

Қасында болсаң әмәп Рәшкениң,
Ағайын-туғандары сыйлы келіп.
Жұмыстан шаршап үйге келгенде
Шайылым жақсы емес не бірге ішкенің.

Үйдің үшардындар бәшбарды,
Жақстандан бұшары та алпа құданарды.
Бәрімен тату тату бәшбардылар,
Аридә жүрсің жүбірсі жораларды

Тағыда құтты болсын алпыс жасың
Әрқашан домаласын өрге тасың.
Өзіңді басқаларға үлгі қылып,
Сыйласын ауылыңның кәрі-жасы.

12 июнь 2004 жыл (19 июнь, суббота).

К 75-летию И.А.Юдина.

Его звали отец и мать
В детстве Ванюшкой.
Сегодня ему семьдесят пять – возраст солидный.
Сегодня он дед и прадед,
Голова уж седая.
Но в сердце живет и крепнет
Душа молодая.
В Хрущевской школе целинной
Мы вместе служили.
На конференции районной
Нас похвалили.
С тех пор прошли годы и годы,
Была всякая служба.
Были радости и невзгоды
Но сохранилась дружба.
Сегодня в день юбилея,
Тебя, мой друг, лелея,
Поздравляю с юбилеем
Желаю долгих лет!
Я меньше желать не смею
Чем Жамбыльских сто лет!
Поднимем, друзья, за это
Наши бокалы с вином!
На старость наложим вето,
За молодость друга пьем!

25 июнь 2004 г.

Сенің арқаң.

Бірде ыстық, бірде суық мына күн,
Өмір жолы оңай емес, шырағым.
Ыстығына шілде айының, суығына қаңтардың
Екеуімізде тәуекел деп шыдадық.

Арудың да көрдік талай жаулығын
Сенің арқаң менің бүгін саулығым.
Жас баладай әлпештедің аялап
Жан серігім, кәдімгі ақ жаулығым.

Сенің арқаң менің бұлай жүргенім,
Қиындыққа бір мойымай, күлгенім.
Қу түлкідей сылаңдаған өмірдің
Талай қиын жұмбақтарын білгенім.

Сенің арқаң жұрт қатарлы болғаным,
Көмектеседі әмән сенің талғамың.
Сенің ғана қабағыңнан айырам
Адал доспен кейбір достың жалғанын.

Сенің арқаң балалардың өскені
Басқалардан олардың жоқ еш кемі.
Барлығы да білім алып жоғары
Қуантады өмір жолын шешкені.

Сенің арқаң ағайынмен сыйласпыз
Жамандыққа ешкімді біз қимаспыз.
Үлкені де, кішісі де туыстың
Келіп жатады көріп бізден сыйластық.
Сенің арқаң досымыз көп, дұшпан жоқ,
Дос көп болса бәрімізде көңіл тоқ.
Достық көңіл арта берсін ұдайы,
Дос болмаса, керегі не дүние – бөк.

Сенің арқаң арылмаймыз қонақтан
Қазанымыз түскен емес газ-оттан.
Қазағымның қонақжайлық ғұрыпын
Сақтап жүрміз әлі күнге жоғалтпай.

Сенің арқаң дастарханда береке
Үйімізде күнде жиын, мереке.
Дәл осылай бола берсін ылайым
Жүре берші жайраң қағып, Күлеке!

26 шілде 2004 ж. Күлекеңе арнау.

Мәриямға.

Денің сау, жүресің бе есен-аман,
Зайыбы жан досымның, Мәрияжан?
«Мамалап» келіп жүрме халің біліп,
Жомартжан, Дәулетиктей екі балаң?

«(Желеп)», арасында ойды бөлер
Асыр сап ойнап жүр ме немерелер?
Олармен бірге ойнауға жалықпаушы ед
Атасы Төлегендей жақсы көрер.

Қуанам сенің аман жүргеніңе,
Қазақтың жол-жорасын білгеніңе.
Еліңе Төлегеннің арнап барып
Ас беріп, дұға оқытып келгеніңе.

Отырсың бұрынғы үйде баяғыдай
Қолдайды бұл ісінді жаббар құдай.
Еске алып Төлегендей жан-жарыңды
Жүрсің-ау бірде күліп, бірде жылай.

Жылама бұдан былай Мәрияшжан
Үріағы Төлегеннің болсын аман.
Соларға пана болып отыра бер
Жолдасы Төлегеннің болсын иман.

16 тамыз 2004 ж.

Аманжолға.

Өмір деген қарап тұрсаң қызық қой:
Біреулерде алып күш бар, бірсуде – ой.
Ой несі ғалым досым Аманжол
Алматыда жасап жатыр мерейтой.

Кеше ғана сияқты боп көрінед
Марьевкада бір мектепте оқып ек.
Содан бері елу бес жыл өтіпті
Бұл не ғажап, бұл не деген керемет!

Осы жылдар жай өткен жоқ сен үшін,
Жалғастырып ұлылардың зор ісін
Армандаушы ең ғылым жолын қусам деп,
Сол ғылымға арналды ғой бар күшің.

Сен дамыттың Қазақстан ғылымын,
Жеткілікті болды оған білімің.
Адал еңбек дәрежеңді өсірді
Ие болдың атағына доктордың.

Одан әрі членкорлық дәреже,
Академик атағың бар және де.
Қызметте жылдың жылға өсе кеп,
Вице президент деген жетің мәртебе.

Биылғы жыл ғүлді болды жемісті
“Жыл адамға” атнап аяп кеңістік,
Бұл Әбекең бір мұртынан күледі,
Риза боп биылғын кеңістік
Жетіне жасқа келдің, міне, бүгін сен,
Қарық жеті жыл алтынға таңғаламмен.
Мерейтойың құтты болсын, досым, деп
Шың жүрекпен сөзім айтып сүйдім!

Жетпіс жасың сенің үшін көп емес,
Сенің еңбек жолыңдағы бір белес.
Сол еңбектің арқасында әлде де
Игере бер бір белестен – бір белес.

Жігіттей бол сексен, тоқсан жасыңда
Әркез болсын Раушаның қасыңда
Дәмелің мен Жанарың да өзіндей
Ғалым болсын жаңа ғасыр басында.

11 октябрь 2004 ж.

*Мұхамедия құдаға.
(80 жасқа толуына)*

Сексен жасқа келіпті бүгін құда
Ешкімде келтіре алмас бұған шүбә.
Мұндай жасқа келген бар, келмегенде
Біздің құда келіп тұр оған тура.

Сонда да елудегі жігіттей ол,
Әлде де күш-қайраты, қаруы мол.
Онымен күш сынассаң жеңілесің
Мейлің сен неше жерден балуан бол.

Мінеки, біздің құда осындай жан
Дауысы сыңғырлап тұр салғанда ән.
Жарыссаң – аяғына ере алмайсың,
Соңында сөмпендейсің таяқ тастам.

Құдайдың берген оған бағы шығар:
Ер жеткен ұлдары мен қыздары бар.
Бәрі де жеке-жеке үй боп отыр
Ішінде біреуі жоқ тәртіп бұзар.

Немере жиендері өсіп келеді,
Үлкендері келгенде сәлем береді.
Кішілері «ата»-лап қойнына еніп,
Құшақтап жақсы көріп беттен сүйеді.

Соғыс пен еңбектің ол ардагері,
Қоңілді құдамыздың жүрген жері.
Жаспен де, кәрімен де жарисуды
Жүректен шыққан оның әзілдері.

Қарамай замананың қиынына
Шақырдың мерейтойлық жиыныңа
Құттықтап сексен жасқа келуіңмен
Қазақы шапан жабам иығыңа.

9 қазан 2004 ж.

Қабдрахманға.
(70 жасқа толуына)

Бірге өсіп, бірге ойнадық бала жастан,
Оқыдық мектепте де бір класта.
Отіпті-ау содан бері талай заман:
Қабрахман келінгі жетпіс жасқа.

Университетте оқыдық және бірге,
Ризамыз студенттік біз өмірге.
Достықтың куәсіндей сол жылдарда
Әрине, сайрап жатыр біздің іздер.

Ғаңдадық Ақнұрды да бірге барып,
Ақпанда Жаңасудан келдік алып.
Сол кезде Қаманан бір құлпырып ед,
Отына махаббаттың күйіп-жанып.

Өзіңді үйлендірдім, Мұратты да,
Сол кезде атап едің бір атты да.
Ұмытпай тапсырарсың оны бізге
Дәулетті үйлендірген уақытта.

Әрине, мұның бәрі ойын-әзіл,
Құттықтау сені міндет бізге кәзір.
Арнаған жетпіс жасқа келуіңе
Бұл өлең менен саған достық мәзір.

Жетпістен желін өтіп, сексенге кел,
Сексеннен қарғып өтіп тоқсанға жет.
Денсаулық мықты болсын әрқашанда
Біліп қой осы екінін біздің тілек.

Тоқсанға да тоқтамай жүзге жылжы,
Әлдемнің жасына кел сонау жылғы.
Қасыңда Ақнұрында бірге болсын
Құлпырып бәйшешектей жазғытұрғы.

Жүре бер арамызда есен-аман,
Әрдайым аман болсын бала-шағаң.
Жүз жасқа келгенінде, соған жетсек,
Осындай құттықтауды тағы жазам.

24 октябрь 2004 ж.

Грипп.

Грипп деген бір ауру шыға қапты
Сап-сау жүрген мені де іздеп тапты.
Сен маған бағынбайтын кім едің, - деп
Барлық кәрін денеме әкеп жапты.

Жыбырлап тамақ шіркін жөтел басты,
Түшкіртіп, сорғалатты көзден жасты.
Сау денем бір тоңазып, бір қызынып,
Ауырып мең-зең қылды милы басты.

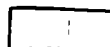
Мен-дағы қарсыластым болмаймын, - деп,
Сенімен бір төсекте қонбаймын, - деп.
Жүрсем де денем қызып, біраз істі,
Бітірдім, аяқтамай қоймаймын деп.

Денеме грипп түгел кіріп алды,
Конбейтін кім едің, - деп әлек салды.
Денемнің әр жеріне біз сұққандай
Шаншуы бір жағынан мазамды алды.

Басуға екі аяқты қиын болды,
Бұл грипп пергіледі оңды-солды.
Жазуға бұрынғыдай пұрсат бермей
Жіпсіз-ақ байлап қойды екі қолды.

Сорғалап екі көзден жас саулады
Естімей құлақ шіркін-ол қорлады.
Тағамның исі менен дәмін сезбей
Ішкенің әрең-мәрең ол да оңбады.

Бұл грипп тіпті маған ой бермеді,
Дәріге әртүрлі ішкен бой бермеді.
Олгірsem сені енді, жоямын деп,
Қылышың аждаһадай көп сермеді.

Мен-дагы оған толық берілмедім,
Қаншама қысса-дагы жеңілмедім.
Бір жұма арналасып, ақырында
Біршама бұрынғыдан жеңілдедім.

Кім білген бұл грипптің аярлығын,
Адамды ауыртуға даярлығын.

Қаншама уақытым босқа кетті-ау,
Көп жұмыс аяқталмай даярлаған.

Кет, грипп, жолама енді маңайыма,
Жазбасын сені ешкімнің талайына.
Арылып сендей жаман зиянкестен,
Ертең мен жұмысыма барайын да.

27 февраль 2005 ж.

Бассыз келген қой.

Айеке-ау, аман-есен келдіңіз бе?
Поезбен желмаядай желдіңіз бе?
Омбыдан чемоданмен қой әкеліп,
Сабырға оны бассыз бердіңіз бе?

Естідік сол қой шіркін маңырапты,
Ішінде чемоданның зар жылапты.
«Басым жоқ, қалай барам Сабырға», - деп,
Айменді жұрт көзінше зор қинапты.

Таңданып вагонда жұрт жиналыпты,
Айекең жөн таба алмай қиналыпты.
Ақырын чемоданға жақын келіп,
Қойына «Тиыштал» - деп, иба қыпты.

«Тиыштал, қой шырағым, маңырама,
-Айекең айтқан сөзден жаңыла ма. –
Барғасын Қызылжардың базарынан
Өнерем бір бас саған, жамырама!»

Қой айтты: «олай болса, қояйын», - деп,
«Сөзіне, Айеке жан, тояйын, - деп. –
Қонаққа Алматыдан келетұғын,
Ғабәқта бар мүшемен бас болсын тек!»

Сол басты Сабыр сатып алған екен,
Ғабәкқа қонаққа арнап салған екен.
Сұңғыла қонақ оны сезіп қалып,
Мүжімей қайтарыпты көңілі қалып
Сонымен мүжілмей бас қалған екен.

Қонақты жөнелткесін ертеңіне
Сабыр да ренжіпті Айекеңе:
«Бір қойды бассыз әкеп, ұят қылдың
Омбыға жіберіп ем мен несіне?!»

Жапахметке.

Жапахмет, жаңа қызмет құтты болсын!
Халықтың жұмысыңа көңілі толсын!
Жаңарған мынау үйде отбасыңа,
Тұрақты сәнді өмір мен бақыт қонсын!

Құлпырып бұл үйлерің жайнай берсін,
Ішінде оқу, еңбек қайнай берсін.
Жақсы оқып Жанар менен Жәдігерчик,
Бұл үйге көп қуаныш сыйлай берсін!

Залымдар үйлеріңнен қашық болсын,
Есігің достарыңа ашық болсын!
Бақытты тату-тәтті от басыңа
Талайлар қуанышпен ғашық болсын!

18 декабрь 2004 ж.

Гестке жауап беруге
Үш әйелмен төрт еркек.
Құмартамыз көруге:
Қайсы төмен, кім серке.

Серкелерін мақтаймыз,
Гілді жақсы біледі, - деп.
Өзгеге зіл сақтаймыз
Гілді қорлап күледі, - деп.

Осылардың барлығы,
Гілді үйреніп шықса ғой.
Сонда әкімнің жарлығы
Орындалып, - болар ғой.

Бұл шумақтар облыс әкімі Қажымұрат Нағмановтың қарашымен ұйымдастырылған облыстық комиссияның облыс чиновниктерімен ведомстволары басшыларының қазақ тілін қанша меңгергенін байқау үшін тест арқылы тексеріс кезінде жиналған.

Комиссияда тіл комитетінің бастығы Алма Омарова, оқу директоры Болат, қазақ тілі қоғамынан мен, қазақ тілі пәнінің № 15 мектептегі оқытушысы Орал Сенкібаева, т.б. болған.

Биылғы сәуір, мамыр, маусым айы
Болмады бұрынғыдай маған жайлы.
Тырнақта орнығып ап «грибок» деген
Екі аяқ, екі қолға уып жайды.

Қышыды ең алдымен сол аяғым,
Онысын қайталады оң аяғым.
Себебін білмеген соң бұл қышудың
Қасыдым өз қолыммен мен баяғы.

Жабысты пәле болып қасығаным
Аяқтың шықты үстіне қызыл қаны.
Йодпен неше түрлі дәрі жақтық,
Сонда да басылмады қышығаны.

Аяқтан бұл пәлекет қолға шапты,
Екі қол саусақтарым «бөртпе» жапты.
Ұп-ұсақ сол бөртпелер қышытқаны
Бәрінен асып түсіп жанға батты.

Еш дауа болмаған соң бұл пәлеге
Баруға тура келді дәрігерге.
Қаланың ортасында кождиспансер
Бардық біз «грибковое бөліміне»

Дәрігері Рудова деген әйел
Қарсы алды жылы жүзбен болып бәйек.
Жатқызып бес кісілік палатаға
Емдеді беріп укол, дәрі-дәрмек.

Аяқ пен қолға жақты қызыл бояу
Үстінен тағы жақты ақшыл бояу.
Кварцтың сәулесін де түсірткізді
Астыңғы қабытты түрған таяу.

Қырылды сол аяқтың үш тырнағы,
Баяғы «грибоктың» деп тұрағы.
Екі аяқ бір айдан соң жазылды әрең,
Бөртпенің екі қолда бар жұрнағы.

Оларда жазылуға жақындалып ед,
Маңдайға тағы бөртпе жабылды кеп.
Амал жоқ оларды да емдеп жатыр
Тілеймін жасағаннан шипа бер деп.

Бәрінен қиын болды көп жатқаным,
Санаумен таң атқанын, күн батқанын.
Шаршады-ау Күлекең де сөмке сүйреп,
Шалына дәмнің әкеп ұнатқанын.

Жұмыста ұят болды Ғалымнан да
Жүруге жоспарлап ек Алматыға.
Луруым бұл іске де бөгет боп тұр
Барармыз әлде болса, жазылғанда.

Екі айдай уақыт өтті еш еңбексіз,
Жатумен палатада құр дөңбекшіп.
Тағдырдың жазуына амал бар ма,
Бұл іске басқа түскен мен көнбекпін.

Маусымның он жетісі бүгін міне,
Жазылып біржолата шықтым үйге.
Бұл пәле жоламасын енді бізге,
Құлайым түсірмесін мұндай күйге.

25.04.-17.06.2005 ж.

Гүлсім қарындасыма.

Жанаг қызы Гүлсімді
Көрдім ауруханада.
Құлпырып тұр пұр жүзі
Ұқсап бір жас балаға.

Орысшаға сайрап тұр,
Орыстардан кем емес.
«Бытовойды» билеп тұр
Ешкім оған тең емес.

Қимылдары шапшаңда,
Өзі пысық, өзі іскер.
«Бұл жұмысты таста да,
Мұғалімдікке қайтып кел».

Деп едім, ол «өзімде
Жүрмін – деді, - ойлап».
Нұрлы екі көзінде
Тұнып тұр-ау ой қалың.

19 мамыр 2005 ж.

Жұлдызга.

Алыстан Алматыдан келді хабар
Біз үшін бұл хабарда қуаныш бар
Естіден Жұлдызымыз алға шығып
Жоғары жүз он сегіз алыпты балл.

Қуандық мұны естіп бәрімізде,
Үйдегі жасымыз да, кәріміз де.
Басқа да ағайындар қуанышпен
Құттықтау айтып жатыр бәрі бізге.

Жұлдызжан, мұның сенің үлкен жеңіс,
Білімің көптен жиған берді жеміс.
Ірантың биылғы алған құтты болсын
Алда да болсын сенде талай жеңіс.

Інді сен студентсің, оқушы емес,
Алдыңда күтіп тұр ғой талай белес.
Көп оқып, біліміңді кеңейте бер
Ілкімде мұның сенің артық демес.

Ғылымның шыңдарына ашылсын жол
Буз-да да қатарыңның алдында бол.
Ақылың біліміңмен қатар жүрсін
Жұлдызжан, саған айтар тілегім сол.

20.06.2005 ж.

Орагелдіге.

Тоқтау жоқ уақытқа зымыраған,
Түбіне оның жеглес ешбір адам.
Алпыстан арқырағып шауын өтіп,
Жетпіске келіп қапты менің құдам.

Жасыңнан жолдас болдың білімменен,
Талай жыл шұғылдандың ғылымменен.
Кандидат, доктор деген атақтарың,
Көрсетті қашпағанын ғылым сенен.

Атандың академик бұл күндерде,
Ізденіс жетектеді талай жерге.
Тәуелсіз өз еліміз былай тұрсын,
Ғалымдық даңқың жетті шетелдерге.

Аз жылда өткізгендей сан ғасырды,
Осылай талабыңа жол ашылды.
Ғылымның тереңінен маржан теріп,
Жинадың тал бойыңа бар асылды.

Ұнап тұр биіктерге қол созғаның
Түбінен түпсіз терең ой қозғадың.
Ғылымның экономика саласында,
Жарады бүгінгідей төрге озғаның.

Көтеріп арқаңызбен жылдар жүгін,
Еңсеріп қиындығын бұл өмірдің.
Ореке, жетпіс жасқа келгеніңе,
Жырмен шашу шашамын Сізге бүгін!

Құрметті Ораз Баймұратұлы!

Төгіліп шын жүректен ізгі көңіл,
Шабыттың оты желпір бізді небір.
Атыңыз алты Алаштан асып кеткен
Кореді Сізді мақтан біздің өңір.

Гуган гой бұл өңірде сан алып бір,
Гәңірге жалғыз Мағжан саналып тұр.
Мағжанның топырағынан нәр алған соң,
С і н е де үйірілген даналық нұр.
Не дерміз Сізді енді «Дана» демей,
Оңге сөз өзіңізге болады өгей.
Қазақтың сүт бетінде қаймақтарын,
Гудырған бола алмайды дала кедей.

Гудыңыз сол даладан жаратыла,
(Мақганып алған да жөн ара-тұра).
Мәскеуде ілуде бір білім алған,
Гнессіз алыптардың санатына.

Әлілі академик-ғалым әрі,
Атыңыз дүниеге танымалы.
Гүғады Сізді мақтан Қызылжарда
Қазақтың білім берген шаңырағы.

Жолықпай жолда боран, тосын өкпек,
Галымның өрледіңіз төсіне ептеп.
Бүгінгі ұрпағына үлгі етеді,
Әрқашан өзіңізді осы мектеп.

Гнбектің ерінбестен сездің жайын,
Іннен топ жарғанның оздың дәйім.
Жағдыңыз том-том еңбек қажымастан,
Глуысып күні-түні көздің майын.

Жаратқан ұлы дала жайсаң қылып,
Көрмеген қиындықтан тайсалдырып.
Жерің жоқ жетсаңдағы – ксуде соққан
Бойыңа ұя салған байсалдылық.

Болсын деп ел қуатты, ел негізді,
Еңбегін аямастан берген ізгі.
Парламент комиссиясын басқардыңыз,
Бірі – сіз жасағанның теңгемізді.

Пішпеген олқы ойлап, келте кесіп,
Сізбенен елдің кеткен өркені өсіп.
Жүреді өзгелерде Қызылжарды
«Орекең туған асыл өлке» десіп.

Бұл сөздің ағаты жоқ асылында,
Жақсылар бір-ақ туар ғасырында.
Қабылдап жылы сөзді қондыра бер
Тұрғанда жетпіс жастың асуында.

Осылай толу керек толғасын да,
Қолдаған Тәңір өзі жол басында.
Ғұмырың – тіпті болар ұлы ғұмыр,
Бергісіз жетпіс түгіл он ғасырға.
Жақсының бәрі үлгі ғой ғұмырының,
Адамға төгіп тұрған ұлы нұрын.
Кемел күн сүйе берсін сүйемелдеп,
Алатауы қазақтың ғылымының.

14 сентябрь 2005 жыл.

Ізгі ілтипатпен Ғалым Қадырәліұлы, Қайролла Мұқанов.
Қызылжар қаласы.

*Шабан ата ұрпағынның бірісің.
(Ұлан ініміздің 65 жасқа келуіне)*

Алпыс бес құтты болсын, Ұлан інім,
Бөленсін қуанышқа әрбір күнің.
Уақыт тоқтамайды деген рас
Келілісің алпыс беске сен де бүгін.

Алпыс бес келсе-дағы Сіздің жаққа,
Кәріліктен бойыңды алыс сақта.
Дәл қазіргі қалпыңмен, Ұлан інім,
Сексенді асып, ширақ жет тоқсан жасқа.

Жеткізді құдай қолдап Ата жасқа,
Жігітке сендей асыл бұл да жаспа?!
Жетпіс бес, сексен бесті артқа тастап,
Тоқсанға тоқтамай өт, жүзден аспа.

Үлкені інілердің, Ұлан інім,
Сембыдан инженерлік алған білім.
Шаруашылық ісінің майталманы,
Көтерген бастық болып кеңшар жүгін.

Жолдастарың арасында сыйлысың,
Арқа тұтып, құрметтейді туысың.
Үш ілі үй, өнегелі шаңырақ,
Шабан атаң ұрпағының бірісің.

Іліңе қадірің еш кемімеді,
Іс-шарда басшы болдың би мен теңді.
Міқтау емес, көреміз өз бойыңнан
Адалдық, адамшылық белгілерді.

Ал енді көп асыра мақтамайын,
Жақсы ініге ағада тілек дайын.
Алла берген бақ, дәулет шайқалмасын,
Бұдан да өркендесін шаруа жайың.

Азамат пен шығады елдің аты,
Қымбат маған елімнің азаматы.
Өзіндей інілердің ортасында,
Ағаңның шалқып жүрер көңіл шарты.

Інілерді әрқашан қолдап жүрем
Ағалық ақ тілекпен қорғап жүрем.
Қиындықта қасында бірге болып,
Қуанышқа өлең-жыр жолдап жүрем.

Айтатын ақ тілегім шаңыраққа
Жаратқан тұрақ берсін қонған баққа.
Жан жарың Әлхаятпен қатар жасап,
Жетіндер ең кемінде 90 жасқа!

5 октябрь

Тілекке.

(70 жасқа толуына)

Бүгін, міне, болып жатыр үлкен той,
Жай той емес мұның өзі – мерей той.
Жетпіс жасқа келіп қапты Тілекен
Бұл дегенің оңай жұмыс емес қой!

Қан майданда қаза тапты әкесі,
Торт баламен зарлап қалды шешесі.
Сегіз жастан еңбек жолын бастады,
Қиыны болды-ау болмағасын көкесі.

Нелер жұмыс істемеді ол колхозда,
Істепші де болды талай совхозда.
Кооператив жұмысын да меңгерді
Ақырында барды ауысып поштаға.

Алды еңбек өз жемісін беріпті,
Іскерлігін жоғарғы жақ көріпті.
Жаңа ашылған Бескөл атты ауданға
Байланыстың бастығы етіп бекітті.

Ұмытыларма онда істеген сегіз жыл,
Бірақ ол да өмірдегі мезет бір.
Байланысын ол ауданның көтеріп,
Балаларға жоғарылап тартты бұл.

Бастығына облыстық байланыс
Орынбасар болып барды сайланып.
Бұл істе де беделі өсті, ысылды
Жігерленді наркескендей қайралып.

Бастығы да болды осы ұйымның,
Шене білді жұмыстың бар қиынын.
Байланып талай жылғы еңбегі
Нәтері болды үкімет сыйының.

Жасы келіп шықса-дағы зейнетке
«Қазбаспасөз» шақырып алды қызметке.
Оны-дағы бірнеше жыл басқарды
«Қазбаспасөз» ол білмейтін қызмет пе?!

Осы күні отбасының басшысы
Қасында отыр Қапурадай қосшысы.
Балалары жеке-жеке үй болып,
Немерелер «аталайды» боп кіші.

Жетпіс жасың құтты болсын, Тілекжан
Жасың асын сексенменен тоқсаннан.
Қапура мен қол ұстасып жұп жазбай
Келгеніңді көрейік біз тоқсанға.

Жетпіс деген сенің үшін көп емес
Сенің өмір жолындағы бір белес.
Денсаулықтың арқасында әлде де
Өткізе бер бір белестен – бір белес!

Қарамай заманның қыйынына,
Шақырдың мерейтойлық жыйыныңа.
Құттықтап жетпіс жасқа толуыңмен
Қазақ шапан жабам иығыңа.

29 желтоқсан 2005 ж. – 7 қаңтар 2006 ж.

Қабдрахманға.

Амансың ба, Қабдрахман бауырым?
Жатырсың ба бронхитпен ауырып?
Іліктеспін шығуыңа тезірек
Бұл дертіңнен аман-есен сауығып.

Бронхитті күшті ауру деп қорықпа
Ушиимдап құр бекерге торық па.
Күндіз ішіп тәтті шайын Ақнұрдың
Түнде ұйықта, мейлің тіпті, қорылда!

Үй ішінде режимді сақтай бер,
Ауырмауға өзіңе-өзің уәде бер.
Арасында «трависилдей» дәрі ішіп,
Қышыңа түс бұрынғыдай қайратты ер!

Іздерге әлі әлсіреуге тым ерте,
Өмір шіркін болмасыншы тым келте.
Төксүміздің алдымызда міндет тұр
Түрлендіру немеренді Дәулеттей!

Сондықтанда денсаулықты сақтайық.
Ауруларды лақтырып тастайық!
Дос тарменен, жолдастармен сырласып,
Іс қылайық өзімізге лайық.

8 қаңтар – жексенбі 2006 жыл.

Социалға.

Социал, аманбысың, қалың қалай?
Зерттедің Тоқсан биді сен біргалай.
Газетке мақалаң шықпай жатыр
Бұл күнде өмір заңы болды-ау солай!

Мойыма сол мақала шықпады деп,
Толықтырып қайта жаз оны түзеп.
Содан соң «Егеменге» жіберіп көр
Шықсын деп бір Алладан сәтін тілеп.

Ертеректе жазылған өлең.

Ауылға арнап «Ынтымақ»
Жазып едім бір кітап.
Ыспахана болмаса,
Шығуы оның қиын-ақ.

Шың аруга бел байлап,
«Иә, сәт, иә құдайлап».
Ашардым Галинаға
Қолжазбамды орап ап.

Галина оны қарады,
Парақтарын санады.
Тексттеп айтты бағасын
Мұнысы да жарады.

Толдігі жұмыс Дәмет те,
Ол корректор әлбетте.
Тексеріп бүкіл мәтінді
Жібермеді еш қате.

Сәуле де тыныш таппады,
Суреттерді хаттады.
Орынна бәрін келтіріп
Ауыстырмай баптады.

Бәт қырындас баспада
Бәтшіл бүрмай басқаға.
Бұл кітапты тездетіп
Өзімен берді баспаға.

Өткенерге алғыс сол үшін
Алла блессын әр ісің.
Өмір тілегі көл болып
Өмірлер еңбек жемісің.

Дәмет, Сәуле қарындас,
Қаракөз қос қарлығаш.
Алсын үлгі сіздерден
Кейінгі ілек, өндірі жас.

25 қаңтар – сәрсенбі – 2006 жыл

Ғалымға.
(70 жасқа келуіне)

Арқалап зымыраған жылдар жүгін,
Жетпіске келіп қапты Ғалым інім.
Ғылымсыз талай жылдар өтіп келеді
Арналған дамытуға ғылым, білім.

Мерейтой құтты болсын, інім Ғалым
Төңірік бойындағы ыстық жалын!
Өңің алған армандарың орындалып,
Төм-төмдап шыға берсін кітаптарың.

Желін от жетпіс, сексен, тоқсандардан,
Асып кет жүз жасаған Жамбылдардан.
Жаныңда Роза да бірге болсын
Төңірік қыздың арасынан таңдап алған.

Ір жетіп жиендер мен немерелер,
Атылап манайыңда шөберелер,
Балықты жүзден асқан шал атанып,
Көңілді қуанышқа кенеле бер!

6 мамыр 2006 ж. (туған күні 23 сәуір)

*«Ынтымақ ауылы» кітабын сыйлаған
адамдарға жазған қолтаңбалар. 31/Ү-2006 ж.*

Ғалымға.

Тұңғыш шыққан «Ынтымақтың ауылын»
Сыйға тарттым саған, Ғалым бауырым.
«Асыл мұра» орталығын басқарып,
Сен атқардың бар жұмыстың ауырын.

Бес жыл бойы үш зейнеткер ерінбей
Жұрт көзіне аса түсіп көрінбей.
Кітап қылдық елдің талай ерлерін
Бұған дейін қалып қойған еленбей.

Жасай берсін «Асыл мұра» орталық
Тағы талай асылдарды қолға алып.
Шығарайық кітап қылып жарыққа
Риза болсын ісімізге бар халық.

Нұржамалға.

Қадірменді қарындасым Нұржамал,
Ағаңыздың бұл кітабын қабыл ал.
Компьютер басуының шебері –
Мұнда сенің колдарыңның ізі бар.

Қадірменді қарындасым Нұржамал,
«Асыл мұра» орталығы біздің зал.
Бес жыл бойы бірге істеген осында
Әр мінезді үш ағанды есіңе ал.

Социалға.

Талайдым бұл кітапты Социалға,
Төрт жылдар жолдас болған адал жанға.
Алғашқы Омбы, Тобыл архивтерін
Түр болдық Алматы мен Қызылжарда.

Талай кітап шығардық содан бері:
Ашқты Қожаберген, Сегіз сері.
Төксан би, Баймағамбет Ізтөлинмен
Тарихын Барлыбаевтар әулетінің.

Талай да шығарыппыз біраз кітап
«Мінгімақ ауылы» ғой мына кітап.
Талайдың арасында мұны – дағы
Түр жүрген авторын да есіңе сап.

Қалимаға.

Талай жерден шалғай алыс жырақта
Түрмес құрып тұрып қалған тұрақты.
Талайменді қарындасым Қалима,
Талай атаң сыйлайды бұл кітапты.

Талаймен бұл кітапты қолыңа ал
Талай саған туыс, бауыр жандар бар.
Талай елді сағынғанда әрқашан
Талайларды, таныстарды есіңе ал.

Жұмашиқа.

Мұғалім болдың талай жыл
«Ынтымақ» деген ауылда.
Тарихын сол ауылдың
Ескерткішке қабылда.

Парақтап кітап беттерін
Таныстарды көрерсің.
Ауылдың өткен-кеткенін
Есіңе алып жүрерсің.

Кәрімге.

Замандасым Кәрімге
Сыйладым бұл кітапты.
Сені әкелген өмірге
Есіңе ал «Ынтымақты».

«Ынтымақ» туған ауылың
Бала кезден ыстық қой.
Бәріміз сол ауылдан
Жан-жаққа тарап ұштық қой.

Қабдырахимге.

Қабдырахим, есінде ме «Ынтымақ»
Сонда өтті ғой бәріміздің жастық шақ.
Саған, міне, ескерткіш боп барады
Сол ауылға арнап жазған бұл кітап.
Бұл кітапты Ыждахатпен қарарсың,
Өткендерді оқып еске ашарсың.

Оң көрген туыстармен кездесіп,
Риза боп қуанып бір қаларсың.

Мұратқа.

Мұрат інім, саған сыйлық бұл кітап,
Оқы мұны зейін қойып нақыштап.
Бұл кітапта көрсетілген арнайы
Ата-бабаң туған елі «Ынтымақ».

Бабылардың шежіресін біліп ал,
Алғашқы тұрмыс жайын ойға сал.
«Ынтымақтың» тарихымен танысып,
Мақтансаң да болар деймін бір мысқал.

Тілекке.

Өркімнің өзіне ыстық туған жері,
Жидек теріп, көбелек қуған жері.
Шығардым кітап қылып ауылымды
Басын деп кейінгі жас мол зерделі.

Тамашалаймын, Тілек, саған бір данасын
Төртінші жыл жақсы жолдас, ізгі жансың.
Тарихын «Ынтымақтың» оқып шығып,
Тілі де арасында еске аларсың.

Ләйлаға.

Сыйладым, Ләйла, саған бұл кітапты,
Көрсен мұнда әлдең Жарылғапты.
Бұдан оқып біліп ал ата-бабаң
Туып, өскен ауылды – «Ынтымақты».

Ақнұрға.

Кеше ғана жас жігіт ек – бозбала,
Жиі-жиі қырындаушы ек қыздарға.
Қамананмен Қызылжарға келіп ек,
Студент боп жүрген кезде, бір жазда.

Ол шақырды көрейік деп бір қызды,
Пәтерінен көрдік қызды ақ жүзді.
Есімі де Ақнұр екен, құдай-ау,
Қос балтыры көрінеді түп-түзу!

Қамананға ұнап қалды осы қыз,
Қысқа қарай келем – деді – тосыңыз.
Содан кейін жүріп кеттік оқуға
Бір жұмысты бітіргесін нып-ңығыз!

Келесі жыл қарлы суық ақпанда,
Жаңасуға жеттік біздер ақшамда.
Екі күндей ойын-сауық өткізіп,
Түсірдік қой Ақнұр қызды қақпанға.

5-7 шумақтар 22 ішлдеде жазылды.

Бірі ан күні кеш жаттык біз, әрине,
Бірісіңне тұрсақ үйдің төрінен
Біріштімның баяғы ескі салтымен
Бірішініз құдашалар кәріне.

Жүгіріп жүр атқосшымыз Мереке:
Шүлі ауым жок етіктегі менің», - деп.
Бүдішшалар жітіріпті шұлғауын
Бірітелесіп, жездейдікі екен деп.

Ақ қирасын білгеннен соң жайылып,
Біріші «жоғалған» шұлғаулар да табылды.
Біріші жұрт қыран-топан күлісіп,
«Шұлғау ісі» әзілменен жабылды.

Көтеріп ан отырғызып шанаға,
Ашып кеттік Чапай деген қалаға.
Фыһан еді үйден шығар кезінде
Фыһындады көзі түсіп Қаманға.

Біріші бойы сол Чапай да Қамансыз
Біріші болып отырды ол амалсыз.
Ақбұлақ айы туысымен поезбен
Біріші келді Алматыға алаңсыз.

Ақбұлақдай көрді әсем қаланы,
Біріші денгтер өмірін сан-салалы.
Біріші ан да алды бір күн барғанда
Біріші андай абзал, асыл ағаның.
Шіріші жастық, махаббатқа мол жылдар,
Біріші жылдарды бар ма шамаң ұмытар?!
Ақбұлақдайғы сонда балғын жас едді
Біріші анне, жетпісте – деп кім айтар?!

Содан бері өткен екен елу жыл,
«Алтын той» - деп атайды оны барлық жұрт.
Құтты болсын екеуіңе «Алтын той»!
Соған арнап жазылды ғой осы жыр.

Жылдар жылжып өте берсін ақырын
Сексен асып тоқсанға жет Ақнұрым.
Әрқашанда бірге болсын өзіңмен
Қаманандай жанжолдасың, пақырың.

Ожан Қалиға.

Қадірлі Ожекендей ағамызға
Сыйлаймын осы кітапты.
Рахмет оған берген бағаңызға,
Әр қашан еске аларсыз «Ынтымақты».

Миғашқа.

Мың сәлем, миллион сәлем, Миғаш саған,
Бауырым, әрі досым, әрі ағам!
Сәулетті Алматының қаласында
Денің сау жүресің бе есен-аман?

Аман ба Рабиға жеңгеміз де,
Қамқоршың жан аямас үйде-түзде?
Барғанда ақ коңілмен қарсы алатын
Бауырындай сый көрсетіп мына бізге.

Ағылтып жазасың ба олең-жырды?
Ойменен шарлайсың ба ой мен қырды?

Еңіңе аласың ба сол кездерде
Жайлаған Солтүстікті біз пақырды?

Еңің болды көрмегелі өздерінді,
Салғандық биязы, асыл сөздерінді.
Уақыт зымырайды еш тоқтаусыз
Тамаша да соған орай өзгерулі.

Сөзінде да достық көңіл баяғыдай,
Жүреміз Сіздерді ойлап біздер ұдай.

Бар тілек күндіз-түні тілейтұғын:
Достықтан айырмасын жаппар құдай.

20 маусым 2006 жыл.

Рәшидаға.

Жанай-тұрмай жинадым,
Шежіресін ауылдың.
Жүзген еткен жиналып
Салғандықтың бауырын.

Рәшида, саған сыйладым
Тарихтан осы ауылдың.
Төбелер бұл кітаптан
Төбелі туыс, бауырың.

22.06.2006 ж.

Дәулетке.

Бүгінгі той – ерекше той біз үшін,
Дәулетіміз жақсы аяқтап мектебін.
93 балл алып шықты тестіден,
Мәресіне жақын келіп бәйгенің.

Құтты болсын, Дәулет балам, жеңісің,
Еңбектегі озықтарға тең ісің.
Жоғарғы оқу орнында да осылай
Көре берші біліміңнің жемісін.

Енді сен студентсің, оқушы емес,
Алдыңда тұр ғой әлі талай белес.
Көп оқып, біліміңді кеңейте бер
Осы ғой біздің айтар саған кеңес.

Ғылымның шыңдарына ашылсын жол,
Вуз-да да қатарыңның алдында бол.
Ақылың біліміңмен қатар жүрсін
Дәулетжан, саған айтар тілегім сол.

24 маусым 2006 ж. сенб

Ақбөпеш жеңгеме.

Ақбөпештей жеңгеме,
Сыйладым бұл кітапты.
Қашан, қайда жүрсенде
Ұмытпа «Ыңғымақты».

15 шілде 2006 ж

Ұланға.

Сыйпадым бұл кітапты, Ұлан, саған:
Ісидесседі бұл кітапта сенің маман.
Осының, білім берген Қағидаға
Імес қой жеңгеміз де осал адам.

Өмірден ұстаз өткен Қағидадай
Болашақ ол тілге шешен, білімге бай.
Ондағы мақтанышпен айтатұғын
Үстемшіл өз жеңгеміз Сағынайдай.

16.07.2006 ж.

Күләшқа.

Сыйлаймын бұл кітапты, Күләш, саған
Ісиде бөтен емес, жиен апаң.
Осынай жеңгеміздің алдында оқып,
Болашақ білім алған «Ынтымақтан».

Ісіннен институттан алып білім
Ісінкейікпен қазақтың бай ана тілін.
Осындай ұстаздардан ғибрат ап
Сенің де арта берсін біліктігің.

16.07.2006 ж.

Ғазезге.

Сыйладым бұл кітапты, Ғазез, саған,
Қызылжарда тұратын Қайролла ағаң.
Сөйлейді бұл кітапта өз тілінде,
Атақты Қағидадай жиен апаң.

Бастауыш білім алды ол «Ынтымақта»
Оқыды одан кейін алыс жақта.
Белгілі ұстаз болған тіл маманы
Апаңды Қағидадай есте сақта.

16.07.2006

Күләшқа.

Тарихын ауыл жазуға
Көп деректер жинадым.
Күләш қарындасыма
Бұл кітапты сыйладым.

19.07.2006

Ақбөпеш жеңгеме.

«Алтын алқа» құтты болсын, жеңгетай!
Мүндай құрмет келген жоқ жайдан жай.
«Батыр ана» атағың бар құрметті
Біздің жеңгей, байқасаңдар, осындай!

Армызда болмаса да ағамыз,
Есімсейді Сіздің асыл бағаныз.
Өміріңіз тәрбиелеп өсірген
Ардақтайды Сізді барлық балаңыз.

Не мерелер жүгіреді әжелеп,
Мейірімді мынау біздің әже», - деп.
Армында жүресіз ғой ұдайы,
«Ұрпақтарым аман болсын» - деп тілеп.

Еңісіңіз орындалсын еншалла
Армышына жетсін дейміз әр бала.
Нәтишек сізге тілеп отырған
Бағанаңыз бәз – баяғы Қайролла.

21 шілде 2006 жыл.

Маралға.

Еңірілі, жақсы көрер, Марал інім,
Еңбегіңе, құтты болсын туған күнің.
Бірталый артқа тастап жылдар жүгін
Еңбегің келіп қапсың сен де бүгін.

«Бұл жас – ердің жасы» деген бар ғой
Бұл жаста кемелденеді ақыл мен ой.
Армығы осы жасқа жасап жатқан
Еңбегіңе, құтты болсын бұл мерейтой.

Еңбегіңнің жарты ғасыр жайраң қағып,
Ферісүйің, махаббаттың отын жағып.
Еңбегіңнің алға басты, елге мәлім,
Еңбегіңде адал сәбек бағаланып.

Өмірде сәтгі болып жүрген жолың
Полковник атағына жетгі қолың.
Зерделі жасқа келіп бүгіндері,
Дүниенің таныдың сен оң мен солың.

Сыйлысың ауыл-аймақ, ағайынға,
Құдалар, нағашы жұрт әм қайынға.
Дос, жолдас арасында беделдісің
Бола ма айтпауыма бұл жайында.

Кім айтар бүгін сені елуде деп,
Шаш қара, бет әжімсіз, көркем келбет.
Жаңылмай осы күйден әлі елу жыл
Жүре бер алға басып – біздің тілек
Қасыңда бірге болсын Галия жар
Ер жетіп жігіт болсын жас балалар
Немере, шөберелер өсіп-өніп
«Аталап» жүрсін сені балашандар.

9 шілде 2006 жыл.

Бикешке.

Бүгін кешке келе жатсам көшемен,
Аргымақтай келе жатқан бәйбішеден
Бір қыз өгіт дәл жапымын шыққанын,
Үшқын көрдім күнімдеген көшеден

«Жүгірі!» - дедім дәл қызымның өтерде,
Жағт қарасам көздеріне көтерде
Өзіміздің құдашамыз екен той
Кім ойлантпай келдесем деп көшеде

Істімедім маған амандасқанын,
Біле алмадым қайда бара жатқанын.
Әлде оның кездесуге кешігіп,
Сүйгеніне жете алмай сасқанын.

Ойға қалдым зып етіп ол өткесін,
Бір минутқа тоқтай алмай кеккесін.
Сәтті болсын деп тіледім жолы оның
Жүгіріспен нысанаға жеткесін.

Сырыңды айтшы, жақсы көрер құдаша,
Бір жігітпен кездестің бе оңаша?
Ақырында бір той болып жатса егер,
Қуанар ем бес баға алған балаша!

28 август 2006 жыл.

Еркешке.

Қызылжарға көшіп келіп жаңа үйге түсуіне.

Бірталай арқалаған өмір жүгін,
Қалаға көшіп келді Еркеш інім.
Жаңа үйге кіруіңмен құттықтайды
Қымбат пен екеуіңді ағаң бүгін.

Қайырлы, құтты болсын жаңа қоныс
Бұл үйде әрқашанда болсын оң іс.

Жайылып ақ дастархан дәмге толы,
Ағайын келе берсін жақын алыс.

Сағынып өздеріңді Еркеш, Қымбат
Қонақ боп келіп тұрсын құда, жекжат.

Топырлан келін жатсын немерелер,
Еркелеп екеуіңе «әже», «ата» - лап.

Осылай қызық-думан бола берсін,
Тәңірім кемітпесін несібесін.
«Апырай, кең пейілді петкен жан» - деп
Әр қонақ атағыңды жая берсін.

Мәртебең, бағың жаның, арға берсін,
Қызметте атың озып шырда келсін.
Жаныңда жақын жүрген жолдастарың,
Риза боп еңбегіңе баға берсін

Денсаулық мықты болсын бәрнен де,
Орын ал үлкендердің төрнен де
Сендермен қушыпта бірге болып,
Жүрейін күлім қанып кәрі мен де

Есен мен Манкешө.
(қалаға қош келуіңізге арнау)

Қадірлі замандастар, Манкеш, Есен
Қалаға келдіңдер ме имин есен
Айыпқа бұйырмаңдар, өміріңе
Қалаға қош келдіңдер біздің досым

Қалаға келгендерің болды оң іс,
Қайырлы, құтты болсын жаны қонақ
Құттықтай келген шығар айналасыңар
Дос, жолдас, көз көргендер, жықпай танып

Әр қанша естектерің айнап болып,
Тыдай жан етуді үйге танып болып

Қонақтар бірінен соң бірі келіп,
Сәлемін айта берсін: «Орта толсын!»

Жайылсын дәмге толы дастарханың,
Отырсын қонақ күтіп Малкен ханым.
Шіркін-ай сол Малкеннің дәмін-ай деп,
Тамсанып айтып жүрсін қонақтарың.

Денсаулық мықты болсын, қартаймандар,
Қызықсын күні бұрын қартайғандар.
Сыйласып жүрейікші тіршілікте
Зейнеткер жасына кеп марқайғандар.

Нағашыбайға.

Артқа тастап бірталай жылдар жүгін
50 жасқа келіпті Нағашыбай інім бүгін.
Мерейтойда өзіңе тілейтінім:
Артыңнан-ай, алдыңнан – тусын күнің!

Тегін емес бұл інім – текті атадан
Бастауы Көшебе Керей Жоламаннан.
Жоламанның бір ұлы Шәукер болса,
Ер Барлыбай туыпты сол атадан.

Барлыбайдың баласы Көкен сері,
Қызық-думан болыпты жүрген жері.
Одан туған Әлти бай осал емес –
Сол кездегі қазақтың миллионері.

Әлти байдан Садуақас, Сейтақ туған,
Екеуі де кезінде болыс болған.
Жер айдалып жүрсе де кәмпескеде
Басқалардан кем болмай тұрмыс құрған.

Сабыр мен Сермағамбет балалары
Атқарғандарынан үлгі алады.
Неше жыл қиыншылық көрседі ғи,
Еңбекпен асырады қанша жанды.

Сабырлар Әлти қажы немересі
Олардан болды он шақты төбересі
Солардың бесіншісі Науашабай
Бүгінгі мерейтойдың тағамы
Омбының Чистое деген елосында,
Зейнолла Науашабай отбасында
Келінгі дүниеге жас ерекпеге
Науашабай атаңың дәл осында

Отпінгі сөзін бері жарты ғасыр,
Еңбегі оң атқарған ұшан-шыр
Ол болды мұғалім де, агроном да,
Бөлімше де басқарды бермей ел-шар

Атқарып тыңшылықты панаһ кеті
Жас дарын еңбегімен көне түсті
Сондықтан Андреев кеңшарына
Директор боп сайланып, жылды кеті.

Еңбегі бұл кеңшарда алтын басты,
Ұйымдастары білді оң көрі жасты
Жыл сайлап етпіннен мол өнім иі,
Тапсырды ел қорына мол ыстықты

Он алты жыл бір жерде кетпн келед,
Жемісін еңбегінің жылды көред.
Сол елдің тұрғындары еңбегіне
Риза боп, ең жоғары баға беред.

Жарайсың, Науашабай, жақсы ігім,
Қайырлы, күтпн болсын туған күнің!

Гүл жас екі есеге өсіп барып,
Аман-сау, желе жортып, жүзге келгін!

Қасында бірге болсын Гүлжан жарың,
Азамат болсын Динара, Асхат балаларың.
• Әрқашан бұл өмірде өздеріңді
Болдасын аруағы асыл бабалардың!

26 қараша, жексенбі, 2006 жыл.

Еркешке.

Ашнысқа келіп қапты Еркеш інішек,
Ашныс жас көп емес қой біле білсек.
Ашнысың құралмай ма екі отыздан,
Отызда орда бұзар бар ғой есеп.

Ашныс жас кәріліктің белгісі емес,
Өмірде кездесетін тек бір белес.
Сен бүгін сол белестен аттап өтсең,
Ешбір ол орта жолда болып елес.

Бүгін, Еркеш, келген сенің алпысың,
Бөсіп емес, ымырт емес, талтүсің.
Білуіңнен айырмасы көп емес,
• Әні талай күрестерге бар күшің.

Ашнысқа жай келмедің, Еркеш інім,
Өткіздің талай-талай өмір жүгін.
Жасыңнан ел басқардың әр салада,
Іңбексіз өткен емес ешбір күнің.

Ілі жерде жүрсендағы сыйлы болдың,
Арасын біле білдің оң мен солдың.

Әр жаққа біреулердей бұлғақтамай,
Қапысын таба білдің тура жолдың.

Жарасты жас кезіңнен шыдамдылық,
Қолдады қадамыңды күдей біліп.
Айырдың ардағы қаспен досты,

Әрқашан өзіңді де сынай біліп
Жігітсің жақсылыққа құмар жаның,
Халыққа қызмет ету бар арманың.

Ұдайы есімізде біздіңді ты
Кітапқа демеуші боп шығарғаның.

Жасыңнан сен әдепті осындайсың,
Ешқашан ініліктен шоманбайсың
Тойыңда өзіңе айтар бар тілегім
Көшіне асылдардың қосылмайсың

Осы ғой өміріңнің бұл шығы,
Әр ісің ұлан-ғайыр сыр шығы
Дәстүрін бабырдың жанғын жүресің,
Есімің ұлылармен ұласады

Еркепжан, туғын күннің күтты болсаң,
Маңына ик тиетті достың толсаң
Қымбатпен көп ұстасаң көп жасандыр,
Дос қуанып, дұшпаныңа жұн соласаң

Балалар өңдеріңді сыйлап жүресің,
Келіндер әйелден ойың күлесің
Сыйлап апа енемен шырарықты,
Ізетін келіндердің қылық білесің

Той қылып түр жақсы тілме таллап,
Бұдан да әрі үлестуге шақырам

Құттықтаймын алпысыңмен тағы да,
Жан ұямның және өзімнің атымнан.

Бабалар жолыменен әуел бастан,
Сыйысу, құрметтесу күн-түн асқан.
Сол құрмет белгісі деп қабылдаңдар,
Шашуып аға-жеңгең тойға шашқан.

Дос жираң жүрген жерің жиын болсын,
Немере шөберелер үйге толсын.
Бірдерді еске алғанда оқып жүрер,
Осы олең саған арнау сыйым болсын.

25 декабрь 2006 жыл.

Оңдасын інімізге.

«Достық» орденімен марапатталуына құттықтау.

Тәуелсіздік күнінің қарсаңында,
Үлкен той болып жатты Астанада.
Елбасы жарлығымен бір топ адам,
Кенелді мемлекеттік марапатқа.

Әр адам сыйланады еңбегімен,
Марапат келмейді ғой теп-тегішпен.
Оңдасын інімізде сол күндері
Нәр алды еңбегінің жемісінен.

Көп жылдар ғылыммен ол айналысты,
Ғылыми еңбектері жүзден асты.
Білім беру ісінің үздігі боп,
Аршындап ғалым інішек алға басты.

Мәскеуде кандидаттық, докторлықты,
Бағамен үздік деген қорғап шықты.
Бұл күнде профессор, академик,
Көбінен басқалардың білгір мықты.

Келгелі Қызылжарға төрт жыл толды,
Осында университетке ректор болды.
Жанына содан бері бір тыным жоқ,
Жұмсады күш-жігерін оңды-солды.

Университет ол басқарған ынта басты,
Көбінен басқалардың даңқы асты.
Біліммен тәрбиені қатар беріп,
Шығарды ынтаны қып ташай жасты.

Қашанда көңіс түседі адам еңбек,
Ол еңбек қыпандықты ошай жекпек.

Бағасын сондай ерен еңбегінің
Елбасы Назарбаев өзі бермек.

Тәуелсіздік күнінің қарсаңында,
Жарғысы баспасөзде шықты оның да.
Әкімі облыстың ордендерді
Тапсырды бір топ жанға театрда.

Сахнаға бірінші боп шақырылды
Оңдасын – Университет ректоры.
Қалады әкім оның кеудесіне
Орденді «Достық» атты өте құнды.

Қуандық залда отырған біздердағы
Жанды деп ініміздің жарқын бағы.
Осындай марапатпен құттықтаймыз
Мәртебең өсе берсін бұдан да әрі.

26.12.2006 ж.

Ожан ағайға.

Өмірдің арқалаған жүгін талай,
Сексенге келіп қапты Ожан ағай.
Осындай қуанышты тойында оның
Үндемей отырамыз біздер қалай.

80 жас біреуге көп, біреуге аз,
Кейбіреу құр далақтап жүргенге мәз.
Бір күні Ожекеңнің бос өгпейді,
Еңбекпен өтіп жатыр қыспенен жаз.

Көп жыл істеп белгілі газеттерде,
Малынды талай рет аңы терге.
Жүздеген жарық көрді мақалалар,
Әңгіме, өлең, сықақ, очерктер.

Зейнетке шыққасып да таппай тыным,
Өнердің көрсетті ол талай қырып.
«Уақыт жаңғырығы» романы
Өмірдің ашып берді тәлім сырып.

Төгілді нәсер болып өлеңдері,
Бірі ұзақ, бірі шағын көлемдері.
«Ой толғау» мен «Сыр толғау» жинақтары
Тамаша шығармалар өнердегі.

Жуырда тағы үшк дестан жазды,
Өмірін Үмсын сұлу терең киген
«Аққу арман» аталған сол дестанда
Көрсетті Ыбарайдай өнерпазды.

Ожекең бір сарна жан, сөзін қарна,
Жүздеген сурет санды неше түрлі.

Олары өткен талай сайыстарда,
Жүлделі сыйлықтарды алып жүрді.

Ожеке, құтты болсын сексеніңіз
Жемісін бере берсін еккеніңіз.
Алайда 80 жасқа келгеніңді
Демейміз Сіз мәреге жеткеніңіз.

Сексенді артқа тастап, тоқсанды өтіп,
Келіңіз аман-есен жүзге жетіп.
Сондағы арада өтер 20 жылда,
Жазылсын шығармалар нелер жегік.

Қандай жақсы алдыңда ағаң болғаны,
Ожскеңнің 80 жасқа толғанын.
Құттықтап біз інілері қуанып
Жүзге барар дайындаймыз жол қамын.

3 қаңтар 2006 жыл.

Зейнеп апайға.

Жылдың басы ақ қыраулы қаңтарда,
Көше толы ақ мамықтай, ақ қарда.
Апамыздың 80 жасын тойлауға
Жиналыпмыз жасамыз та, жастарда.

Зейнеп апай 80 жасқа келінгі,
Алла жар боп мол күш-қуат беріпті.
Адал еңбек өз жемісін берер деп,
Апайымыз болашаққа сеніпті.

Міне бүгін сол сенімі ақталып,
Денсаулығы, күш-қуаты сақталып,
Қыз күнгідей құлпырғанын көргесін
Риза боп қуануда бар халық.

80 жылғы өміріңіз бір аңыз,
Жас келді деп әлі де жай қалмаңыз.
80 деген Сіздерге сөз бе тәйірі,
Жүзге жетіп жығылмай қартаймаңыз.

80 жылда ел жаңа адамдар ше,
Ой толқығар олар да шама келсе.
Сексендегі апайды жасартар ем,
Табиғаттың билігін маған берсе.

Жарасад үл-қызыңы қатар өскен,
Жашырлан немерелер «әже» дескен.
Тарылған Қашан аға ұрпағына
Алтын қиық Сіз десем қателеспен.

Сөз айтық ақ тілекті үйін төге,
Ойымен шір қосым айып деме.
Асқар тау емес ашыл сексеннің,
Жүзге жетер жолды ыбық төбе

Жүйріктей жабыларды басып озған,
Тағы өтсін дәл 20 жыл басыңыздан.
Қуанышты бақытты сол жылдарда
Табылсын бар жақсылық қасыңыздан.

Зейнеп апай, құтты болсын мерейтой,
Мұндай тойды өткізу де мерей ғой.
Сәксен асып, жүзге келген кезінде,
Дәл осындай өткізілсін тағы той.

Сол тойыңа біздер тағы келейік,
Жүз жасаған апамызды көрейік.
Үрпағыңа жасап жатқан сол тойды,
Мың алғыс деп ізгі бата берейік.

6 қаңтар 2006 жыл.

*Рақым Мұқаметжанов атайдың
90 жасқа толуымен құттықтау.*

Өтіп жатыр бүгін бізде үлкен той,
Жай той емес мұның өзі мерейтой.
Бәріміздің қадірлейтін атамыз
Тоқсан жасқа бүгін келіп отыр-ғой.

Туып өскен жері оның Бестөбе,
Сонда оқып білім алды мектепте.
Фин соғысы басталғанда военком,
Шақыртты оны жіберуге әскерге.

Шығып еді ол соғыстан аман-сау,
Соғыс ашты Гитлер деген фашист-жау.
Қанды қырғын шайқастарда атамыз
Пулеметпен жауды қойдай турады-ау.

Бағаланып майдандағы еңбегі
Иемденді талай-талай орденді.
Бресті де босатуға қатысып,
Жеңіспенен оралады елге енді.

Елде талай қызметтер атқарды,
Құқық қорғау жұмысын да басқарды.
Прокурор да, финансист те болды ол,
Құрылысқа да тартты талай жастарды.

Не істесе де шаршамады, талмады,
Қарғайса да еңбектен ол қалмады.
Әр қашанда бірге болды қасында
Зура баба атамның жан жары.

Зура баба шеберлердің шебері,
Жүрт біледі оның іскер өнерін

Гоқсан жасқа атай біздің келмес ед,
Болмаса егер Зура баба көмегі.

Құтты болсын 90 жасың, аташым,
Алла жазса, жүзге енді аяқ басасың.
Жүзге келген тойыңызды еншалла
Зура бабам өз қолымен жасасын.

Сол тойыңа біздердағы келейік,
Қуанышпен сізге сәлем берейік.
Шөберелер арасында тойлаған
Қызығыңды, ата, бірге көрейік.

Рахымның інісі Шұғайыптың баласы Алдаберген мен
Гүлфия Серікбайқызының сұрауы бойынша жазылды (Мәриаш
арқылы). Той сенбі – 6 январь күні Сергеевқада болмақ. 4 январь
бейсенбі.

Жаңа жылдың басында
Қаңтардың ортасында
Қиын жағдай туып түр
«Асыл мұра» ортасына.
Ауырып қалды Социал,
Ауырып қалды Нұржамал.
Көп кешікпей олардан
Ауырып қалды Ғалым сал.

Кабишетте жалғызбын,
Күні құрсын жалғыздың.
Тезірек қайтып келсе екен
Жолдастарым жазылып.

21 қаңтар 2007 ж.

Сәуле.

Компьютер қасында
Отыр Сәуле қарындас.
Неше түрлі ой басында
Болса да өзі әлі жас.

Қолынан ол шығарды
Талай қазақ кітабын.
Сол қолдардан шыққанды
Менің де біраз кітабым.

Сондықтан да, Сәулежан
Сыйлаймын осы кітапты.
Компьютерге машыққан
Шебер қыз бол атақты.

Дәметке.

Корректорлар бөлмесін
Талай қазақ көріп жүр.
Ойткені кітаптарында
Қателері өріп жүр.

Дәметтің өткір көздері
Қателерді тез шалады.
Келіспей жатса сөздерді
Оны да Дәмеш тез табады.

Сондықтан Дәмет өзіңе
Мың бір алғыс айтамыз.
«Үмсын сұлу» кітабын
Сыйлап сізге тартамыз.

24.04.2007 жыл.

Ақбөпеш жеңгейге.

Бұл кітапты сыйладым
Ақбөпештей жеңгеме.
Арамызда барма екен
Бұл жеңгеме тең келер?!

Ұмсын сұлу апамыз
Бөтен емес сізге де
Бисақалдай атаңыз
Жансақалмен тетелес.

Жұсып пенен Шолжақай
Оларда өскен тетелес.
Ұмсын, Қазі, Қарилар
Болған шығар өкшелес.

Ақбота, Байбота атамыз
Бір туысқан бауыр ғой.
Сондықтан Ұмсын апамыз
Бәрімізге жақын ғой.

Айсұлуга.

Қарағым, қарандасым Айсұлужан
Сыйлайды бұл кітапты Қайролла ағаң.
Аяулы Ұмсын апай өмірімен
Ганысу артық болмас, қалқам саған.

Әйгілі Ұмсын апай ғалым болған,
Апайдың келбетіне жұрт таң қалған.
Жылаумен бұл өмірден арманда өтті
Осы ғой жұрт айтатын «дүние жалған».

Өзіңе Алла жар боп бақыт қонсын,
Көңілің көтеріліп нұрға толсын.
Ер жетіп балапандар Қанат қағып,
Білімді, жұртқа сыйлы адам болсын.

Ғалымға.

Ұмсын сұлу туралы
Көп деректер жинадым.
Ғалым, саған арнайы
Бұл кітапты сыйладым.

Социалға.

Ұмсын сұлу, ғалым қыз
Кер заманда қор болды.
Кітап қылып шығардым
Ұмсын сұлу тағдырын.

Замандас інім Социал
Бұл кітапты қолыңа ал.
Ұмсын сұлу тағдырын
Әр қашанда есіңе ал.

Нұржамалға.

Нұржамал, жақсы көрер қарындасым,
Ағаңа бұл кітапты сен басқаңсың.
Өзіңе сыйға тартам енді мұны
Әр қашан қоңіліңді мұң баспасың.

Мүсілімге.

Ғардырын сұлу Ұмсынның
Оқып біл, інішек Мүсілім.
Еркін өссін арулар
Төкпесін олар көз жасын.

Сенің арқаң (Күлекеңе).

Сенің арқаң менің бұлай жүргенім,
Еш алаңсыз еркін өмір сүргенім.
Гуыстармен, жолдастармен әрқашан
Гізә көңіл сыйластықты білгенім.

Сенің арқаң қызметте өскенім
Өзіңменен бақытты өмір кешкенім.
Бшаларды тәрбиелеп екеулеп,
Көргеніміз олардың да өскенін.

Сенің арқаң жақсы тамақ ішкенім,
Білмесем де оның қалай піскенін.
Мезгілімен ұйқыны да қалдырмай
Көп оқу мен көп жазуға түскенім.

Сенің арқаң еңбегімнің жанғаны,
Кітап болып жазғандарым қалғаны.
Қандай жақсы сол кітаптар ішінде
Сенің дағы еңбегіңнің болғаны.

Сенің арқаң – жаман емес күйіміз,
Әрқашанда қонақжайлы үйіміз.
Ыстық құшақ, шын ықылас беретін
Қонақтарға біздің жақсы сыйымыз.

Сенің арқаң – үйге келген әр кісі
Мейлі үлкен, мейлі болсын ол кіші.
Алғыс айтып, риза боп кетеді
Бітіріп ап бізге келген бар ісін.

Сенің арқаң – берекелі үйіміз
Сенсіз біздің не болар ед күйіміз.
Алда қандай қиын күндер болса да
Айрылмайық бірімізден біріміз.

Апрель 2010 ж. «Қарағай» санаторийі.

«Қарағай» санаторийінде.

Әлемге аян Бурабай,
Бурабайда – «Қарағай».
Бәрімізді қарсы алды
Әлпештеп жас баладай.

Қадиша кепті Шымкенттен
Қазағы мол Нұр кенттен.
Қайрат, күші кем емес,
Қандай күшті ереккентен.

Семейден келді Жайна қыз,
Жарқыраған айна қыз.
Ақылына көркі сай
Мінезі де бай пағыз.

Оралдан келді Қырмығыз,
Қазақтың бір нұр қызы.
Көп қыздардың ішінде
Жарқыраған жұлдызы

Қызылжардан мен келдім
Сәлемін ап сол елдің.
Ганыс болдык осында,
Қыздарымен әр елдің.

Әр аймақтан келдік біз,
Қошемет, құрмет көрдік біз.
Асханада бес мезгіл –
Бірге болып жүрдік біз.

Уақыт бітсе кетеміз
Елімізге жетеміз.
Бірге болған достарды
Есте ұстап өтеміз.

Апрель 2010 жыл. Санаторий «Қарағай».

Қарақат көздерің.

Жан едім мен өзім төзімді
Амал не көрдім де өзінді.
Өзгердім өзгеше, балқыдым
Көргенде қарақат көзіңді.

Қарақат көздерің күлімдеп
Тұрғандай «кел жаным, келші», - деп.
Біле алмай шынын, жалғанын
Ғашық боп сыртыңнан жүрмін тек.

Аймалап төсіңді, көзіңді
Сүйер ем ұмытып өзімді.
Естісем өзіңнен, сәулешім,
Шын сүйген бір ауыз сөзіңді!

Социалға.

Өмір деген құралады жылдардан,
Адам өтеді талай асу – қырлардан.
Жетпіс, сексен, тоқсандарға келуді,
Талай жандар өтіпті ғой қып арман.

Осы күні жетпіс деген түк емес,
Ер адамға ешбір ауыр жүк емес.
Ұзақ өмір арасында келетін,
Жетпіс деген атап өтер бір белес.

Кей адамға көріңсе де боп қиял,
Сол жетпіске келдің сен де, Социал.
Осы жасқа келуіңе арналған
Құттықтаған өлеңімді қабыл ал.

Күнгі дейін талай жұмыс атқардың,
Еліміне білім қостың жастардың.
Инспектор болып істеп ауданда,
Мүғалімдер профсоюзын басқардың

Хатшы болдың сен аудандық газетте,
Оң қолыңның ізі жатыр әр бетте.
Аудан жайын көрсетуге халыққа
Күш жұмсадың жан аямай әлбетте.

“Елшік тілі” қоғамның жұмысын,
Бақ кінганың баршаға аян – бұл шын.
Елшік тілі ақсап жатқан сол кезде,
Денсаулығын көтеруге тырыстың.

Қасың толып шыққаннан соң зейнетке,
Көшпелі келдің Қызылжардай сен кентке.
Бұл жерде де сен текке уақыт өткізбей,
Бар күшіңді салып жүрсің еңбекке.

Самбы, Гобыл, Алматының архивін,
Ақпараттың қой бермей жанға бір тыным.
Төле би мен Баймағамбет, Еселей,
Шығармаларың, Бір әулеттің тарихын.

Шежіресін Уақ, Шоға, Қантайдың
Талай басқа аталарын талайдың.
Сені сері, Қожаберген жыраудың
Сендерің құрастырдың талай күн.

Талай жатыр жоспарларың басында,
Демеу беріп отыр жарың қасыңда.
Сені білген таймай еңбек жасай бер
Шежіресі жетсін талай ғасырға.

Құтты болсын өтіп жатқан мерейтой,
Той өткізу кімге болсын мерей ғой.
Арта берсін шығармашылық шабытың,
Әрқашанда кемімесін терең ой.

Жетпіс жасың қуат әкелсін өзіңе,
Жұрт ұйысын айтқан нақыл сөзіңе.
Артқа тастап сексен менен тоқсанды,
Кездесейік жүзге келген кезіңде.

30 маусым 2007 жыл.

Ақнұрға.

(8 март мерекесімен құттықтау)

Мерекен құтты болсын, Ақнұр ханым!
Жақсылыққа жайылсын дастарханың.
Денсаулығың мықты боп жайрандай бер
Қасыңда бірге болсын Қамананың.
Әрине, еске түседі осындайда
Жарты ғасыр бұрынғы өткен жайлар.
Қаманан үшеуміз бір кездесіп ек
Кәдімгі осы күнгі Қызылжарда.

Қабдрахман бір күні мына мені
Шақырды бидайық деп қыз көргелі.
Жолықты сонда бізге бір сұлу қыз
Ақнұрдай Жаңасудың бұраң белі.

Қаз мойын, қызыл ерпі, жазық маңдай
Екі көз маңдайдың ышам жаққандай.
Көргенде тінтік түзу қос аяғын
Жымыды Қабдрахман қызыл тандай.

Қосылды екі ғашық отау тігіп,
Өткізді бірге арқалап жылдар жүгін.
Балалар, немерелер арасында
Аға мен әже болып отыр бүгін.

Сонда да Ақнұр ханым баяғыдай
Жүреді зыр жүгіріп тыным таппай.
Поезбен, автобуспен, машинамен
Жол жүру оған әлі тіпті оп-оңай.

Отырса бүгін – үйде, ертең – жолда:
Барады Ташкент, Щучинск, Қызылорда.
Астана, Жаңасу мен Сергеевка
Гүк смес Ақнұр үшін Чапайың да.

Гіба алмай жүрсе соғым ер адамдар,
Ақнұрға жылда таныс Макушин бар.
Қыс түссе сонда барып алып келеді
Әрқашан соғым еті оған даяр.

Мінски, бүгін біздер сол соғымнан
Дәм татып отырмыз ғой құдай қалап.
Осындай ерлігі үшін Ақнұржанға
Айтсақта мың рахмет аз деп қалам.

Жасай бер, жайраңдай бер, Ақнұр ханым,
Әр қашан рахатта болсын жаның.
Өмірдің бар қызығын бірдей көріп
Қисыңда бірге болсын Қамананың.

7 наурыз 2008 жыл.

Алтын той иелеріне.

«Араратқа» жиналыпты көп халық
Жиналудың себебінде бізге анық.
Қапура мен Тілек бауыр екеуі
Алтын тойын жатыр бүгін қолға алып.

Талай-талай дос інімнің сыры бар
Мінезі бар шапқан сайын шынығар.
Қапура да одан қалыс қалмайды
Жалғыз сырлы бойында сан қыры бар.

Тамаданың сөзі мені қыздырды
Аз сөйлеуші ем, ой келіп тұр жүз түрлі.
Тілекжанның шын бақытты болғаны –
Қарсы алдында Қапурадай қыз тұрды.

Қапуражан сыңарындай шынардың
Тілек сізге ең қымбаты құмардың.
Құтты болсын осынау Алтын тойларың
Гауһар той да алыс емес, сірә, тым.

Құтты болсын, бауырларым тойларың!
Сөйлеу қиын толғандырса ой қалың.
Жарты ғасыр қол ұстасып екеуің
Махаббаттың ләззатына бойладың.

Жұртқа үлгі көріндіңдер әуел бастап
Жөңсізге жерлерің жоқ аршасқан.
50 жыл бірге өткізіп өмірлерің
Болар еді жазна білес, үлкен дастан.

Назар салсақ жылдар көші өткенге
Болды ташай нұрып төккен көктемдер.
Балалары, немерелер, келіндер
Баршасы да көз тәірдай көркемдер.

Жұбайларға берсе сәтті ғұмыр көп,
Ол да бақыт, түбегейлі болсын тек.
Алтын тойдың иелері жасасын!
Бсу, гамада, қане тойды дүбірлет!

Бұл сөздерге барша қауым қосылар
Бүгін талай құттықтаулар жосылар.
Жарқыраған мұндай тойға лайық
Алтын тойдың иелері осылар.

Жасамаймын бостан босқа марапат,
Көп сөйлеуде топ ішінде маған жат.
Айтарым сол: ешқашанда сөнбесін
Жұбайлардың арасында махаббат!

Ал әзірше құрмет істеп, ағайын
Дәстүрлердің орындысын табайын.
Қиыраға ақ орамал сыйлап бір
Тілсеңе жібек шапан жабайын!

14 наурыз 2008 жыл.

Парасат.

Өмірімде дүние мал
Бітпеген көп жимадым.
Жіңқы көрген жолдасқа
Жіңқы кітап сыйладым.

Тіпті аламас наданға
Кітпбымды қимадым.
Бәлкімбектей жолдастың

Кітаптарын ерекше
Іздеп жүріп жинадым.
Төлеке, саған осыны
Әдейі арнап сыйладым.
Ақын достың ұққайсың
Парасатты сырларын.

Июль 1980 жыл.

Мейізге

(70 жасқа толу тойына).

Арқалап талай жылдар өмір жүгін,
Жан-жары Социалдың Мейіз бүгін
Жетпіске сыр білдірмей келіп отыр
Көрмейсің нұр бетінде бір әжімін.

Жасынан жасық емес, пысық болды,
Таңдады қисық емес, тура жолды.
Үйде де, қызметте де бір қалыпта
Ісіне қалың жұрттың көңілі толды.

«Сәке» деп ардақтады Социалды
Өсірді тәрбиелеп балаларды.
Ағайын, туыстарды жақын тартып,
Көрген жоқ ренжітіп ешбір жанды.

Ән салса көп алдында әні қандай,
Киінсе бойына шақ сәні қандай!
Бір татсаң ұмытпайтын, тіл үйірген
Қолынан арнап берген дәмі балдай.

Атасы қажы, молда болған екен,
Әкесі Мұстафи да дінге бекем.
Елінде мешіт сынып, медресе ашып,
Жасарға қамқор болып дін үйреткен.

Сол кезде жас балдырған Мейіздерде
Жаттаған «Ықылас», «Фатиха» сүрелерді.
Мінеки, содан бері дінге адал боп
Намазын іштей оқып жүрген еді.

Ұрпағы Исабайдай текті атаның,
Шәкірті өз әкесі Мұстафаның,
Меккеге қажылыққа барсам-ау деп,
Әрдайым армандаушы еді Мейіз ханым.

Бір жылы сәті түсіп, құдай қолдап,
Аттанды тәуекел деп ұзақ жолға.
Мекке мен Мәдинаға мінәжат қып,
Сипады «Қағба» тасын дұға жолдап.

Солайша Меккеге ол барып келді,
Қажылық куәлігін алып келді.
Исабай атасының жолын қуып,
Дініне исламның анық енді.

Ал бүгін біздің Мейіз жетпіс жаста,
Бірақша шақ келеді елу жасқа.
Нүр жүзі елуден де жас көрінеді
Жисай бер дәл осылай – тілім тасқа.

Мерейтой жетпістегі құтты болсын,
Әрқашан денсаулығың мықты болсын!
Ел-арнада бірге болып жан жолдасын,
Ел-қилар, немерелер жұпты болсын!

Жетпісті артқа тастап, жүзге келгей,
Елдійым саған бақыт, шаттық бергей.
Ер жетіп немерелер, шөберелер
Ел-қилын солардың да бірге көргей!

7 маусым 2008 жыл. (туған күні 25 мамыр)

Мүтәллапқа.

Құрметті інім, Мүтәллап,
Сізге барады бұл кітап.
Ағаңыздың жазғанын
Қарсы алыңыз қабылдап.

Мұнда бар талай тұлғалар,
Ағалар мен бабалар.
Біз жазбасақ оларды
Кімдер іздеп таба алар.

29.07.2008 жыл.
«Өлке тұлғаларын» сыйлағанда.

Социалға.

Жақын жолдас Социал,
Бұл кітапты қолыңа ал.
Оқығанда әрқашан
Біз пақырды есіңе ал.

Талай тарих беттерін
Біз екеуміз ақтардық.
Еліміздің өткенін,
Зерттеп, жиып, сақтадық.

Сол жигандар, міне, енді,
Түсі кітап бетіне.
Еңбегіміз кешенді,
Кетпесінші бетімен.

Таңатқа.

Гүлгаларын өңірдің,
Етпей жылдар жинадым.
Еңбегімді өзімнің,
Еңдет, Сізге сыйладым.

Көңіл қойып өзіңіз,
Мұны оқып көрерсіз.
Дұрыс па, әлде бұрыс па,
Әділ баға берерсіз.

Нұржамалға.

Компьютер тізгінін
Мықты ұстаған, Нұржамал.
Еңбегіңнің бір ізін –
Бұл кітапты қолыңа ал.

Бұл кітапты басуға,
Аямадың күшіңді.
Қуанышпен тасуға,
Пайық көрем ісінді.

Рүстемге.

Бамшадас, інішек Рүстем,
Елбейтін ұзақ жүрістен.
Елбашысын Нұрыштай
Елден қылып тірілткен.

Еткен боп шықты нағашың
Берді жұрт оң бағасын.

Ол туралы әлде де
Талай дерек табасың.

Мен де өзіңдей шын асыл,
Зерттедім өлке мұрасын.
Тұлғаларын өлкенің
Бұл кітаптан табарсың.

Ожсан ағайға.

Ожеке, сізге сыйладым,
Тұлғаларын өлкенің.
Ерінбей ұзақ жинадым
Өңірдің ойлап ертеңін.

Сіз де бір ірі тұлғасыз,
Үлгі болар жастарға.
Жол көрсетіп тұрасыз,
Әріптес, қаламдастарға.

Сыйлайды Сізді інілер,
Жібек мінез аға деп.
Әрқашан бізге білінер
Сіз арнаған ақ тілек.

Сара апайға.

Көрсеттім бұл кітапқа бір қатарлы
Белгілі өлкемге е тұлғаларды.
Сыйлаймын Сара апайға шын көңілден
Есіне күсірсін деп ағаларды

Сыйра апай, бұл кітапты қолға аларсыз
Ішкінен таныстарды таба аларсыз.
Әрине, көп адамдар кірмей қалды
Гүлдігін өзіңізде шамаларсыз.

Сыйладым бұл кітапты еліңізден
Сыйрандап жүрген бір кез жеріңізден.
Жетіңіз аман-есен жүзге дейін
Бұл тілек Сізге арналады бәрімізден.

Нұрғожаға.

Сыйладым бұл кітапты Нұрғожаға,
Ойлама кенелдім деп мол олжаға.
Өлкенің тұлғаларын теріп жаздым
Кім білсін жұрт берерін қандай баға?

Оқырсың оңашада қолыңа алып,
Таныстар кездескенде ойға қалып.
Жынаған біраз жылдар еңбегімді
Шығардым биыл әрең, өліп-талып.

Бірге өскен бала жастан досым едің,
Адал дос қатарына қосып едім.
Сол достық мәңгілікке жалғассын деп,
Одейі бұл кітапты сыйға бердім.

14.08.2008 ж.

Тілекке.

Жинадым туган өлке тұлғаларын,
Білісін деп үлкен-кіші, барлық қауым.
Сыйладым Тілекжан мен Қапураға,
Жүрсін деп есіне алып ағаларын.

30.08.2008 ж.

Аяулы әжем.

Аяулы әжем Сарбит Жаншолаққызына арнадым. Ол 1944 жылы 4 қаңтарда 66 жасында дүниеден өткен еді.

Асыл әжем, аяулы әжем аңсаған,
Ешкімді де теңгермеуші ем мен саған.
Енді жоқсың бұрынғыдай қасымда,
Сипайтұғын мейірленіп басымнан.

Үш жасымда айрылсам да анадан,
Артық күттің талай басқа баладан.
Еш жетімдік көрмей өстім ерке боп,
Тәрбие алып сендей ұлы данадан.

Мәпеледің, еркелеттің-өсірдің,
Білдірмедің қиындығын өмірдің.
Жоқтағандың жоқтығын да шешенің,
Бар үлгісін көрсеттің сен төлімнің.

Аршандан келгенімде мектептен
«Айналайын! деуші едің сен, тегілектен!»
Берін маған тамақтың бар тәттісін,
Қуанушы ең риза болып, мен жесем.

Өттең, шіркін, ажал сені кетті алып,
Өлі есімде жылағаным мен налып.
Бір мүшелге жаңа жеткен кезімде,
Кеттің, әже, артыңда мен жас қалып.

Өзің едің бар мерейдің шоқтығы,
Айрылғалы сенен талай өтті күн.
Жиналғанда, артық қалып бір орын,
Батып жүр ғой арамызда жоқтығың.

Содан бері талай-талай өтті жыл,
Жан-жағыма сені іздеп қараймын.
Әке болдым, ата болдым өзім де,
Сонда дағы еске түседі бала күн.

Әже, сен әлі менің қасымдасың,
Әрқашан есімдесің, жадымдасың.
Өліге мен өзінді телімеймін,
Ұмытсам сені менің басыма сын.

11 қыркүйек 2008 ж.

Әлімжанға.

Сыйладым бұл кітапты Сізге, Әлеке,
Ыстық қой Сізге дағы туған өлке.
Өлкенің тұлғаларын есте ұстайық
Шындықты білдірейік қауым-көпке.

Әсемгүл.

Өзі әсем, өзі гүл,
Мынау біздің Әсемгүл.

Әсемгүлге арналар
Әлі талай әсем жыр.

Әсемдігі бетінде
Қызыл гүлдей жайнаған.
Мұражайдың ішінде
Бұлбұлдай ол сайраған.

Ұлы ханның тарихын,
Айтудан ол тынбайды.
Мұражайға келгендер,
Ұйып оны тыңдайды.

Әсемгүлсіз мұражай
Көрінеді қызықсыз.
Тіпті ұлы Абылай
Қолдайды оны дыбыссыз.

Сондықтан да, көрермен,
Мұражайға келіңіз.
Абылай ханның өзімен
Әсемгүлді көріңіз.

12.09.2008 ж.

Мира қарындасыма.

Біраз дерек жинадым
Өр тұлғаның басына.
Бұл кітапты сыйладым
Мира қарындасыма.

Бұл кітаптан білерсіз,
Өмірін талай тұлғаның.
Іске алып жүресіз
Кімдердің кім болғанын.

Арасында олардың
Орын алған Уакең.
Талай газет, журналда
Қызмет қылған өз әкең.

22.09.2009 ж.

Месяц жить в Москве, не знаясь –
Просвещенцам не дано.
Приглашаем приходите
К трем зам.завам облоно.

Только вот осечка малость:
Не смогли купить сервис.

Долго искали мы посуду –
Не нашли – хоть разорвись!
Потому стакан с собою
Захватить мы просим Вас.
Пригодится всем посуда:
Будем пить вкуснейший «квас».

Не секрет: мы – қазақстанцы
Любим юмор, шутки, смех.
Обещаем песни, танцы
Ну, а женщинам – успех!

Сильный пол скучать не будет:
Окружим вниманием их
Остальное же зависит
От умения их самих.

Слава, Слава ИПК!
С нетерпением ждем! Пока!

1982 г. Москва. На курсах ИПК.

*Мәдина мен Саматтың
үйлену тойына арналған бата.*

Мәдина мен Саматқа
Жырмен бата берейін.
Бар жақсылық, бақытты
Екі жасқа тілейін.

Я, тәңірі – күдірет,
Екі жасты аман ет.
Бастарына бақыт бер,
Астарына – берекет.

Өмірлерін ұзақ ет,
Ұрпақтарын асыл ет.
Өмірде бар жақсылықты
Жас отауға нәсіп ет.

Дистархандарыңа береке берсін,
Ыстарыңа мереке берсін.
Астарыңа адалдық берсін,
Өдіріңе амандық берсін.

Босаға тең болсын,
Пигылдарың кең болсын.
Үйлеріңнен ат кетпесін,
Алдарыңнан ас кетпесін.

Үй ішіне бірлік берсін,
Үзақ ғұмыр, тірлік берсін.
Кетпес байлық,
Қайтпас ырыс берсін.

Көңілдерің адал болсын,
Мыл-бастарың аман болсын.
Тінімізде бейбітшілік орнап,
Қуанышты, қызықты заман болсын!

Әумин.

Күлпәшқа.

Балауса, талдырмаш қыз едің,
Мен сені ең алғаш көргенде.
Жаздың бір тамаша күні еді,
Оқудан ауылға келгенде.

Бәсімде көшеде жүргенің,
Ақ койлек үстінде жарасып.
Сыңғырлап әдемі күлгенің,
Бетпе-бет тұрғанда қарасып.

Бір тойда отырдық көрші боп,
Жиынның келтіріп біз сәнін.
Құлақта мәңгілік қалыпты,
Сондағы сен айтқан көп әнін.

Келер жыл мен келсем ауылға,
Кетіпсің бір жүрген досыма.
Құттықтап сендерді бардым да
Талайдың тағдыры осы да.

24.10.2008 ж.

Жас ұстаз Меруертке.

Компьютер тілін білмей жүрдік біз,
Сырттан қарап тек қызығып тұрдық біз.
Үйренуге талап қылып ақыры
Классикалық гимназияға келдік біз.

Орындыққа келіп біздер жайғастық,
Алғашқыда әріптерді жай бастық.
Көмегімен Меруерттей ұстаздың
Біз үйреніп сөздерді де дәл бастық.

Жылдамдық та күн-күн сайын өзгерді
Компьютер зор пайдасын көз көрді.
Соның бәрін бізге үйреткен ерінбей
Қазағымның Меруерттей қызы еді.
Көп рахмет саған бізден Меруерт!
Ұстаздығың бізге үлкен керемет.
Әлі талай біз сияқты жандарға
Компьютер тілін ашып сен үйрет.

Ырлық қазақ мұндай істі меңгерсін,
Қазағымды басқалар да тең көрсін.
Алғыс айтып сен үйреткен шәкірттер
Көрген сайын қошеметтеп қол берсін.

25.11.2008.

Нұржамалға.

«Асыл мұра» тірегі
Сүйіктіміз Нұржамал.
Ауырып жүр жүрегі
Бүгін енді не амал?!

Құтты болсын мереке!
Біздің тілек, Нұржамал
Болсын үйде береке
Сыйымызды қабыл ал.

Ұзын сөздің точкасы –
Ауырмасын жүрегің.
Компьютер «мышкасы»
Кетпесін қолдан бір елі.

6 март 2009 ж.

Зура апайдың 80 жылдық тойына.

Уақыт деген зымырайды тоқтамай,
Тоқтатын оны жоқ күш ешқандай.

Кеше ғана билеп жүрген жас өрім
Сексен жасқа келіп қалты Зура апай.

Әлі есімде көшесінде ауылдың
Ортасында жиналған көп қауымның.
Октябрыт формасында жас бобек
Әндеткені Ыбырайдың «Гэккуін».
Көрінісін деп барлық жиылғандарға
Әкелінді дәл ортаға бір арба.
Көтеріп ап ақ көйлекті бобекті
Орнықтырды бір мұғалім арбаға.

Арба үстінде гәкулетгі жас бобек,
Би биледі мың бұралып, дөңгелеп.
Жиналған жұрт қошеметтен қол соқты
«Па шіркін! – деп дабырласып, гу-гулеп.
Жап-жас бала болсам да мен сол кезде
Сол көрініс сақталыпты есімде.
Өтсе дағы одан бері талай жыл
Көз алдымда сол жиын түр елестеп.

Содан бері Зура апайды білемін,
Амандығын сұрап біліп жүремін.
Енді бүгін тойлағалы келдік біз
Апамыздың сексен жасқа келгенін.

Құтты болсын сексен жасың, Зура апай!
Бұл сексенге келген жоқсың жайдап-жай.
Ыстығын да, суығын да өмірдің
Әрине, сен бастан келгің сан талай.

Ұмыт болсын қиыншылық заманың
Енді тіле ұрпақтардың аманын.
Артқа тасған сексен жасты бүгінгі
Жүзге қарай бағытталсын қадамың.

Таштарың қолдап сені әрқашан
Немерелер келіп тұрсын жан-жақтан.
Шоберелер «әжеке» – деп, еркелеп
Сыйай берсін мейірленіп ақ шаштан.

Барлық гуыс, ағайындар, жекжаттар
Бүгін сені сексеніңмен құттықтар.
Бүгінгі тауға қуанышты тойыңа
Белін гүр ғой замандастар, көп достар.

Барлығының тілектері қабыл боп
Қуанышың арта берсін бұдан көп.
Жүніс келген тойыңа да жиналсын,
Құттықтасып бүгін келген осы топ.

9 мамыр 2009 ж.

К 80-летию Юндина И.А.

Мой друг Иван – сын Андрея
Великий труженик и оптимист
Он на ниве просвещения
Вершин высоких достиг.

Директор первой средней школы
Целинного Хрущевского совхоза
В те пятидесятые годы
Выполнял роль прораба и завхоза.

Из ничего сумел создать школу
Всем трудностям назло.
Открыл в срок к учебному году
Детям целинников повезло.

Более полувека мы знаем друг друга
Начиная с тех целинных лет
Когда в школе имени Хрущева
Начинали совместной работы бег.

Работали мы споро и дружно
И коллектив подобрали сильный
Сказать без скромности нужно
Зато собрали урожай обильный.

На всех спортивных соревнованиях,
На конкурсах песен и танца.
На всех предметных олимпиадах,
Школа занимала первые места.

На базе молодой целинной школы
Прошла конференция районная,
Где делился опытом работы
Юндин Иван – сын Андря.

С тех пор прошли годы и годы
Не остановить времени бег.
Были радости, трудности, невзгоды
А сегодня ему восемьдесят лет.

Поздравляю со славным юбилеем
Мой старший товарищ и друг.
Посмотри, как тебя лелеют
Все друзья, сидящие вокруг.

Так пусть же продлится жизни бег
На радость всем твоим друзьям!
Живи, дорогой до ста лет!
Пусть жизнь будет сладкой, как бальзам!

25 июня 2009 года.

Бүгін біздер қосылғалы 50 жыл,
50 жылда айтылды ғой талай сыр.
Еңбек еттік, балаларды өсірдік
Алдымызда енді қанша өмір тұр.

15 август 2009 жыл. Осы күнге орай фотографияға әдейі
түсіріліп келеміз суретке түстік. Бұл шумақ соған арналды – 50
жылдыққа.

Құтты болсын 75!

Көтеріп зымыраған жылдар жүгін,
Аманжол 75-ке келдің бүгін.
Талап пен адал еңбек арқасында
Ғылымның бағындырдың талай шыңын.

Қазыбек, Эльбрусты басып өттің
Ең биік Эвереске барып жеттің.
Ғылымның қатардағы сарбазынан
Академик атағына иелік еттің.

Ғылымда аштың біраз «ақтаңдақты»
Осірдің талай доктор, кандидатты.
50 жыл ғылымменен айналыстың
Көп адам бұл ісіңе таңдай қақты.

Отанның нығайтуға өндірісін
Арнайы талай еңбек өндіріпсің.
Нарықтық қатынасты, дағдарысты,
Халқыңа қызметке көндіріпсің.

Үшан теңіз ғылыми еңбектерің
Ақталып соған төккен маңдай терің

Берілді Мемлекеттік үлкен атақ –
«Ғылым мен техниканың қайраткері».

Еңбегің әлемде де бағаланды
Атандың бүкіл елде «Жыл адамы».
Медалін және тақтың Кембридждің
«XXI-ші ғасырдың интеллектуалы».
Әрине, айта берсем, еңбегің көп:
Жетпіс бес жыл өмірің жай өткен жоқ.
Сондықтан 75 жас құтты болсын,
Жасай бер жүзге дейін денің сау боп.

11.10.2009 ж.

Сара апайға (85).

Уақыт шіркін зымырайды бір тоқтамай,
Тоқтататын оны күш жоқ ешқандай.
Кеше ғана жалындаған жас ару
Сексенбеске келіп қапты Сара апай.

Құтты болсын 85 жас Сара апай,
Бұл жасқа Сіз келген жоқсыз оп-оңай.
Ыстығын да, суығын да өмірдің
Көрдіңіз ғой бұл жылдарда бірталай.

Ұмыт болсын қиыншылық заманың
Көре бергін ұрпақтардың аманын.
Артқа тастап сексен бесгі, тоқсанды
Жүзге қарай бағытталсын қадамың.

Ұл-қыздарың қолдан Сізді әрқашан,
Немерелер келіп тұрсын жап-жақтан.

Шоберелер «Әжеке» деп еркелеп,
Сипай берсін мейірленіп ақ шаштан.

Барлық туыс, ағайындар, жекжаттар,
Бүгін Сізді туған күнмен құттықтар.
Құттықтауға қуанышты бұл тойға
Келіп тұр ғой замандастар, көп достар.

Барлығының тілектері қабыл боп,
Қуанышың арта берсін бұдан көп.
Жүзге келген тойыңа да жиналсын
Құттықтасын бүгін келген осы топ.

Құттықтайды сізді туған еліңіз,
Аман-есен жүзге апай келіңіз.
Қуанышты мерекесі көңілмен
Арамызда жайнап жүре беріңіз.

1 ақпан 2010 ж. туған күні 10 ақпан.

Облыстың көне айнасы
(«Солтүстік Қазақстан» газетінің 90 жылдығына).

Айнасы облыстың, көне көзі,
Омбыда шықты алғаш «Кедей сөзі».
Халқына жаны ашыған сол газеттің
Оятқан ұлтымызды әрбір сөзі.

«Бостандық туы» келді Қызылжарға,
Жол ашып көп жазушы, ақындарға.
Галай жас еңбектенді бұл газетте
Еліктеп Сәбиттер мен Мағжандарға.

Одан соң «Кеңес ауылы» шығып тұрды,
Назарын ауыл жаққа бұрып тұрды.
Арабтың әріпінен латыншаға
Сол газет дүйім жұрттың бетін бұрды.

Қарағанды облысы болған кезде
«Ленин туы» атанды бұл газетте.
Көп жасап басқалардан осы газет
Тоқтады дәл алпыс бір мүшелінде.

Таныстым бұл газетпен алты жастан,
Ежіктеп әр әріпін тапжылмастан.
Мектепке бармай тұрып балғын шақта
Ең алғаш сауатымды содан ашқам.

Меңгеріп тәуелсіздік саясатын
Газеттің алып тастап Ленин атын.
«Солтүстік Қазақстан» деп атадық
Біз оның айтар болсақ ақиқатын.

Газеттің аты ұнайды бәрімізге
Балғын жас, сексендегі кәрімізге.
Қызықты, терең ойлы мақалалар
Тарады бұл газетпен елімізге.

Бүгінде тоқсан жасқа келді газет,
Сып сөзі бұл газеттің откір, өжет.
Тағатсыз оқырмандар күтеді оны:
Бұл газет барша жұртқа сондай қажет.

Газеттің құтты болсын тоқсан жасы,
Өңірде баспасөздің болсын басы.
Көбейсін тілшілер мен оқырмандар
Қуаныш аймақтың бар кәрі, жасы.

Газеттің құттықтаймын ұжымында
Тоймаңдар баспасөздің қызығына.
Әрқашан еңбектерің жемісті боп
Жетіндер басылымның жүз жылына.

22.02.2010 ж.

Дәулетке.

Дәулетжан, құтты болсын дипломың,
Әрқашан ашық болсын жүрген жолың.
Жоғары білім алып, санаң өсіп,
Өмірдің білер болдың оң мен солың.

Студенттік бал жылдар кетті өгіп,
Өстің ғой сол жылдарда сен ер жетіп.
Сонда алған мол білімді пайдаланып,
Маман бол қызметіңе әбден жетік.

Дәулетжан, қылшылдаған әлі жассың,
Қызметің әрқашанда алға бассың.
Қай жерде қандай жұмыс істесеңде
Арасын айыра біл дос пен қастың.

Ойлаған арманыңа қиналмай жет,
Халқыңа қадірлі боп қызмет ет.
Талайлар зор бағалап айтып жүрсің
Халықтың қамын жеген азамат деп.

Сыйлап жүр әжелер мен аталарды,
Қабыл ал олар берген баталарды.
Ақжарқын көңіліменен кешіре сал
Болса егер сөздерінде қаталары.

Осы айтқан ақ тілектер қабыл болсын,
Өмірің ақ сәулелі нұрға толсын.
Кездесіп өзің сүйген бір жас ару
Басыңа баянды боп бақыт қонсын.

август 2010 жыл.

Жетпіс жасың құтты болсын, Ұланжан!

Бүгін, міне, болып жатыр мерейтой
Мерейтойда болуда бір қызық қой
Жетпіс жасқа келіп қапты Ұланжан
Мұның өзі оңай жұмыс емес қой.

Уақыттың зымырауын қарашы:
Кеше ғана елдің ерке баласы,
Бүгін міне жетпіс жасқа келіпті
Кәдімгідей болып елдің ағасы.

Бұл жасқа ол оңайлықпен келмеді,
Бұған дейін нелер жұмыс көрмеді.
Тракторист боп жер де жыртты ауылда
Директор боп совхозды да биледі.

Облыста ірі қызмет атқарды,
Инженерлер қауымын да басқарды.
Тәжірибелі маманы боп өмірдің
Үйретуден бір таңбады жастарды.

Жасы келіп, шықсаңды ғы зейнетке,
Безбеді ол шаруашылық бейнеттен.
Егін егін, одан алып мол өнім,
Көрсетті ол нәтижесін еңбектің.

Бұл күндері ол белгілі ардагер,
Іңбілмен көзге түскен нағыз ер.
Сол еңбектің арқасында әрдайым
Көп сыйлыққа ие болған жүздегер.

Ол үлгілі отбасының басшысы,
Қасында отыр Әлхаяттай қосшысы.
Балалары жеке-жеке үй болып,
Немерелер «ағалайды» боп кіші.

Жетпіс жасың құтты болсын, Ұланжан!
Жасың ассын сексенменен, тоқсаннан.
Әлхаятпен қол ұстасып жұп жазбай
Жақсы отбасы болыңыздар сыйласқан.

Жетпіс деген сенің үшін көп емес,
Сенің өмір жолындағы бір белес.
Денсаулықтың арқасында әлі де
Откізе бер бір белестен – бір белес.

Ұмытпа деп ертеде өткен атаңды,
Қабыл ал деп осы өлеңмен батамды,
Иығыңа шын көңілден жабамын
Бірым қылып бұл қазақы шапанды.

9.10.2010 жыл

Құтты болсын «Алтын той!»

Көк мешітке жиналыпты көп халық
Жиналудың себебі де бізге анық.
Майра менен Қазі бауыр екеуі
«Алтын тойын» жатыр бүгін қолға алып.

Талай-талай Қазекеннің сыры бар,
Мінезі бар шапқан сайын шынығар.
Зайыбы да одан қалыс қалмайды
Бойында оның сансыз өнер қыры бар.

Бұл сөзіме барлық қауым қосылар,
Бүгін талай құттықтаулар жосылар.
Өтіп жатқан «Алтын тойға» лайық
Алтын тақта отыратын осылар.

Құтты болсын, уа Қазеке тойларың
Сөйлеу қиын толғандырса ой қалың.
Жарты ғасыр қол ұстасып екеуің
Махаббаттың ләззатына бойладың.

Көп құттықтау менідағы қыздырды
Аз сөйеуші ем ой келіп тұр жүз түрлі.
Қазекеннің шын бақытты болғаны
Қарсы алдында Майра атты қыз тұрды.

Етер емен бостан босқа марапағ
Мұндай тойда бәрімізде көңіл шат.
Айтарым сол: ешқашанда сөнбесін
Екеуіңнің араңызда махаббат.

Жұбайларға берсе сәтті ғұмыр көп,
Ол да бақыт, гүбегейлі болсын тек.
«Алтын тойдың» иелері жасасын
Арамызда жүрс берсін жүзге кеп.

17 қазан 2010 жыл

Әлия қарындасыма.

Үпкыг шіркін тоқтамайды, зырлайды
Алдімдар да бір қалыпты тұрмайды.
Көне ғана уылжыған жас ұстаз
Көшеткерлік жасқа келген сыңайлы.

Қызылжардың тұңғыш қазақ мектебі,
Жұлдыздай боп жарқыраған көктегі
Жіс мұғалім Әлияны қарсы алып
Мәселеді танысындай көптегі.

Жіс Әлия – маманы қазақ тілінің
Көрсете алды өзінің мол білімін.
Іршібей талдап үйретті шәкірттеріне
Көнегің Маржандай асыл ана тілінің.

Оқиды ол қызықтырып, ойлантып
Абайдың қара сөздерін ойға нық,
Үйретті Абай өлеңдерін, әндерін
Ілмылжытып, мөлдіретіп, тамсантип.

«Абий жолын» Мұхтардың, «Ботакөзін» Сәбиттің
Өлеңдерін Мағжанның, повестерін Ғабиттің,
«Құлагерін» Ақанның, «Көкшетауын» Сәкеннің
Оқиды ол жырдай ғып, ынтасын сап шәкірттің.

Ішпай басқа жазушы, ақындарын қазақтың,
Жырауларын, билерін, шешендерін Алаштың
Ішпестырды жастарға олардың асыл сөздерін
Болыңдар деп сендерде солардай нағыз ұлтжанды.

Қиына шәкірт ұстаздың сусындады сөзінен
Ірбіс алды ұстаздың болмысынан, өзінен
Қушпатын класта оны тыңдап отырып
Мейірімді нұр төгілсе тәтесінің көзінен

Мындаған шәкірт шығарған
Ұстазда басқа бар ма арман?!
Әрқайсысы шәкірттің
Отаншыл, ұлтшыл пәк адам.

Қанша күн, жылдар өтсе де,
Қай жақта алыс жүрсе де
Ұмытпайды оны шәкірттер
Есейіп үй боп кетсе де.

Уақыт жылжып өтті-кетті талай күн,
Ұылжыған баяғы жас мұғалім.
Ұстаздардың ұстазы деп аталып
Үздік ұстаз жеңіп алды атағын.

Құтты болсын зейнеткерлік мына той,
Қуаныш пен жақсылықта болсын ой.
Жақсы, сыйлас, қарындасым Әлия,
Ақ тілегін бұл ағаңның біліп қой.

26 ақпан 2011 жыл.

* * *

«Қазақтың ақын қызы Фаризаның
Арнайы екі томдық бұл жинағын.
Сыйлаймын шашу егін шын жүректен
Тойыңа қарындасым Әлияның».

26.02.2011 ж.

Оңдасын ініме.

Әр адам туысымен өз бағына
Түсседі уақыттың қарамағына.
Мінски, соның бірі бүгінгі күн,
Алшысқа келіп қапты Оңдасында.

Оңдасын, жақын інім, замандасым,
Қайырлы, құтты болсын 60 жасың.
Жайнай бер отыздағы ер жігіттей.
Жаныңда бірге болсын Қарашашың.

Алшысты құтты болсын тойлағаның
Әрдайым орындалсын ойлағаның.
Ғылымның биігіне шықсаңдағы
Қушғады нәріне оның тоймағаның.

Әрлей бер ғылым биік асқарына,
Шыққандай Алатаудың аспанына.
Бидер де қуанайық еңбегіңе,
Риш боп әрбір қадам басқаныңа.

Алшысың санап тұрсақ екі отыз-ақ,
Құдйым берсін саған өмір ұзақ.
Амш-сау үш отызды өңгергейсің,
Билеңа жан-жарынды қолтықтап ап.

Өгеріп ауырсынбай жылдар жүгін,
Іңсеріп талай жолын бұл өмірдің.
Оңдасын 60 жасқа келгенінде,
Жарыммен шашу шашам саған бүгін.

21 наурыз 2011 жыл.

Күлзағиға.

Бір көргеннен елжіретіп,
Тартып алдың өзіңе.
Басқа жандар жатқан өтіп,
Көрінбейді көзіме.

Қарап қалсаң мөлдіретіп
Шыдамаймын көзіңе.
Жүрсемде алыс, шөліркетіп,
Құлақ салам сөзіңе.

Ақыл бастан алыс кетіп
Жол берілді сезімге.
Бейнеңді алда елестетіп
Боларма екен төзуге.

Жоқ, төзуге болар емес,
Билей алман өзімді.
Барлық жаннан жеке дербес,
Сүйдім, сәулем, өзінді.

12.09.1957 ж

Нұрғожаға (80 жасқа келуіне арнау).

Уақыт ешқашанда тоқтамайды
Сезбейсің өтіп жатқан күн мен айды.
Сексенге келіп қапты Нүрекенде
Оны ешкім сексенде деп ойламайды.

Қарасаң Нүрекеннің кескініне
Бермейсің сексен түгіл жетпістіде.

Бүркіт шап, ақ қуба бет баяғыдай
Елге өзіміз көрінбейді нұр бетінде.

Елден амандасады кездескенде,
Елдеріңді айызыңды сөйлескенде.
Үлестің арқашанда орындайды
Елдерің қиын-ау деп сенбесеңде.

Нүркең бүкіл елге сыйлы адам
Аман бол, ашық мінез аңқылдаған.
Елдерің мерейтойда біздің тілек:
Елдерің досым, арамызда жүрші аман.

Ел болдык біз екеуміз бала жастан,
Елдерің галай жылдар айрылмастан.
Астанада, Марьевкада, Алматыда
Елдерің жүрдік оне бойы жұп жазбастан.

Елдерің той қызығы мол балалық шақ,
Елдерің қиын кезі болды-ау ұзақ.
Елдерің, студенттік жылдарымыз
Елдерің есте қалар жаймашуақ.

Елдерің соң қызметпен айналыстық
Елдеріңді үзбедік біз байланысты.
Елдерің секк құшақтасып амандастық
Елдерің хат арқылы байланыстық.
Елдерің кер болсақтағы бұл күндері
Елдерің достығымыз үзілмеді.
Елдеріңнің нақыл сөзі шындық қой:
Елдерің дос жаңа достан көп ілгері.

Нүрке, құтты болсын сексен жасың
Елдерің қиыншылық жұмыр басың.
Елдерің, немерелер ортасында
Елдерің бер қуанышпен көңіл тасып.

Сексеннің сеңгірінен өтіп аман,
Токсан мен жүзге қарай басқын қадам.
Сексенге келген мына мерейтойда
Құттықтап иығыңа шапан жабам.

9 шілде 2011 ж.

*Асылан мен Салтанаттың тойына
(бата).*

Уа, Асылан мен Салтанат!
Мына өтіп жатқан үйлену тойларың
Құтты болсын!

Шаңырақтарың биік болсын,
Босағаларың берік болсын.
Үйлерің жаңға толсын,
Қораларың малға толсын.

Алла тағала сендерге:
Сезімнің пәктігін берсін,
Көңілдің ақтығын берсін.
Құт қонып отбастарыңа
Сәбидің тәтті үнін берсін.

Пейілдерің тарылмасын,
Есіктерің жабылмасын.
Шаршап келген туыстарың
Торлерің де дамылдасын.

Көңілдерің ашық болсын,
Байлықтарың тасып толсын.
Құдайым қуат берсін
Жандарыңа шуақ берсін.

Айыпымызды, ырысты болыңдар,
Аяғымызға жүғысты болыңдар.
Бас сарына бақ қонсын,
Фарыбын нем жақ болсын.

Өлеуіңнің сәнге сән болсын,
Өміріңнің тәтті бал болсын.
Айырым мол Алла тағала
Өлеуіңнің жир болсын!

Дөңгелек туыс көп болсын,
Дүниелерің жоқ блсын.
Бөлектерің шайт болсын,
Өлеуіңнің тоқ болсын.

Асааббат, сенім өмірлік
Еңбекшіңнің шоқ болсын.
Еңбегіңнен кеселден сақтасын,
Еңбегіңнен өкпен сақтасын.
Дуа-жанжалдан сақтасын,
Аман бір пәледен сақтасын.

Еңбекшіңнің тоқ болсын,
Аяғыңның жоқ болсын.
Шұңқырмен үйінде
Еңбекшіңнің көп болсын!

Еңбекшіңнің екі жас
Еңбекшіңнің таңдыр оңдасын.
Еңбекшіңнің еңбекшіңдерде қолтықтап,
Еңбекшіңнің қолдасын!

Аман бір пәледен!

23.07.2011 жыл.

**«Кәйтейін», сені «кәйтейін!»
достық әзіл**

Келеді деп бұл достым
Ала жаздай көп тостым.
Келмегесін не шара!
Уәдеңде айтқан тұрмадың
«Мәшқарамды» шығардың
Бұл не қылған масқара?!
Келмегесін, Миғаш дос,
Сыйлығымды үйде тос.
Үйде аларсың қабылдап
Жіберемін поштамен
Бұл ісімді «хош» де сен
Сыйлайтыным бір кітап.
Өзіңде онда барсың ғой
Көп ішінде нарсың ғой.
Өзіңді одан тауып ал
Есіңе түссін, айтпақшы,
«Ештен де бізге кеш жақсы»
Дейтұғын ізгі бір мақал.

Өлең, жырдың көкесі
Жеңгеміздің Мәкесі
Әзіл ғой бұл әншейін.
Осымен тәмам бұл хатым
Қайролла ғой өз атым.
«Кәйтейін» сені «Кәйтейін»!

20.10.2011 ж.

*Төлеген досымның дүниеден өткеніне
10 жыл толуына.*

Уа, Төлеген, жатырмысың Кеңсайда,
Алматының төріндегі кең жайда.
Келіп тұрмыз Солтүстіктен біз міне
Баяғыдай бірақ қазір күн қайда?!

Баяғыда біз келгенде ел жақтан
Қарсы алушы ең қуанышпен жайрандап.
Жүруші едік көше бойлап қыдырып,
Жай күндерді мейрам қылып мейрамдап.

Барушы едік театрға қызықтап,
Ішуші едік сыраны ептеп сыздықтап.
Күлдіруші ең шек-сілені қатырып,
Кейде ойнап қолыңменен қыдықтап.

Мәриәнің шәйін ішіп, манты жеп,
Оғырушы ек ойнап-күліп, әзілдеп.
Арасында ән айтқанда Мәриәш
Рахаттанып, риза болып тыңдаушы ек.

Мойшаға да біздер бірге барушы ек,
Көңілденіп, рахаттанып қалушы ек.
Әңгіменің қызығына түсіп ап,
Түн ортасы ауған кезде жатушы ек.

Самолетке шығарып мені салушы ең,
Дәл жүрерде қимастай боп қалушы ең.
Енді міне жатырсың сен оянбай
Туыстарың келседағы еліңнен.
Он жыл бопты сен озғалы өмірден,
Дәл осындай болады деп кім білген.
Енді біздер келіп тұрмыз дұғаңа,
Өзің туған Қызылжарлық өңірден.

Өмір-өзен өтіп жатыр білінбей
Бәз баяғы өзің бірге жүргендей.
Мәриәшің, немерелер балалар
Бәрі де аман, өзің көрген келіндер.

Балаларың жігіт болды жас келіп,
Саған арнап дұға оқытып, ас беріп.
Еске алуда сендей абзал әкесін
Бізде, міне, айтып бердік естелік.

Баяғы өткен сол күндерді сағындық,
Бір алланың жазғанына бағындық.
Ұйықта, досым, жаның болсын жәннатта
Аруағыңа біздер енді табындық.

21.04.2012 жи

Шотаның 80 жасқа толуына.

Уақыт зымырайды алмай тыным,
Сексенге келіп қапты Шота бүгін.
Әрине, оңай емес кімге болсын
Арқалау осыншама жылдар жүгін.

Ұрпағы Абылай хан мен Уәли ханның,
Туысы ұлы галым әз Шоқанның.
Сексенге Шота бүгін келіп отыр
Бұйырған қуатымен жаратқанның.

Бұл жылдар жай өткен жоқ Шота үшін
Еліне арнады ол барлық ісін.
Жасады көп ескерткіш, ғимараттар
Тұрғызды тұлғаларға талай мүсін.

Ол салған Тәуелсіздік ескерткішін
Көреді зор ынтамен үлкен, кіші.
Рәмізі, еліміздің Елтаңбасы
Шокеңнің еңбегінің бір жемісі.

Ғшай жыл ядролық жарылыстан
Қиналды, жапа шекті Қазақстан.
Осындай енді зұлмат болмасын деп,
Жасады ол зор ескерткіш кара тастан.

Абылай хан, ғалым – Шоқан, Кенесары,
Ахмет, Әліби мен Тоқаш – бәрі.

Тұғырда Шота салған жарасып тұр
Қазақтың бетке ұстар тұлғалары.

Сәулетші, ақын, ғалым Шота біздің
Зерттеп жүр тұлғаларын еліміздің.
Абылай, Уәли, Шыңғыс, Шоқандарды
Енгізді санамызға бәріміздің.

Кей кезде шабыттанып өлең жазады
Өндері өлеңдердің тіпті ғажап.
«Көгілдір Көкше» деген әйгілі әнін
Шырқап жүр елімізде талай қазақ.

Шогажан, құтты болсын 80 жасың
Өрқашан домаласын өрге тасың.
Қызығы бұл өмірдің саған деген
Кобейсін, азаймасын, сарқылмасын.

80 жас мына келген құтты болсын,
Денсаулық әрқашанда мықты болсын.
Жан жарың, ұрпақтарың аман болып,
Жан ұяң қуаныш пен нұрға толсын.

Менің де бұл өмірден білгенім бар
Өзіңді өзімсініп жүргенім бар.
Ат мінгізіп, көк шапан жаппасам да
Бәріне балап осы тілегімді ал.

Ал, кәнеки, жиналған бар ағайын
Ақ тілекпен алақанды жайайық.
Саулығына той иесі Шөкеңнің
Жүз грамды түгел алып қойайық.

26.04.2012 жыл

Мәриғға.

Он жыл болды біздің Төкең қайтқалы,
Зиратында Кеңсайдың ол жатқалы.
Біз де келдік дұғасына Төкеңнің
Ол туралы естеліктер айтқалы.

Бір топ болып зиратына біз бардық
Орналасқан төбесіне құз-жардың.
Дұға оқытып сол маңдағы моллаға
Иман тілеп барлығымыз қол жайдық.

Жомарт пенен Дәулет салған қабір жай,
Көзге түсті мәрмәр тасы жарқырай.
Әкесіне гам орнатқан мәңгілік
Айналайық балалардан осындай.

Откен кезді Төлегенмен еске алып,
Тыңдасын деп оған келген бар халық.
Оқыдым мен оған арнау өлеңді
Сағыныштан екі көзден жас тамып.

Ас берілді Төкене бағышталған,
Дұға оқыды арнайы келген имам.
Сөз сөйледі еске алып досымызды
Аманжол, Сұраған мен Тұрғын құдан.

Сөйледі Төпей менен Көбеген де,
Нұрғожа, қайын енесі Дәулеттің де.
І ұлжахан, қарындасы Зуралар мен
Еске алып, сөз сөйледім онда мен де.

Ас ішіп, дұға оқылып болған кезде
Мәриәш сөз арнады Төлегенге.
Көңілі босаса да қайраттанып,
Рахметін атап айтты келгендерге.

Риза боп бұл дұғаға өте қатты
Келген жұрт тілектерін айтып жатты.
Жомарт пен Дәулеттерге, Мәриәшқа
Бұлжытпай орындаған ата салтты.

Осымен қош аман бол Мәриәжан,
Болайық бәрімізде есен-аман.
Төкеңнің жатқан жері жайлы болсын
Иманын тілейік біз бір Алладан.

Алматы. 26.04.2012 жыл.

Жанар мен Нұржанның тойына.

Жанар менен Нұржанға
Жыр мен бата берейін.
Бар жақсылық бақытты
Екеуіңе тілейін.

Я тәңірі құдырет,
Екі жасты аман ет.
Бастарына бақыт бер
Астарына – берекет.

Өмірлерін ұзақ ет
Ұрпақтарын асыл ет.
Өмірде бар жақсылықты
Жас отауға нәсіп ет.

Шаңырақтарың биік болсын
Босағаларың берік болсын.
Әрқашан тату өмірлеріңе
Ынтымақ, бірлік серік болсын.

Дос пен туыс көп болсын
Дұшпандарың жоқ болсын.
Көңілдерің шат болсын
Байлықтарың тасып толсын.

Үй ішіне бірлік берсін
Ұзақ гұмыр, тірлік берсін.
Кетпес байлық
Қайтпас ырыс берсін.

Сезімнің нәктісін берсін,
Көңілдің ақтығын берсін.
Құт қонын отбастарыңа
Сәбидің тәтті үнін берсін.

Ынтымақты, ырысты болындар
Ағайынға жұғысты болындар.
Бастарыңа бақ қонсын
Жаратқан ием жақ болсын.

Ата-аналарыңды сыйлап жүріндер
Шын көңілмен ойнап-күліндер.
Махаббаттарың берік болып
Тату-тәтті өмір сүріндер.

Қол ұстасқан екі жас
Ісгерінді тағдыр ондасын.
Қайда жүрсендер де қолтықтап
Қыдыр баба қолдасын!

Оумин!

23.03.2012 ж.

Жанар – Сүгірбаев Таңаттың немересі.

Төлеген досымызды еске алу.

Төлегендей аңқылдаған дос қайда?
Өлген жоқ ол, ұйықтап жатыр Кеңсайда.
Лауазымы болмаса да басқалардай тым биік
Ел-жұртына тигізуші ед көп пайда.
Гүлдей жайнап қарсы алатын келгенде
Елден сәлем алып келдік, Төке, саған дегенде
Несін енді жасырамыз бүгін біз
Дос қадірін білмеппіз ғой ол кезде.
Оны өлді деп айтуға ауыз бармайды
Санамызда бізбен мәңгі ол бірге.
Сүйген жары Мәриәсі өзіндей
Жайраңдаған дәл өзінің көзіндей
Алдымыздан шығып қарсы алатын

Ренжімей, достарынан Төлегеннің безінбей
Ықыласпен берген шайы бал татып
Мейірінді қандыратын маздатып.
Әрбір сөзін тыңдайтынбыз ден қойып,
Рахаттанып, әңгімені қоздатып.
Иман берсін Төлегенге бір Алла
Әрдайым біз еске аламыз тағы да
Досымызды қимастықпен күрсініп,
Қыршын кеткен нағыз жігіт шағында.

10 мамыр 2012 жыл.

Концерттен алған әсерлер.

Кеше біз концерт көрдік таңғажайып
Торғайлық басқарды оны Еренғайып.
Сөз берді ол әр артистке, атын атап
Бір шумақ өлеңімен соған лайық.

Артистер профессионал емес еді
Сондада соларменен теңеседі.
Қуанып әр артисті қошеметтеп
Өзара тыңдаушылар кеңеседі.

Артистер байқап тұрсақ әр тараптан
(Кең байтақ жер ғой, шіркін Қазақстан!)
Келіпті сонау алыс Орал жақтан
Бір артист кеудесіне орден таққан.

Күлімден батыл шықты сахнаға
Қырмызы инжуатты ардақты ана.
Шаттанып ду қол соқты корермендер
Сол ана «Саржийлауды» шырқағанда.

Шүр жайнап Ақмолалық Бақытжамал
Өңдетті қызықтырып «Тамашаға».
Іспігі талайлардың алақаны
Қолдарын қуанғаннан соға-соға.

Синьгай Төлеубаев Қостанайлық
Корсетті жұрт алдында тілге байлық.
Жүздеген тыңдаушыны таң қалдырды,
Орысша мәнерімен тақпақ айтып.

Горгайдың ән шырқады Күләйімі
Өңнен сезіледі аққу үні.
Іспіген «Құс қайтқанын...» көрермендер
Күрсінді: «келгені-ау, - деп, - күздің күні».

Ашста дүр сілкінді Қызылорда
Нағима «Жәгөр қызын» шырқағанда.

Шіркін-ай, арамызда болмады ғой,
Өңгесе қуанар еді Қалижанда.

Люба Павлодарлық ән салғанда,
Қырмызы сүйемелдеп қосылғанда.
«Ақ бантик» талайларды кемсеңдетті-ау
Іске сап балғын шағын жас балауса.

Семейдің Раясы «Қамажайдың»
Сикырын биіменен жұртқа жайды.
Өңімен Қырмызының көмкеріліп
«Қамажай» би биленді жанға жайлы.

Ысқарған бұл концертті Ерекенді
Жұрт гүрды: Мынау нағыз «ер екен!» - деп.
Ір озі 4 халықтың әнін айтып
Ісытты көңілімді, беркемді.

Сондықтан көрушілер атынан біз
Рахмет Ерекене мол айтамыз,
Рахмет барлық әнші, бишілерге,
Көркейіп: өсе берсін талабыңыз.

Өзіміз ән айталмай өкінеміз
Ол үшін кешіруді өтінеміз.
Өкілі Солтүстіктің мұны жазған
Қайролла Мұқан ұлы деп біліңіз.

16 сентябрь 1986 ж.

Үміткенге.

Атақты Абай, Мұхтар ауылынан
Кейде қар, кейде боран дауылынан.
Курортқа келген екен Үміткен жас
Алуға санаторий даруынан.

Ол келді Жидебайдың қырларынан
Сусындап Абай ата жырларынан.
Сондықтан ол жырласа бабына кеп
Арбалып адам түгіл қалған жылан.

Үміткен, естуімше, сен дәрігерсің
Мінезі Үміткеннің жібек дерсің.
Тілеймін сен сияқты абзал жанға
Тезірск мол қуаныш, бахыт келсін.

21.09.86 ж.

Күміс тойға.

Гоктамай зымырайды уақыт деген
(Уақытты кім байқаған, кім өлшеген?)
Янырай, ширек ғасыр болып қапты
Катюша қосылғалы Ерекеңмен!

Аз емес 25 жыл көпте емес қой,
Хашықтың айтуынша ол күміс той.
«Ереке, құтты болсын осы той!» - деп
Біршамыз Сіздің қолды қысамыз ғой.

Блдігі айтатұғын біздің тілек
50 жыл Катюшамен соқсын жүрек.
50 жыл әлі бірге бахытты боп
Ағылсын сізден өлең ілек-ілек.

Ереке, осыменен той бітпесін,
Өлең мен жыр жазатын ой бітпесін.
50 жыл Катюшамен бахыт құрып
Сіздердің жастарыңыз 100-ге келсін!

20 сентябрь 1986 ж.

Хафизаға.

Құрметті қалқам, Хафиза,
Құтты болсын туған күн!
Қоңіліңізге біз риза
Сол үшін шыққан бізден үн.

Келіңіз отыз сегізге –
Орта жолы өмірдің.

«Па, шіркін, сол қыз!» - дегізген
Арманы ғой әркімнің.

Отыз сегіз жасыңыз
Тоқталмасын осымен.
Адымдап алға басыңыз
Жолдас-жора, досыңмен.

90 жасқа барыңыз
Бахытты өмір салтымен.
Бірге болсын жарыңыз
Байырғы қазақ халқымен.

21 сентябрь 1986 ж.

Бахытжамалға.

Ауасын ну орманның кәусар мен бал
Жұтып жүр қыз, жігіттер, кемпір мен шал.
Солардың ортасынан оқшау шығып
Шырқайды «Тамаша» әнін Бахытжамал.
«Тамаша той-думанмен таң атырса
Тойда сол жаныңда әсем жан отырса!» -
Деген ән құлағына тиген жандар
Шулады: «Шіркін, бұл ән қайта атылса!»

«Тамаша достарыңмен дала кезіп...»
Деген сөз шығармай ма ыстық сезім?!
Талайлар «Тамашаның» буыменен
Кетіпті қолтықтасып тоғай кезіп!

Болсақта өзімізше біз байсалды
Еріксіз «Тамаша» әні көп ой салды.

Шіркін-ай, тыңдай берсек осы әнді деп
Жнып ап жақсылармен көп жайсаңды.

Сондықтан осы әнді айтқан, Бахытжамал,
Қартаймай ән шырқай бер келсе шамаң!
Осындай риза көңіл, ақ тілекпен
Арнаулы өлеңімді қылдым тамам.

22 сентябрь 1986 ж.

Күләйімге.

Күләйім келіп Қимадан
Демалып жүр тоғайда.
Ереккендер жинаған
Концерт қою оңай ма?

Концертіне қатысып,
Өлең айтты Күләйім.
«Күстардың күз қайтысы»
Тамсандырды талайын.

Ерекең жүр қуанып
Өңің жеңгей таптым деп.
Талай өлең шығарып
Талайды жұбаттым деп.

Күләйімде бірақта
Тым көп екен уақыт.
Арасында шумақтап
Жіп тоқыған бір бахыт.

«Жырлай берсін Ерекең
Өңге салсын Қырмызы.

Күрте кесе немерем
Сол емес пе қызығы».

Осылай деп Күләйім
Миығынан күледі.
Жайдары оның мінезін
Жиналғандар біледі.

Осылайша, Күләйім
Жайдары бол ылайым.
Көрісуге саулықпен
Әр уақытта біз дайын.

21 сентябрь 1986 ж.

Аманжанға.

Бір қыз бар Арқалықта Аманжандай
Сымбатты, сұңғақ бойлы, жазық маңдай.
Адаммен ауызба-ауыз сөйлескенде
Биязы, сабырлы айтқан сөзі қандай.

Талайдың арасында бұл Аманжан
Бәрінен асып түскен сабырлы жан.
Еш қандай оғаш мінез, артық сөз жоқ
Моллалар дер еді оны «иманды адам!»

Ағарту ісінің ол үздігі екен
Бәрібір болсада күз оған көктем.
Жыл бойы сабық беріп бобектерге
Мүғалім шығыс шығып жүрген көптен.

Уақыт алға жылжып тарта берсін,
Аманжан, мерейіңіз арта берсін.
Ысталған бесжылдықтың аяғында
«Методист-ұстаз» деген атақ келсін.

Осымен аяқталсын өлеңіміз
Орқаппан дұрыс болсын сәлеміміз.
Жерінде Қазақстан әлі талай
Кездесіп жүрерміз деп дәмеліміз.

21 сентябрь 1986 ж.

Әлияға.

Курортқа сән келтіріп
Қыз, келіншек толып жүр.
Шырқайды олар әндетіп
Көздерінен төгіп нұр.

Арасында қалам қас
Әлия атты қарындас.
Ол айтқанда өлеңді
Тыңдаушылар жалықпас.
Қадаса егер, көзінен
Үшқын ұшар от болып.
Айтысқанда сөзінен
Жігіттер жүр мерт болып.

Мақтанып бірақ таспайды
Әдептен озып аспайды.
Оз дегенін істемей
Аққула асып-саспайды.

Дәл осындай қарындас
«Өлең жаз» - деп қылған наз.
Жазуын жазып, - «қалай?» - деп
Қиналумен қатты бас.

Оқасы жоқ – қатсын бас:
Жақсыны адам жатсынбас.
Біз риза боларек,
Риза болса қарындас.

22 сентябрь 1986 ж.

Ергензайыпқа.

Біз таныстық Ереке
«Қарағайлы орманда»
Қысқаша Сіз «Ерен» деп
Айттыңыз қол созғанда.

Қайролла деп мен айттым
Қареке деп жүрдіңіз.
Сәлем беріп әрқашан
Інілікті білдіңіз.

Концерт қойып жастармен
Жұртты риза қылдыңыз.
Іні-қарындастармен
Замандастай болдыңыз.

Өлең жазып, әп шырқап
Домбырамен қосылып.
Сізбен бірге жүгірді-ау
Қыз, келіншек жосылып.

Ғашы қызық сөз айтып
Жүртты аузына қараттың.
Өлең, жырды молайтып
Бір халыққа тараттың.

Өлеңіңе құмартып
Жүрт қолтаңба алып жүр.
Бұл не қылған жомарттық,
Ағыл-тегіл неткен жыр?

Жыр иесі Еренім
Редактор екен ғой.
Оның жазған өлеңі
Қығдарға бал-шекер ғой.

Бренге еріп бізге де
Шабыт келіп қалыпты.
Міне, Ереке, Сізге деп
Ағаң қалам алыпты.

Осыменен бітірдім
Арнауымды, Ереке.
Аяғында үтірдің
Бола берсін береке.

22 сентябрь 1986 ж.

Ағай мен жеңгейге.

Құрметті ағай Сейтжапар
Жеңешеміз Күләйім.
Дәмдес болдық курортта
Шамасындай бір айдың.

Бір столда отырып
Дәмді тамақ іштік біз.
Талай ауыз толтырып
Әңгімелестік біз.

Ну орманды аралап
Белкалар мен ойнадық.
Айна көлді жағалап
Ауасына тоймадық.

Кино көрдік күн сайын
Қымыз іштік тамсанып.
Концертіміз және бар
Қойған қазақ жастары.

Отырдық бір столда
Әзіліміз жарасып.
Енді келді бір жола
Кететін күн тарасып.

Қоштасайық енді біз
Жылы жүзбен қолдасып.
Кім біледі келер күз
Кездесер қай жолдасың.

Қырмызыға.

Жайық қызы Қырмызы
Кеудесінде жұлдызы.
Әуелетін әп салса,
Құлшырады нұр жүзі.

Нұр жүзіне қынығып
Көрсермендер сығылып.

Дуылдатып соқты қол
Ішты айтсын деп үзіліп.

Қоштасу.

Бірталай күн демалдық біз
«Қарағайлы орманда»
Сенгтябрь кеп, болсада күз
Сұға түстік... ваннада.

Сиф ауасын еркін жұттық
Ксеудемізге сіміріп.
Спортпенен бойды күттік
Ерте тұрып жүгіріп.

Он айттық біз, жыр жырладық
Концерт қойдық клубта.
Үйқышыға «тұр-тұрладық»
Қоймай тіпті ырыққа.

Ну орманды араладық
Белкаларды қызықтап.
Талай жүрек жараланды
Оны қалай қыз ұқпақ?!

Он айтысып, ойнап күлдік
Еркеңнің тойында.
Жаза басам деген күдік
Ешкімнің жоқ ойында.

Хафизаның туған күнін
Шын көңілден тойладық.
«Ақ бантик» деп салған әнін
Тыңдауға біз тоймадық.

Ерекеңмен Қырмызының
Шәйін ішіп терледік.
Екеуінің «тұрмысының»
Жәйін айтып «ерледік».

Әлия мен Үміткендер
Өлең айтты қосылып.

Аманжанмен Күләйімдер
Шәй жасап жүр жосылып.

Назекеңнің баритоны
Шуды басып тастады.
Одан да әрі асып түсті
Сағынтайдың тақпағы.

Осылайша ойнап-күліп
Уақытты оздырдық.
Әншілерге құлақ түріп
Алақанды тоздырдық.

Жиырма күнде, жиырма түнде
Біз қалыппыз достасып.
Келіп қапты енді міне
Айрылысар күн қоштасып.

Қош болыңдар, азаматтар,
Қош болыңдар, қыздарым.
Білмедік-ау аз тұрсақта
Шіркін, жүрек сыздарын.

Жақсы коңіл, кең бейілмен
Тарасайық енді біз.
Кім біледі әлде кіммен
Кездессеміз келер күз.

Қол ұстасып, төсті тақап,
Бұл арадан тарайық.
Спаторий суын мақтап
Білімізге барайық.

Қош айтысып мұны жазған
Мұқан ұлы Қайролла.
Ал, кәнеки, аты аталған
Қолдарыңды сал қолға.

22 сентябрь 1986 ж.

Ишприевка мектебінде оқып жүргенде шығарған өлеңдер.

Ана.

Неге ыстық болдың сонша туған ана,
Сүйкімді, қуанышты, қорған пана.
Өмірде еш нәрсеге қақтырмайтын
Мейірімің сондай күшті – білем жана.

Туғаннан бағып-қағып күттің мені
Өзгеше ана ыстық көрем сені.
Бірыңды ішкізесің, кигізесің
Қымайсың менен аяп ешнәрсені.

Оралып жүруші едім етегіңде,
Көп сүйдің бұл дүниеден өтеріңде.
Анажан бір өзіңсің аялағаным
Қисап жоқ қайғыменен өткен күнде.

Сүйкімді бар қуаныш, бар әңгіме
Анажан! – деген үннің бір өзінде.

Осы үннен ләззат алған адамдардың
Жатыр ғой жалын балқып жүрегінде.

Жасымда қадіріңді білмедім мен,
Жөніңе сенің айтқан жүрмедім мен.
Сол күндер қазір еске түскен кезде
Көзімде ыстық жастар мөлт-мөлт етеді.

Анажан сені мен сыйламадым,
Мұндайды, әрине, мен ойламадым.
Ал енді осы күнде, анажаным,
Күн сайын сен боласың ойлағаным.

Әрине, тым жас едім ол кезде мен,
Сонда да шала-бұла сені білем.
Өлгенің сенің маған еш батқан жоқ
Болды ғой ұйткені онда туған әжем.

Бауырында әжекемнің өстім ғой мен
Ойыма еш келмедің ол кезде сен.
Әжекем бағып-қағып күтті мені
Ешкімнің баласынан қылмады кем.

Әрдайым әжем маған ақыл берді
Мені әжем шын көңілмен жақсы көрді.
«Қадалған табаныңа сенің тікен
Қадалсын маңдайыма менің» - деді.

Ұмытпан бұл сөзіңді, әжетайым,
Есіме түсесің сен сағат сайын.
Әжеке, сен есіме түскен кезде
Мұңайып сағыныштан мен жылаймын.

Ауруы әжекемнің үдегенде,
Әжекем ауруынан жүдегенде.
Жыладым не боларын оның ойлап
Қаладан каникулға келгенімде.

Корді де көз жасымды жігерленді,
«Жылама, жазылам» – деп ақыл берді.
Қаншама жұбатпақ боп тырысса да
Луруы еркіне оны жібермеді.

Жағдайы күннен-күнге төмендеді,
Сонда да әжем бізге білдірмеді.
Осылай әжем нашар жатқан кезде
Мың тоғыз жүз қырық төртінші жыл да келді.

Төртінші январы осы жылдың
Іаң ата ертеменен сәрсенбі күн.
Әжекем арамыздан өтіп кетті
Шын асыл торқа болсын топырағың.

Мен қалдым, әжем кетті ұзақ жолға,
Әжеке, жатқан жерің болсын торқа.
Бұл күнде есіме сен түскен кезде
Басамын аяғымды зорға-зорға.

Мінеки, төрт жыл болды содан бері,
Ешкім жоқ сендей айтар жылы сөзді.
Ешкімнен жылы қабақ көре алмадым,
Сені де ұмытты ғой жұрттың көбі.

Мен жүрдім сол кездерде жетімсіреп,
Қоңілім әр нәрсеге кетінкіреп.
Бел байлап тәукелге сонда дағы
Алдағы болашақты еттім тілеп.

Айрылып анадан да әжеден де
Қалдым мен туған үйде жетімсіреп.
Басқалар дәл сендердей болмайды екен
Болса да қандай жақсы өзгелерге.

Айтайын деген сөзім осы менің,
Арнадым өлген күніне әжекемнің.
Әрдайым сағынғанда есіме алам
Ана мен әжекемнің керектігін.

4-ші январь 1948 жыл.

Ноқат Жақыповпен хат арқылы айтысқан өлеңдер.

Ноқат (23.01.1946):

Шимайлап ақ қағазға өлең жазам,
Баспайды шын достықты ешбір тозаң.
Өмірлік, қияметтік дос болуға
Әкел қолды, мінеки қолым созам.

Қайролла (14/1-46):
Досқа хат.

Кел, досым, хатымды алып оқы менің,
Оқыдым хатыңды алып бүгін сенің.

Көргем жоқ көптен бері, достым, сені
Жүрмісің деніңіз сау, аман-есен.

Жан досым, жаздым мұны арнап саған
Денім сау мен де жүрмін есен-аман.
Он күндік каникулдан кейін тағы
Кірістім оқуыма мен қайтадан.

Поқатжан, қызық кітап бар ма сенде,
Бар болса маған оны бересің бе?
Қолыма түссе егер қызық кітап
Лямайын, берейін мен де сізге.

Жасырма, бар болса егер қызық кітап,
Қимасаң жай беруге алам сатып.
Досымды ренжітпейін десең егер
Тауып қой маған екі-үш қызық кітап.

Жауап жаз бұл хатыма, достым менің
Жазбасаң егер жауап өкпелеймін.
Ал енді қолыңды әкел, қош бол, достым,
Осыдан басқа енді мен не дейін.

*Ноқат (27/1 – 46):
Сәлемге-сәлем.*

Қайрөш дос, міне саған жауап жазам
Жоқ шығар дос болуға жеткен саған.
Ал, досым, өлеңменен хат жаз дейсің
Бермеген құдай тілді қайдан табам?

Міне, дос, бүгін сенен хабар алдым,
Сөзіңе хатқа жазған көзім салдым.
Сөзіңнің шебер майда жазғанына
Көзімді ашып-жұмып, қайран қалдым.

Уа! досым аман-есен сен жүрмісің?
Кетпейді көз алдымнан сенің түсің.
Сондайлық шын сүйіскен жолдас болсақ
Жазарсың подробно өз тұрмысың.

Қатасы болса хаттың кешір егер,
Емеспін сөз құрауға сендей шебер.
Егерде достық емес, сын көзбенен
Қарасақ достық ақын басқа тебер.

Жолдасың Досымға да сәлем дерсін
Хатымды ол да менің оқып көрсін.
Сынау емес онда да достық үшін
Сәлеммен ренжімей хат жіберсін.

Сен хатпен ертегі деп сөз жазыпсың
Үкімін басқа адам қайдан тапсын.
Басын жазған ертекті сынамай-ақ
Өзің жазып аяғын аяқтарсың.

Уа! достым сен жазыпсың бір дастанды
Хатымызды біз көрейік бас қосқанда.
Әзірше оқығаным көпте емес,
Тек қана Слановтың «Дөң асқаны».

Сонымен мен сөзімді доғарамын,
Майбалық колхозында мен тұрамын.
Жолдастар Қажығали, Ғани менен
Мәжіліс кей кездерде мен құрамын.

Мен жаздым бір есеп, шешуін тап,
40 өгіз жеті қораға берші қамап.
Сандары әр қораға дақ сан болсын
Берсең де екі қораға бірдей қамап.

*Қайролла (5.02.1946):
Сыйға-сый, сыраға – бал.*

Ноқат дос, тағы сәлем жаздым саған
Төбешің олең құрап арнап маған.
Төбешім хатыңды алып бүгін оқып,
Айтсе енді сол хатыңа жауап жазам.

Төбешің сенің жазған карап тұрдым,
Төбешің сағф алтынға балап тұрдым.
Төбешің жок шығаратын өлең депсің
Төбешің болса бұл өлеңді қалай құрдың?

Төбешің аман-есен, досым Ноқат?
Төбешің сені ойласам дүрс-дүрс соғат.
Төбешің бірге жүрген жолдастарың,
Төбешің Қажығали, Ғани, Мейрам?

Ноқат дос, саған арнап жаздым өлең
Айтсе сені мағалейкем! – сәлем берем.
Айтсе сені Қажығали, Ғани, Мейрам
Айтсе сені оларға да мың-мың сәлем.

Бүгін сенің бұрын бір хат алдым сенен,
Бүгін сенің өмір бойы қол бер деген.
Бүгін сенің арқанаңда дос болуға,
Бүгін сенің хат арқылы қолым берем.

Бүгін сенің қағазға олең арнап саған
Бүгін сенің жұртың оқуымда есен-аман.
Бүгін сенің дос сен секілді бола алмай тұр
Бүгін сенің сені ойлап мен сағынам.

Бүгін сенің «Дөң асқандай» кітапты сен
Бүгін сенің жок сен кітапты білмеймін мен.

Қызық па? Не туралы айтады ол
Жазарсың мені сүйген досым десен.

Қымбат қой әрбір достың өз бағасы,
Әдірісін жіберші Еркеш отағасы.
Көп емес менің дағы оқығаным,
Тек қана Слановтың «Арман ағысы».

Ноқат дос, шығар депсің қиын есеп
Егерде шығармасам менмін есек.
40 өгізді жеті қораға қама депсің
Төменде оқып көрші, дұрыс па екен?

Алты өгізден қораның бесеуіне,
Бес өгізден қораның екеуіне.
Дақ бөлдім 40 өгізді осылайша
Қораның бөлмесінің жетеуіне.

Жазарсың шығарғаным болса дұрыс,
Шешерсің өзің мұны, болса бұрыс.
Бірақта қата болса шығарғаным
Бізбенен хат арқылы салма ұрыс.

Аман-сау Досым, Уэтай жолдастарым,
Биыл жоқ жылдағыдай жиылыстарым.
Қалада біз олармен жиылмаймыз
Болмаса демалыста бас қосқаным.

Бұл хатты достарыңа көрсетерсің
Қатасы болса егер, сөкпегейсің.
Егерде ренжімейтұғын болса
Ғаниға хат жазсын деп ескертерсің.

Сөзімді осылармен айақтаймын
Тұрмысты өлеңменен баяндаймын.

Ноқат дос, Қажығали, Фани, Мейрам,
Қон бөл деп барлығыңа айғайлаймын.

Мен жаздым бұдан бұрын саған бір хат
Ол хатта жазысайық дедім, жұмбақ.
Жұмбақты жіберемін осы хатпен
Ойланып сол жұмбақтың шешуін тап.

Тұрыпты екі жерде екі сұңқар,
Сөздерін тасиды екен жүйрік тұлпар.
Тікеуі бірін-бірі сондай сүйген
Кездессек деп бетпе-бет болған құмар.

***Ноқат (8/II-1946):
Жолдастық хат.***

Үә! саған, Қайролла дос, хат жазайын
Сұлуысын, жақсы ма екен тұрмыс жайың?
Сәлем деп осы хатты жазған саған
Бұл сенің ана жылғы Ноқаттайың.

Қайролла, кеше сенен 3 хат алдым,
Қайыра осы хатты саған жаздым.
Кішкене осы хатты жазамын деп,
География сабағын білмей қалдым.

Мен саған осыменен сәлем дедім,
Кітапты сен мынадай оқып па едің.
Григориус Пантагруел деген кітап
Бас жағын осының мен оқып көрдім.

Осыменен хатымды айақтаймын
Достықты мәңгілікке мен жақтаймын.
Тігерде достықты сен еске алмасаң,
Басыңнан айағыңа мен соқпаймын.

Қайролла (20.02.1946):

Досқа жауап.

Тез зымыра бір тоқтамай, қаламым,
Көк сияға сені, қалам, маламын.
Өлең құра жас жүрегім дұрыстап
Әсіресе мый саған күш саламын.

Кәне он саусақ, желдей есіп зырқыра
Жас жүрегім, жиі соқпай сөз құра.
Осы хатым тоқтамастан бір сағат
Қол алысқан Ноқат досқа бар тура.

Ноқат досым, кеше сенен алдым хат
Аман-есен жүрсің бе сау-саламат?
Жолдастарың Қажығали Ғани мен
Менен сәлем оларға да мың-мыңдап.

Мен жазам саған сәлем осыменен
«Гаргантюа Пантагруелді» оқыған ем.
«Дөң асқанды» білмеймін әлі күнге
Кітабым емес менің оқып көрген.

Маған хат жазамын деп бір кішкене
География сабағын білмедің бе?
Хат жазуға, досым-ау, қанша айналдың
Шынымды айтсам, соныға күлкім келді.

Бұл хатым осыменен біте тұрсын
Хат жазбасам егерде, құдай ұрсын.
Ал, досым, қош бола тұр, қолыңды әкел
Жазушы Қайролла деп оқырсың.

*Ноқатқа Қайролла (5/III-46):
Досқа серт.*

Өлеңменен хат жазамын саған дос
Әкел бері аппақ қылып қолың соз.
Саған мен де қол беремін мінеки
Аласа бой, қотан аяқ, қысқа нос.

Дос деп саған хат жазамын, құлақ сал
Мені ұмытпа, әр уақытта есіңе ал.
Сендей досты жалғанда көргем жоқ
Саған жетпес барлық нәрсе, дүние, мал.

Біз скеуміз дос болып ек недавно,
Айрылмайық сол достықтан никогда.
Қолды ұстасқан айырмауға серт берем
Балтаменен біреу келіп шапса да.

Айрылмауға бұл достықтан серт берем
Досқа серт боп шығарылды бұл өлең.
Осы хатты алысымен, Ноқат дос,
Қуанар ем жауап берсең тезінен.
Бұл хатыма жауап күтем, мой друг,
Сендей друг я не видел вокруг.
Осы хатты алысымен скорей
Хат жазарсың өлеңменен мой друг.

Осыменен мен сөзімді тоқтатам,
Сөге көрме, егер болса көп қатам.
Қайролла деп аяғына қойдым қол
Егер, достым, мені ұмытпай аңғарсаң.

Ғани Сахабин (18/II – 1946).

Хат жаздым, Қайролла дос арнап саған
Әдейі осы хатым сізге арналған.
Егерде бұл хабарды алған болсаң,
Ерінбей хат жазарсың сен де маған.

*Қайролла (8/III-46):
Ғани досқа.*

Хат алдым, Ғани досым, кеше сенен,
Көп әсер алдым сенің әр сөзіңнен.
Рахмат маған арнап жазғаныңа
Келтіріп бір шумақта болса өлең.

Жазамын осы хатпен саған сәлем,
Өмірлік дос болуға қолым берем.
Алғасын осы хатты тез арада,
Берер деп достық жауап саған сенем.

Бетіне ақ қағаздың жаздым өлең,
Айтарсың Ноқатқа да менен сәлем.
Жазушы бұл өлеңді Қайролла атым,
Асығып, Ғани, сенен жауап күтем.

*Қайролла (20/III-46):
Ноқатқа.*

Мен ойласам, Ноқат, сені күлемін
Үйткені мен сені жақсы білемін.
Мінездерің сенің еске түскенде
Жай отырып, мырс-мырс күлемін.

Сенің бетің дөп-дөңгелек тамаша
Бойың сенің карликтердей аласа.
Сен ойыма түскен кезде, досым-ау,
Елжірейді біздің жүрек балаша.

Саған салдым почта арқылы сансыз хат
Бірақ сенен ала алмадым еш жауап.
Көңілім саған болды енді қайтатын
Сокпе, достым, жазыпты деп жамандап.

Қандай себеп біле алмадым, досым-ай,
Мен шіркіннің көңілінің босын-ай.
Хат жазамын жұмасайын өзіңе
Шыдай алмай сенен жауап тосуға-ай.

Шуточные стихи к празднику 8-марта.

Поздравляю қолма-қол
Розу, Сару, Гулю.
Тату болу – мақсат сол
Шантажистам – пулю.

Подарю Вам орамал
Бүгін марттың сегізі.
Ылғи беске оқындар
«Вот молодцы!» - дегізіп.

Мы давайте бірігіп
Мамамызды сыйлайық.
Шайды жасап біріміз
І-кеуміз үй жыйнайық.

Ведь и праздник веселей
Мама отырса көңілді.

Шай құяйын еселеп
Шекеден тер көрінді.

Папа. 8 март 1973 г.

Зима.

Зима. Куда ни обратишь взоры
Кругом бело: покрыто снегом.
И крыши домов и улицы, и просторы
Дальние – все в одеянии белом.

Мороз крепчает. Поднимается ветер
Холод до слез пронизывает очи.
Светило дневное – солнце свидетель
Уж дальше терпеть нет мочи.

Бегу я в школу быстро и проворно,
А ветер свистит и воет как зверь.
Товарищ, с меня этого довольно
Шутить я с морозом не намерен теперь.

3 февраля 1950 г.

Достарға.

Достасып біз барлығымыз қосылып,
Достық ұйым жасаған ек әуелде.
Енді, достар, неге бәрің осылып,
Қашып кетгің әрбіреуің әр жерге.

Әзір біздің келмес шама басқаға,
Журнал жазу болсын елдік бастама.

Енді журнал жалғыз маған қарап тұр
Неге, достар, жазбайсындар мақала.

Өлең жазу келмесе егер қолыңнан,
Қара сөзбен тоқтамашы жазудан.
Не болса да мақала бер әйтеуір
Лулақ болсын журнал тоқтап қалудан.

Кек алмаңдар, достар, менің сөзімді,
Өткізбейік текке жастық өмірді.
Сынмен, сырмен және жырмен біз оны
Өткізейік қызықты әрі көңілді.

Сол сындарды, сырлар менен жырларды
Түсірейік біз журналдың бетіне.
Сөйтіп, достар, ортадан бір журналды
Шығарайық өмір ескерткішіне.

Осы журнал қалсын болып ескерткіш
Жас кездегі біздің достық өмірден.

Кім біледі бір кездерде кездесіп,
Еске алармыз жас өмірді мектеппен.

26 февраль 1950 ж.

Марьевка мектебінде оқып жүргенде «Достар дауысы»
атты журнал құрастыра бастағанбыз, сонда оқып жүрген қазақ
өлеңшілері. Сол журналға жазылған өлеңдердің бірі.

* * *

Отудеміз «Азаматтық қорғаныс»
(Жер үстінде көп қой түрлі қозғалыс)

Кейбіреулер лекторды тыңдамай
Іздеп отыр маңайынан көз таныс.

Ондағы ойы зачет берер кезінде
Үміттенеді ете ме деп қолғабыс.
Лекторда «шебер» екен сөйлеуге
Тұрып кетпей отырмыз-ау шыдап біз.

Сергеевка қаласында Сергеев ауданының мектеп
директрлары «Гражданская оборонадан» бір семинарда
лекцияда отырғанда жазылды 1970 жыл.

Сөз.

Сөз сөйлесең әрқашан
Сөйлеміңнің арқауы.
Сөз болады байқасаң
Ойыңның дұрыс тарқауы.

Сөзсіз адам сөйлемес
Бастамасыз арқаусыз.
Сөзсіз адам түк білмес
Жас баладай ақылсыз.

Сөз емес пе әрқашан
Сөйлеуге ерік беретін.
Маңызы зор байқасам
Сөздің бізге беретін.

Сөзбен адам адаммен
Сөйлесседі әрқашан.
Сөз арқылы досыңмен
Сөйлессесің по душам.

Жазушы мен ақынға
Сөздің зор ғой еңбегі.
Алысқа да жақынға
Сөздің болар керегі.

Сөзсіз өмір қараңғы
Сәулесі жоқ көрге тең.
Онсыз адам адамды
Танымас ед білмесең.

Сөзбен біздің жас өмір
Жарқырайды, жайнайды.
Біздің ұлы артистер
Әндетеді, сайрайды.

Сөздің ақтап еңбегін
Сөйлеп біз де көрейік.
Оның берген көмегін
Дұрыс алып жүрейік.

27 декабрь 1950 ж. Марьевка мектебі. Қазақ тілі сабағында.

Жүрек сыры.

Жас жүрегім толқынданып құбылып,
Тоңған денем өз-өзінен жылынып.
Іске түскен лебінен бір сырдың
Озгеруде ойым мүлде бұзылып.

Ол сыр менің кетер емес есімнен
Үйықтағанда кетпей қойды түсімнен.
Сол сырымның шет жағасын өлең қып
Жазам енді келгенінше күшімнің.

Сырым терең жас жүректен алынған
Сүйіспендік жалынына малынған.
Сылаңдаған көркем сұлу арудай
Талмай өтер гашық оты, жалыннан.

Өркімдерде пайда болар ондай сыр
Шіркін қызық уақыт қой жас өмір.
Жаның сүйген жас құрбыңмен өзіндей
Сыр алысқан кезеңдерің үлкен жыр.

Сыр алыссаң жаның сүйген жаспенен,
Құшақтасаң, тәтті тілден сүйіссең.
Бар денеңе қызу кіріп өзгеше
Күйіп-жанад болып ыстық отпен тең.

Ол қыздырған махаббаттың лебі,
Құшақтаған сүйгеніңнің білегі.
Өмір қалай өзгерер ед құлпырың,
Орындалса екі жастың тілегі.

Асықпасаң, жаным сүйген замандас,
Оймақ ауыз, жібек ерін, қара қас.
Күндей күліп құлпырағып күн келер
Ол үшін тек қалма өмірден, алға бас!

Марьевка мектебі. Декабрь 1950 ж.

Келмей жүрген достарға.

Достарым, жақсы көрем сендерді мен
Іздесем таба алмадым сендерге тең.
Көргенде өздеріңді қушамын
Көрмесем сағынамын жүрегіммен.

Гүл жайнап қалушы едім кездескенде
Бір жасап алыстан бас изескенде.
Ал қазір білмей қойдым не болғанын
Көрмеймін күндіз шаммен іздесемде.

Білмеймін бәрің өліп қалдыңдар ма?
Болмаса елге билет алдыңдар ма?
Немесе күшейді ме оқу сондай
Бір минут босатпайтын алқындыра?

Бірақта мұның бәрі мүмкін емес
Сау түгіл ауру адам бұған сенбес.
Бар шығар бірақ басқа себептерің
Мен айтқанның бәрінен жеке дербес!

Өлді деп менен күдер үздіңдер ме?
Ауру жұғад барсақ деп жүрсіңдер ме?
Болмаса келмейтұғын себеп қандай
Достарым, айтыңдаршы түсіндіре.

Жоқ, мен әзір тірімін, өлер емен
Күн сайын қайта алға басып келем.
Аманшылық болса егер, сәті түссе,
Бір жұмада ауруды мүлде жеңем.

Шығамын енді он күнде далаға мен,
Қыраймын жаңа көзбен қалаға мен.
Сол кезде келмей жүрген көп достарым
Көздерің шыдар ма екен қарағанмен?!

29 ноябрь 1954 ж.

Инфекционная больница № 1, палата № 7. Алма-Ата.

Медсестре Гале.

Сестрице Гале я дарю
Сию коробку от души.
За все, за все благодарю
И на память подпишусь.

В день советской конституции
Дарю на память Вам сестра.
Коробку простой конструкции
Желаю Вам всякого добра!

5 декабря 1954 г.

Инфекционная больница № 1, палата № 7. Алма-Ата.

Медсестре Шуре.

Спасибо Шуражан,
За двойные клизмы.
Отправляясь по домам
Жмем руки трижды.

До свидания теперь
Вам сердечно скажем.
Пообедав, поскорей
В общезитие скачем.

Та же больница, уходя после выздоровления.

В больнице.

Я сильно заболел в начале ноября
Потерял аппетит и кушать не мог.
Ходил я в столовую и только зря
Поест супа простого и то не смог.

Страшно болела у меня голова,
Зашел я за помощью в медпункт КазГУ.
Там сорок градусов температура была
Глаза от испуга показались на лбу.

«Скорая помощь» забрала меня
В инфекционную больницу номер один.
Только листья засохшие от ветра шелестя
Пожелали мне счастливого пути.

И слег я в седьмую палату
Вместе с другими больными.
А утром видел в белых халатах
Как няни и медсестры ходили.

Все они следили за нами
Заботясь как мать или брат.
Так спасибо скажем палатой
Всем няням и медсестрам востократ.

В десять к нам женщина зашла
Она, как все, в белом халате.
Какая-то приветливая была
Как солнце засиялось в палате.

К каждому подходит осторожно, тихо
Послушает сердце, пощупает живот.
И спросит как мать любимого сына
Болят ли что-то, спишь ли, милоч!

Того лаского погладит нежно,
Тому скажет теплое слово.
Третьего укутает бережно
Каждому забота у нее готова.

И от теплых ее материнских глаз
Получаешь силу как будто.
Как будто тебе легче в сто раз
Когда она советует что-то.

И вот благодаря ее стараниям
Мы на ноги стали, ходим весело.
Кушаем вопреки нашим ожиданиям
Словом, нам очень повезло.

Так примите спасибо от чистой души,
Простая советская женщина – врач.
От студента, живущего в далекой глуши
За все, что проделали Вы, заботясь о нас!

Инфекционная больница № 1. Алма-Ата.
Декабрь 1954 г.

Целинщиктер келгенде.

Ежелден август айы сүйкімді ай,
Бұл айда қызықтар бар талай-талай.
Күн ысып, егін пісіп, шөп шабылып
Көбейер күннен күнге қаймақ пен май.

Біреулер терлеп-теніпін шайын ішіп,
Біреулер күрт қайнатып күйін-пісіп.
Әркімдер өз әлімше тыртындайды
Болғасын біреу сылбыр, біреу пысық.

Осылай елдің салты жылдан-жылға,
Опермей жылжушы еді бір қалпында.
Желдетіп, дауылдатып соның бәрін
Опертті целинщиктер келіп мұнда.

Келіпті целинщиктер жер жыртуға
Елін сап кең даланы байытуға.
Ырақта бірен-саран бұзықтары
Ежелден әуес екен жанжал, шуға.

Солардың мінездерін көріп сондай
Түкіл ел қалды шулап, салып «ойбай».
«Пәленді пәлен жерде сабап кетті
Түгенді тонап кетті түгін қоймай».

«Алыпты көзін ойып пәленшеннің
Көзінше қойын сойып түгеншенің.
Жөнепті бір қызды ұстап тар көшеде
Үстіне салып алып мәшиненің».

Осындай толып жатқан сұмдық сөздер
Кіріп ап бүлік салды біздің елге.
Сондықтан қарақат көз бұраң белдер
Бара алмай үрпиіп жүр шиеге де.

Ыреулер ұзаңқырап шыққан елден
Қирайды жан-жағына қорқып желден.
Оқыстан бір-екі адам шыға келсе
Қинады сақалымен түскен белден.

Қорқып жүр осы күні жұрттың бәрі,
Галгаусыз әйел, еркек, жас пен кәрі.
Үрпий әрбір жерде сыбырласады
Кетті-ау деп тиыштықтың биыл сәні.

Шынында осылардың көбі өтірік,
Жұрттар жүр өтірікке бос көпіріп.

Құр бекер көлеңкеден қорыққанша
Еңбекке кіріссеңші жөнге келіп.

1957 ж.

№ 7 палата.

Жатырмын мен жетінші палатада
Әрине лагерь емес – аурухана.
Қасымда алты бірдей жолдасым бар
Бірі жеңіл, біреуі ауыр халда.

Он бес күн болды міне жатқаным,
Қозғалмай бір койкада қатқаным.
Түнімен құр дөңбекшіп ұйықтай алмай,
Қуанам таңның-дағы атқанына.

Он бес күн - әлі күнге сухарь жеймін,
Нан жеуге рұқсат жоқ – мен де деймін.
Күнімен ішім пысып жатқаннан соң
Қағазды айналдырмай мен не істеймін.

25 ноябрь 1954 ж. Инфекционная больница № 1, палата № 7.

Жылшос жігіт.

Кейбіреу өте жылшос келер пысық,
Түртін қалып біреуді, козін қысып.
Екіншіге иек қағар, жүр, кеттік деп
Тілі шоқғай болса да бейне мысық.

Істісе бір нәрсенің шет жағасын,
Ар жағын білгісі кеп жанталасып.
«О не, о не, не нәрсе?» - деп мазалап
Біліп алмай бір тынбас, қарбаласып.

Магазинге бір нәрсе ала барса,
Очередьке ол тұрмас жұрт тұрсада.
Біреуді алдап, біреуді итере сап
Басқаларда жұмыс жоқ, тек өзі алса.

Жылпостықпен досын да алдап кетер
Айтылған сөз далаға кетер бекер.
Пысықтың да пысығы бар емес пе
Жылпостықты, жігітім, қойсаң негер?

23/XI-1954 ж. Инфекционная больница № 1.

Нұрғожаға.

Келдің бе көптен күткен Нүкең мырза,
Әрипе, келгеніңе болдым ырза.
Бірақ та шыққаннан соң соярым-ау
Осынша көп күттіріп қылдың ыза.

Мен сені күтудемін көптен бері,
Ол кезде қап-қара еді жердің беті.
Ал қазір аппақ больш қар жауыпты
Шырақ-ау, қайда жүрсің содан бері?!

23/XI-1954 ж. Инфекционная больница № 1.

Жаңа жыл.

Жаңа жыл, құттықтаймын келгеніңді
Қуана студенттік жүрегіммен.
Бастайсың жаңа жолға бар әлемді
Азаматтың бейбітшіл тілегімен.

Жыл сайын алға басу біздің елде
Қашаннан болып кеткен өмір заңы.
Барлық жан күресуде тездетуге
Келуін коммунизм алтын таңы.

Халқыммен мен де бірге алға басам,
Бір минут уақытты бос өткізбей.
Еліме жаңа жылда үлес қосам
Еңбекпен ынталанып ғылымға өрлей.

Декабрь 1954 ж. Алматы.

Жігіттер, қайдасыңдар сағындым ғой,
Ауру деген атақты тағындым ғой.
Тура алмай бір койкада дөңбекшімін
Больница тәртібіне бағындым ғой.

21 /XI – 1954 ж. жексенбі. Аурухана.

Өмір желі.

Өмір деген бір қызық жел
Тұратұғын құбылып.
Талай жоспар қойған ашға
Қалды содан бұзылып.

Қоя тұрып басқаларын
Лйтсам егер соңғысын.
Іліп ыңғайы келмей қойды
Баспады алға соңғы ісім.

Болам жетік деп ойлап ем,
Дүние әдебиетіне.
Ойламаған жерден түстім
Тарих факультетіне.

Тарих болса тарих болсын
Түскеннен соң қайтпайын.
Халықтың ұлы тарихын
Біліп елге қайтайын.

Оқытушы болып егер,
Барсам елге мектепке.
Оқығаным кетпес бекер
Рахмет айтса іншектер.

29/XI-1954 ж.

Екі дос.
(*Аманжолға*)

Достық деген бір тамаша қасиет
Досы барда аз болады қасірет.
Жүз теңгеден жүз дос артық деген сөз
Дос адамның қымбаттығын білдірет.

Сол достықты көп адамдар жақтайды
Көпшілігі ауыз жимай мақтайды.

Бірақ соның бәрі бірдей шын дос боп
Көңілге ұнап, көкірекке жатпайды.

Көп достардың арасында көңілге
Ұнайтып дос сәйкес келер өзіңе.
Жас өмір мен келешекке үйткені ол
Өзіңменен бірдей көрер әр күнде.

Міне, сондай шын дос тауып өмірден
Мол қуаныш кірді біздің көңілге.
Сол доспенен арамызда шын достық
Айрылмайтын мықты болды темірден.

Өмір желі мүмкін соғып біздерге
Лебімен айрылыстырар әр жерге.
Бірақ біздің шын достықты мызғымас
Айыра алмас еш қандай жел өмірде.

1951 жыл. Марьевка орта мектебі.

*Жас қыран.
(Аманжолға)*

Жас қыран ұясында қанат қағып,
Көзінде тіршіліктің оты жанып.
Өзгеше асығыспен талпынады
Ұшуға қырандардан үлгі алып.

Ұшуға ұясынан жас қыранға
Уақыт күннен күнге жақындауда.
Жеткен соң ұшатұғын уақыты
Жас қыран алды-артына қарасын ба.

Үясы аялаған жас қыранын
Әліпшестеп бағып қаққан салып жанын.
Екінде жас қыранның мәңгі қалар
Үйгкені сол ғой оның жаққан шамын.

Үялас серіктері бірге өскен
Бірге ұшып, бірге жүріп, бірге түскен
Қирайды бұрын ұшқан бақыттыға
Қуанып һәм қызығып жылы жүзбен.

Олардың әлі өскен жоқ қанаттары,
Сонда да ерекше бар талаптары.
Есейіп қанаттары бекісімен
Үшпақшы олардағы қанат қағып.

12/II-1951 ж. Марьевка мектебі.

Сараның 17-ге толуына.

Июньның он екісі келді бүгін
Күлмдеп қуанышты сырын бүгіп.
Бұл күні он алтыны артқа тастап
Толықты он жетіге Сара қызым.

Он жеті кемелденген жастық шағы
Ташидың толықсыған шам-шырағы.
Баланы балалық пен қош айтысып,
Бұл жиста адам алға ұмтылады.

Бүгіннің, Сара, сен де мектебіңді
Оқуың он жыл бойы «көктеміңді».
Алдыңда шақырып тұр асқар таудай
Білімнің ең жоғарғы «Көктөбесі».

Тілеймін шын көңілден саған, Сара,
(«Ей, Сара, қырындамай бермен қара!»)
Денсаулық, ұзақ және бақытты өмір
Тек білім тоқталмасын, бассын алға!

Бітіріп институт – ұстаз болғай
Өзгеге өнегелі бол ғалымдай.
Сонда да танауыңды тым көтермей
Келіп жүр арасында бізді ұмытпай.

12 июнь 1979 ж. Қызылжар.

*Бибігүлге.
Бибігүлдің Малайзияға 2 жылға
оқуға жүрерінде берген ақ тілек бата.*

Мен бір бата берейін
Үстем болсын мерейің,
Ықыласпен қол жайып,
Ақ тілекті төгейін.
Денсаулығың мол болсын
Абыройың зор болсын
Қайда барсаң алдында
Жарқыраған жол болсын
Алыс жерге барасың
Жолыңды алла қолдасын
Жаманшылық болмасын
Сенімді болсын жолдасың
Жорытқанда жолың болсын,
Жолдасын Қыдыр болсын.
Адассаң жолға салып жүрсін,
Мың бір пәледен,
Жүз бір қатерден қағып жүрсін.
Оң болсын, қалқам, сапарың,

Көпшықсын дәмің татарың.
Түгін елдің тапсырған
Нарығын өте Отанның.
Нарын келіп жатыр ғой
Сөңдей жастар – қатарың.
Бөрмеген жерді көріп қайт,
Нарығыңды теріп қайт.
Мамдайыңнан жел есіп,
Желін барып, желіп қайт.
Дидің жолдың бойында
Балдыр бабаң кез болсын.
Сөң барған Шет елден
Сорлуың тез болсын.
Амин! Аллаһу әкпар!

31.08.2012 ж. Атаң Қайролла

*Таңатқа.
(70 жасқа толуына)*

Түгін, міне, болып жатыр үлкен той,
Жүзі той емес, өтіп жатыр мерей той.
Түңгі інішек 70 жасқа келіпті
Үні, жарандар, мұны бәрің біліп қой.

Түңгі болсын, Таңат інім, 70 жас,
Амин болсын әрқашанда мал мен бас.
Денсаулығың мықты болып ылайым
Сәккенді өтіп жүзге қарай алға бас.

Келіңде бірге болсын сүйген жарың,
Амин – сау болсын келін, балаларың
Нәмере, шөберелер бірге жасап,
Нарлығы сыйлап жүрсін аталарын.

Жан ұяң өсе берсін, өне берсін,
Бақ, дәулет сіздің үйге ене берсін.
Өмірден қандай тілек тілесенде
Құдайым тілегінді бере берсін.

Қажымас қайратыңыз әлі де нық
Жүр әлі еңбегіңіз елге сіңіп
Жасай бер ортамызда жайраң қағып,
Еліңнің тілегімен тербетіліп.

Көтеріп ауырсынбай жылдар жүгін
Еңсеріп талай жылын бұл өңірдің
Таңатжан, 70 жасқа келгеніңде
Жырыммен шашу шашам саған бүгін.

25.09.2012 ж.

Күлзияға.

Аурухана, травматология 4 этаж 1-ші палата:

Аспазшымыз Күлзия,
Ақырын ғана жымия,
Сықырлатып арбасын
Каша әкелді бір мая.

Кашасының тәттісі-ай
Жегендейміз жал, жая.
Сондықтан сізге көп рахмет.
Бақытты бол Күлзия!
Мұны жазған кім десең –
Сексендегі қария.

17 желтоқсан 2012 ж.

Мейрамға.
(дәрігер Мейрам Оспановқа)

Мынау біздің Мейрам ғой,
Жүрген жері сайран ғой.
Ақ көңілді ақ пейіл
Ырыш тұрған әзілқой.
Ізжірибе көп, білім мол,
Жүргі білетін дәрігер ол.
Травматолог атақты
Көзгірер жөңге аяқ, қол
Сынған жанбас тұрғызбай
Төсекте жаттым дәл екі ай.
Талай ем, тәсіл қолданып,
Мейрам ақыр тұрғызды-ай.
Ақсақал деп сыйлады,
Сөзінен ауыз жимады
Сөзі ем болып
Ангымды жинадым.
Мың рахмет, Мейрамжан,
Сексендегі ағаннан
Аша басын жұмысың
Менің берген бұл батам.

20.12.2012 ж.

Толқынға.

Толқын деген қызымыз
Тыңның исыраушымыз.
Көпшісі мен борщы
Тыңқаймақ пен балқымыз.
Тыңшысымен берген дәм

Меккеден келген дәл зәмзәм.
Ыдыстары тап-таза
Дастарханға берді сән.
Біздің Толқын осындай
Үлкенді сыйлайды құдайдай.
Бақытты бол қарағым,
Көркіңе болып ақыл сай.
Осы менің батам ғой,
Мұны жазған атаң ғой.

17.12.2012 ж.

Жас әнші Айғанымды еске алу.

Өмірде әнші болу қиын өнер,
Талпынған жастың ғана қолы жетер.
Табиғи талант және көп ізденіс
Кездескен қыйындықтың бәрін жеңер.

Осындай бір өнерпаз – аты Айғаным,
Еркесі Мейізбенен Социалдың.
Жасынан әңге құмар болып өсті
Естіп ек біз де талай шырқағанын.

Қазақтың ескі әндерін, жаңа әндерін
Бұлжытпай айтушы еді сөз мәнерін.
Қалқытып шырқағанда әсем әнін
Әр жаншың оятатын сезімдерін.

Сол кезде ақша беті бал-бұл жанып,
Бар дүние әннен басқа ұмыт қалып.
Беріліп асқақ әннің әуесіне
Жүруші ед тал шыбықтай мың бұралып.

Өзіншай әсем әнді тындаған жұрт
Еңірін қалатұғын болып жым-жырт.
Еңірін билеп алған ән сиқыры,
Еңірін босатпайтын болса да ымырт.

Өзіншай өзі сұлу, көркем еді,
Еңінің болашағы, ертеңі еді,
Еңінің оны ертерек алып кетті-ау,
Еңінің көп жүректер өртенеді.

Өзіншай тура келген амал бар ма?
Еңінің ойдағы асқақ армандарға.
Еңінің бір арманы кетті-ау іште
Еңінің бұл өмірде қалғандарға.

Өзіншай жас Айғаным, қош бол енді
Еңінің той қалжыратып ата-әженді
Еңінің еңкішанда ұмытпаймыз,
Еңінің әсем әнің қалды мәңгі.

17.11.2012 ж.

Қайырбек ағайға.

Ұрпағың біздің ағамыз,
Еңіңнен қымбат бағаңыз.
Еңіңмен күттықтап
Еңің бір ырыс жазамыз.

Еңің болсын мереке!
Еңің болсын денсаулық
Еңің болсын - ақжаулық
Еңің болсын береке!

Қуаныш, той мол болсын,
Молшылыққа жол болсын!
Жеңгемізбен жарасқан
Бірлігіңіз сом болсын!

4.05.1980 ж. Жеңіс күнімен құттықтау

Нұржамалға.

«Асыл мұра» ұжымында бір қыз бар,
Есімі оның Байтенова Нұржамал.
Үш кісінің жазулары үш түрлі,
Оның бәрі Нұржамалға танымал.

Компьютерде әріптерді тереді ол,
Қимылдайды кезектесіп екі қол.
Біздер жазған қилы-қилы әріптер
Түп-түзу боп шыға келед жолма-жол..

Он бір жылда Нұржамалдың қолынан
Сәті түсіп, желі тұрып оңынан.
Шыққан екен 60 кітап әр қилы
Еш кем емес 60 жеке томыңнан.

Бұған қоса мақалалар жүздеген
Шығып жатыр араларын үзбеген.
Нұржамалда болған емес үзіліс
Қыс болса да, жаз болса да күзбенен.

Нүрексіңнің көзі қандай қырағы
Әр әріптің белгілі оған тұрағы
Бір өзі оның бір баспахана десем де,
Шын көңілден айтуыма сияды.

Ол да адам ғой арасында шаршайды,
Ондай кезде қол да ілгері баспайды.
Ырық кейін күшін жинап қайтадан
Еділдіарын жылдам басып тастайды.

Елдірменді қарындасым Нұржамал
Ердің шебер, ойың ұшқыр, тілің бал.
Арымызда қызметіңмен елеулі
Елдірқырай бер барлық жанға боп адал.

Ербиесін көрген сендей шешенің,
Елдірғаты ғой аялаған Әсемің.
Ербегіңде тартып қазақ күйлерін
Елдірдіңдырсын күйшілерін әлемнің.

30 мамыр 2013 ж.

Қымбат келінге.

Елдірменің құтты болсын, Қымбат келін!
Елдірменің өлкесі де сенің елің.
Елдірменің орман–тоғай жанға жайлы,
Елдірменің шалғыны бар – асқар белің.

Елдірмен келдің Өскеменнен біздің жерге,
Елдірменің өзің сүйген Олжас ерге.
Елдірменің скеуінде берік болып,
Елдірменің жазбай болғайсындар ылғи бірге.

Елдірменің скеуіңе құтты болсын,
Елдірменің бастарыңа бақыт қонсын!
Елдірменің скеуіңді құттықтаған,
Елдірменің туысқандар үйге толсын.

Жиһаздар ақ отауда толып тұрсын,
Үйіңе қонақ-қонсы қонып тұрсын.
Дәм-тұзың берекелі мольнан боп,
Қанша жан келсе дағы тойып шықсын.

Шаңырағы ақ отаудың биік болсын,
Ақ жүзің жарқыраған нұрға толсын.
Келінжан, менің батам қабыл болып,
Үйіңе Қыдыр ата келіп қонсын!

11 маусым 2013 жыл.

II – БӨЛІМ

АВТОРҒА АРНАЛҒАН ӨЛЕҢДЕР

Қайроллаға.

Біраз уақыт дәмдес болдық бұл маңда,
Сырластықта, сыйластықта бірге жүріп тоғайда.
«Бір күн дәмдес болғанда мың күн сәлем» деген бар,
Достарменен хош айтысу оңайма?

Замандасым ризамын ойыңа,
Өлең-жырды жыйып алған бойыңа.
Әр уақытта осы әнімді еске алып
Жүргейсінде мәңгі сақтап ойыңда.

Жазған: Қ.Жумалиева.

Хайроллаға.

Қақасы сыйлас болдық соңына ердім,
Өзіңдей ағаларды талай көрдім.
Азаматтық аңкылдақ мінезіңмен,
Магниттей достарды тарта бердің.

Бастық болдың бір шыбықпен үйіріп,
Сөйлеуші едің «командирше» бұйырып.
Асыл аға осы беттен таймаңыз,
Жүрейікші әр кезде біз сүйініп.

Той-думан ошағыңнан арылмасын,
Арманың күннен-күнге орындалсын.
90-ның 9-на келсеңдағы,
Жігерің жас күнгідей жалындасын.

Жігіт жоқ қой сөзіне ермеген,
(Біздің апай рұқсат берген ерлеген).

Елги анбаған қылшылдаған «қыздардан»,
Мың бір сәлем жеңгемізге көрмеген.

Бірде ойланып, бірде ағасы күлерсің,
Мына бізді жиі еске алып жүрерсің.
Шыбыттанып өлең жазған өзіңе
Ірсіпайып, інішек деп білерсің.

«Сосновый бор» 22 сентябрь 1986 ж.

Қызылжарға барғанда.

Қызылжар – ата-бабам туған елім,
Қызылжар – ақ қайыңға толған жерім.
Елім мен Сартомардың арасында
Маңжанның сөзін естіп өскен кезім.

Әлем болып ойнап-күліп оқып жүрдік,
Өмірдің қиындығын біз көп көрдік (білдік).
Халқыма зұлым заман келгенінде
Өршілдігім туыстарды қолдап тұрдык.

Алғашта тәуба дейміз бүгінгі күн,
Әлеміміз саясатқа бермеді үн.
Елділігіміз жүрлестерге ақыл-ойын
Алғашқы сен азаматтар тірі бүгін.

Сөзіңде Қамзабайды кездестірдім,
Сөзіме шұғыс айтқан сөзді естідім.
«Елділігің үндеместен әкен» - деді
Қызылжар арманыма деп тебірендім.

Сөзіңді, асқар таудай, естен кетпес,
Халқымыздың аузында екен батырлық іс.

Сәкен мен Қайргелді балаларым,
Атаңдай ел аузына сендер де түс.

Батыр – деп әкемді айтып еске алған
Еңбегімді бағалап өлең жазған:
Қайролла, зиялы қауым, Еренғайып,
Ел сағынып келгенде риза қылған.

Қондыбаева Мәриям Рамазанқызы.
Қабдрахманнан бүгін – 24 октябрь 2004 ж. күні алдым.

*Мен 60 жасқа келгенде маған
Арналған құттықтау өлеңдер:*

* * *

Гәрбиі мен үгіттен
Бәрмеген ешбір мұқалып.
Бүгін міне – алпыста
Сүйікті Қақан Мұқанов.

Бияна мінез ақжарқын
Гіме сыйлы азамат.
Бәліл шағаң, отбасың
Арқашан болғай сәлаMAT!

- № 2 қазақ реалды гимназияның ұжымы.

* * *

Двадцать лет Вы в Облуно
Это много и давно!
И под Вашими крылами
Интернаты с детдомами.

Нас нам видеть так привычно
Нас слышите тактично.
И так хочется на пять
Все ошибки исправлять!

А в работе Вы у нас
Нас всем известно, просто Ас!
Вы прекрасный семьянин
И ребенок – не один.

Вы примером многим стали
Троих детей воспитали!
Дети – счастье за все муки,
А теперь растут и внуки!!!

И хотим сказать Вам лично,
Что Вы смотрите отлично!
Тот же блеск у Вас в глазах,
Ни сединки в волосах!

Аксакал наш дорогой,
Как джигит, Вы молодой!
И пусть вскачь бегут года,
Шесть десятков – ерунда!

Доживите лет до ста
Хоть и жизнь так непроста!
И мы очень будем рады
С Вами все трудиться рядом!!!

Возраст Ваш, кому секрет?!
Для мужчины лишь расцвет!
Пусть «зима» не за горами,
Оставляйтесь рядом с нами!!!

Директора школ-интернатов и детских домов.
Сентябрь 1992 год.

Құрметті Қайролла Мұқанұлы!

Тағзым егіп, басымызды иіп бір,
Жүректерде жылы лебіз ұйып тұр.
Өзіңсің ғой қазағыңа әйгілі,
Өзіңсің ғой алашыңа сүйікті ұл.

Жерің жоқ қой туың сенің жығылған,
Ашмат деп әмсе сені ұғынған.
Гүлдіршінін бәйтеректей шыңдаған
Ісің бойы айналмас па бұл ұлдан.

Өңіңе емес, терді төгіп жалпы үшін
Өңгілі ғой елге сіңген мәрт ісің.
Абыздықтың ақ жолына түсірер
Бұтты болсын, уа Қайреке, алпысың!

Болып болып кешкен күннен, заманнан,
Абыздықпен болсын шашың ағарған.
Бослығың мен қоса ағарып, бақыт кеш
Шыңырағы биік болсын Ақ ордаң!

Ардыңер боп елге ардақты, еңселі
Басыр болсын ғұмырыңның өлшемі.
Таманына олжа салған адам деп
Ұмытпайды келер күнде ел сені!

«Баяқ тілі» қоғамының облыстық және қалалық
деңгейде Ақсақалдар алқасы. Сентябрь 1992 жыл.

Бұл 1992 жылғы менің 60 жылдығыма арналған өлеңдерді
«Ақсақалдарды ақтарып отырып қызым Гүлнәр тауып әкелді. Мен
өлеңдерімнің көпшінін. Енді ұмытпау үшін осы дәптерге көшірдім. 17
сәуір 2004 жыл.

Қайролла Мұқанұлына.

Өлеңіңді қай Шабаннан
Басырға молла Мұқаннан.
Ат жолдан тартып бірге өстік
Басыңды көріп заманнан.

Ақылдысың ғой байсалды,
Кұлзағи сені таңдады.
Балалар да сүйкімді
Шыңына ғылым аттанды.

Қайырлы болғай қадамдар
Жалғаса бергей оң жолдар.
Болдың ұстаздар ұстазы
Көп қой алар тәрбие
Адамдық сана, сипаттар.

Бұлтарыс жоқ, турашыл
Таза шындық жолында.
Елдегі қарттар ақылды еді,
Қайролла соған тартқанда.

Ынтымақ аты жарасқан
Мұғалім болып дәм татқан (1961-1967).
Сыйлы болып тұрдық қой
Ауылды жарқыратып, жаңартып.

Зейнолла досым екеуіміз,
Төккенбіз талай ыстық тер.
Сол күндер естен кетпейді
Қартайған шақта, Қайреке.
Тілейміз заман жақсысын,
Ұрпақтар аман жалғассын.

Жақсылық іске сәт болып,
Қазақстанда бақыт орнасын.

Жаздым, ұстаз Жұмаш Сейтбеков,
Естеліктер ұмытылмас. 5 май 2006 жыл.

***Ынтымақ ауылына!
(Қайролла Мұқановқа!)***

Айғақтап ата салттың дұрыстығын,
Қарт болған кешегі жас, ырысты ұлын.
«Үл туса – елге тірек» деген бар ғой,
Ісеріс деп айта алады бұл істі кім?

Жетелеп, қызықтырып небір арман,
Ұлынды жетілдірген өмір алдан.
Луылын алтын бесік көргендіктен
Жизуга шежіресін көңілі ауған.

Ілігесін ата сыйлар гұрпы барын,
Қолына қалам алған ілкі дарын.
Ілімнің ай маңдайлы қас жүйрігі,
Қарекен ардақтаған Ынтымағын.

Қиынатпен асқақтаған аспан асып,
Житса да қиындықтар бастан асып.
Ауылдың азаматын ардақтады,
Жазумен бар гұмырын тасқа басып.

Жирандар, неткен сыйлы, нұрлы едіңіз,
Ынтымақ, ырыспенен үлгі едіңіз.
Елдің бетін ашып оқыған соң,
Елдейіп кетті тіпті білгеніміз.

Елдімен туған жұрттың көшіне алаң,
Елдімен жігерленіп, жасымаған.
Өлкенің зерттеушісі әрі білгір,
Елдікті бір жаның ғой осы балаң.

Елдірекен өзіңіздің өскініңіз,
Елдігің білім деген көшті нығыз.

Қазақтың тарихының қас білгірі,
Бір сөзін айтпайтұғын босқа ұлыңыз.

Әр сөзі шындықпенен шегеленген,
Жалған сөз ере алмастай көлденеңнен.
Жылуын жүрегінің жұртқа жайып,
Мерейін көңілінің елге берген.

Орысша, қазақшаны тел меңгеріп,
Білімде құлагердей желген дерлік.

Ұлы боп Ынтымақтай ырысты елдің,
Орны бар алатұғын төрден берік.

Жетпейді оған шың да, жартасың да,
Салмақтап таразыға тартасың ба?
Қисапсыз деректер мен дәйектерің,
Ашылған Қайрекеннің арқасында.

Жүретін ел парызы ұғымында,
Тілегі сондай нұрлы ғұмырында.
Тарихтың тоң-қыртысын ақтарғасын
Олжасы ұшан-теңіз ғылымында.

Айғағын тап басқандай соның бүгін,
Кітапқа арқау еткен өмір нұрын.
Бабалар аруағы жебегендей,
Өсіріп отыр енді көңіл гүлін.

Ынтымақ секілденген талай мекен,
Осындай игі ұлды қалайды екен.
Баршаның берекесін асырам деп,
Таппайды ешбір тыным бұл Қайрекен.

Ардақтап сүйгесін де өзін елі,
Олдағы өзін мықты сезінеді.

Қазақтың өткені мен бүгiнiн де,
Жазады болашаққа шежiренi.

Сөзді де осынау iстiң қиындығын,
Сонда да арқалап жүр дүйiм жүгiн.
«Ынтымақ ауылы» деп кiтап жазып,
Арнап тұр туған жерге сыйын бүгiн.

Қимай ма туған жерге жанын әркім,
Iсi бұл ұяты мен ары бардың.
Үрғасын ауылына сыйын арнап,
Гартуын туған ұлдың қабыл алғын.

Керуенi келешектiң көше берер,
Үрпақты ұрпақ жалғап өсе келер.
Мерейiң арта берсiн, Керей жұрты, -
Сибандар, Тарышылар, Көшебелер!

Ғалым Қадiрәлiұлы
шiлде айы, 2006 ж.

Қаламгер жолдастарға.

(Маңызды маңғаз Ғалекеге,
Майталман шебер Қайрекеге,
Илбсқор, тiлге бай Сәкеге).

Ашылған ой мен қырдағы,
Кеңестiк дәуiр жұрнағы.
Журналистер боп апты,
Мүғалiмдер бұрнағы.

Қарттардың көзi қырағы,
Үшқыр қалам – пырағы.

Қазып жатыр қопарып,
Жаңғыртып асыл мұраны.

Үш ноян жүр жалақтап,
Қалам-қару асынып.
Ел тарихын сабақтап,
Баяндауға асығып.

Төс белгісін қададың,
Құтғы болсын қадамың.
Жалықпай, талмай жаза бер,
Мұқалмасын қаламың!

Қаламдастарың Болат Мағазұлы.
26.10.06.

Сәлем хат.

Сәті түсті хат жазайын достарға,
Ойнап-күліп, кей уақыттар бірге өтті.
Өмір бақи бірге тұру қосқан ба?!
Табиғаттың міз бақпайтын құдіреті.

Аман-сау ма кішкентайлар: Сара, Марат,
Роза, Гуля және өздерің, туыстарың?
Кешіріңдер аталмаса, мүмкін «Жанат»
Халдер қалай, табысты ма жұмыстарың?

Баяғыдай жүрміз біз бір қалыпты,
Сәбит, Бақыт, Ақжарқын, атасы мен.
Олжабайды партком ғып құп алыпты
«Заря» деген совхозға «ақшасы» кем.

Бірақтағы жоғары дәрежесі,
Ақша деген қағаз ғой алдайтұғын.
Бақыты өссе – жігіттің мәртебесі,
Боқ дүние – жегі құрт жалмайтұғын.

Олең жаздым Сідерге сәлемдеме
Болғандықтан достарым сынамайтын.
Кемшілігі болса да пәлем демес,
Көрінгенге хат жазбан сыйламайтын.

Хат жазуға Бақыттың ебі де жоқ
Қаламсапты іздесе таба алмас.
Жай сөйлесе, жыпылдап сөздері оқ
Не айтқаны құлақта бірақ қалмас.

Сондықтанда кешірім сұрайды ол,
Күлзағидан ұялып, ылғи айтып.
Нар болмады аузыма, - деп – екі қол
Жазар едім әйтпесе бір байытып.

Сәлеммен: Бейсен. Городецк селосы Сергеев ауданы
25 июль 1973 жыл.

Сәкен Оразалин.
Қайролла Мұқанов менің досым.

Қайролла Мұқанов менің досым,
Аяулы жақсы көрген замандасым.
Иллаһи ұзағынан сүйіндіріп
Рықымды достығымыз ұзақ болсын.

Олжалы болдым менде ол жылдары,
Лийықты достар таптым ұл–қыздарды.

Ләйлә, Мәриәм, Зәукен, Баян тағы
Аманжол, Қабдырахман абзалдарды.

Мықты болды оқығанда достығымыз мектепте,
Учкомды сен басқардың икемделіп, еңбекке
Қаһарлана қарайтынбыз тентектердің тәртібін
Ақыл айтып, айбын тігіп, антын алып мендете.

Нығыз болды беделіміз мектепте,
Ойларымыз тек жақсы оқу әдетте.
Вечерларға барсақтағы жиналып,
Мақсатымыз тура жүру әдепті.

Елегізіп қарайтынбыз жолдасқа,
Қиын шақта жалғызсырап қалмасқа.
Іңірлікте мектепке де жинап ап,
Насихаттап намыс шашып алмасқа.

Достардың армандары орындалды,
Оқуда үздік деген атақ алды.
Сен – күміс, Аманжол – алтын медаль
Бұлғи осы үздіктен айрылмағын
Мыңнан жүйрік болғайсың, елдің алды.

2003 ж.

Аманжол Қошанов
Мұқановқа.

Темір қалам мүдірме
Ақ қағаздың бетінен.
Өлең хат жаз құрбыма
Аңсаған достық ертеден.

Алдым, достым, хатыңды,
Арнап маған жазылған.
Бірнеше рет оқыдым
«Достық» деген жылы сөзінді.

Айнымайтын ашпайтын
Жырлапсың сен достықты.
Сойлағаным ертеден
Менің дағы сол еді.

Ал ендеше мен даяр
Алдым сенің қолыңды.
Достықтың ұлы жемісін
Гсрейік бірге кел, достым.

Құрметті Қайрекеме.

Гарихтың ақтандақ беттерін,
Ашуға бел буды мақсат қып.
Қиынға қаймықпай беттеді,
Бойына қайрат-күш қаптатып.

Өлкемнің көп болған ерлері,
Гшшымы, ақыны, жырауы.
Гшдыры тануға бермеді
Болмады олардың сұрауы.

Қиықтың аспанын айналып,
Гшқыттың құсы да қонды кеп.
Гарихтың тыңына, сайланып,
Қайрекең қарымын салды көп.

Гудейді өткенді, кеткенді,
Гшбиды жылғасын, тамырын.

Тарихқа жобалау өтпейді,
Нақтылық қана оның тәңірі.

Қажымай, талмайтын еңбекшіл,
Жазушы, ал кейде ол ақын да –
Кіндігі байланған жерін де тербетсін,
Қиялмен көгіңе жақындап.

Жастарға көрсетер үлгісі,
Ақылы, нақылы ғажап-ақ.
Феномен дегенің – бұл кісі,
Тылсымнан сыр тартар саралап.

Денсаулық тілеймін мен саған,
Іске ассын ойлаған арманың.
Қартайма, жасай бер, жақсы аға,
Өлкемнің бір туар тарланы.

Мүтәллап ініңіз. 24.09.2007 ж.

Қайролла, Күлзағи.

Амандық ағадан деп жеңгең бүгін,
Ұмытпа Күлзағи мен қайнымды-інім.
Құттықта 1-май мерекемен
Білдіру үшін бізге жүрек сырын.
Деген соң қалам алып жаздым сәлем
Екі ауыз өлеңім бұл – берген кәдем.
Көңілді өткізіндер мерекені
Тойлаған шаттық күнді барлық әлем!

Қайырбек-Мүкәрәм.
1 май 1983 ж.

Қайырбек Сыздықов.

Ізін алған ғылымның
Шыңына шыққан білімнің.
Құттықтаймыз отбасын
Кейролладай інімің.

Мүшлімдер күнімен,
Ашық ықылас көңілмен.
Мэрэштағы қолдайды
Ашық абзал үнімен!

6 октябрь 1985 ж.

Уважаемый Кайролла Муқанович!

Оттсей души, с огромным уваженьем
Мы поздравляем с юбилеем Вас.
И трудно очень скрыть волненье
Или, хочется поэтом быть сейчас!

Сейчас Вам ровно шестьдесят
И было: счастье и гроза.
И также молодо глядят
И мир Ваши глаза.

И сердца также четок бой,
Как 10, 40 лет назад.
И нескрывает за собой
Искренний, честный, мудрый взгляд.

И шагните в юность, снова молодейте!
И бьете сердце, как огонь в груди!

Работайте, живите, не болейте!
Прекрасной жизни еще много впереди!

Сентябрь 1992 г. Работники Облуно.

Қайроллаға.

Тағзым етіп, басымызды иіп бір,
Жүректерде жылы лебіз ұйып тұр.
Өзіңсіз ғой қазағыңа әйгілі
Өзіңсің ғой алашыңа сүйікті ұл.

Жерің жоқ қой туың сенің жығылған
Азамат деп әмсе сені ұғынған.
Бүлдіршінін бәйтеректей шыңдаған
Есіл бойы айналмас па бұл ұлдан!

Өзіне емес, терді төгіп жалпы үшін
Әйгілі ғой елге сіңген мәрт ісің.
Абыздықтың ақ жолына түсірер
Құтты болсын, уа Қайреке, жетпісің!

Белгі болып кешкен күннен, заманнан,
Абыздықпен болсын шашың ағарған.
Қосағың мен қоса ағарып, бақыт кеш
Шаңырағы биік болсын Ақ ордаң.

Ардагер боп елге ардақты, еңселі,
Ғасыр болсын ғұмырыңның өлшемі.
Заманына олжа салған адам деп,
Ұмытпайды келер күнде ел сені!

Сентябрь 2002 жыл.

*Мизаш Шәріпов.
Қайролламен сөйлестім.*

Телефонмен сөйлестім
Қайролламен мен бүгін.
Ғамаша бір күй кештім
Естіген соң дос үнін.

Мүмкін болса егерде
Жылда елге барсам деп.
Қиялданып кетсем де
Жүрем соның қамын жеп.

Сөйлескен соң өзіңмен
Бәрі еске түсті ғой.
Оралды ойға тезінен
Шұмақтарда сергіп бой!

Елдегі достар, жолдастар
Жаңғыртып өткен күндерді.
Ошпестей ғып ой тастар
Шындайтын қайрат, жігерді.

Алматыға жаһанда
Тең келетін қала жоқ.
Айтып келем һәмәнда
Келтірер оған дәлел көп.

Бірақ шіркін туған ел
Кіндік қаны тамған жер.
Ерекше ғой басқадан
Сыйласа да үлкен төр.

Көкірегімді оятты
Сарыарқадан соққан жел!

Алматы. 21 тамыз 2010 жыл.
Осы күні сөйлестім.

**Асхат Сағындықов.
Қ.М.Мұқановқа**

Ақкөңіл, жылы жүзді, қарапайым,
Өмірің бізге өнеге, жан ағайым
Қазақ деп құлындаған жас жүрегің,
Шаршасаң, алмасуға інің дайын.

12.12.90 ж.

Құрметті Мұқановтарға.

Аяғы өткен жылдың тоймен өтті
Күдікті, қуанышты оймен өтті
Көңіл шіркін шалықтап жермен көкті
Тау, теңіз, ойлы-қырлы боймен өтті.

Арман көп арылмайтын ой түбінде
«Үмітсіз сайтан болсын» - деген сөз бар
Ұлы арман орындалмас деп түңілме.
Дегендей армандаймыз ен байлықты.

Берсін деп бізге мықты денсаулықты
Сүйгені балалардың болса екен деп
Мейрімді бізге дағы тым лайықты
Кейбіреу ішкі сырып ақтарады.

Кейбіреу қулық ойлап сақтанады.
Кейбіреу маңызданып баптанады
Кейбіреу шын көңілмен шаттанады.
Мінекей жаңа жыл да келіп қалды.

Жарқырап хрустальдай ақша қары.
Гүйіні көп тілектің амандық қой
Айтатын жаңа жылда жас пен кәрі
Думан той мерекені қызықтаймыз.

Жақсы іні, келінімізді ұмытпаймыз.
Жарқырап келіп қалған жаңа жылда
Амандық саулық тілеп құттықтаймыз.

31.12.1985 ж. Қайырбек-Мэрэш Сыздықовтар

Құрметті Қайролла Мұқанұлы!

Сізді «Абылай ханның резиденциясы» кешенінің ұжымы
Мің жылдық мерей тойыңызбен шын жүректен құттықтайды.
Төтенше айтулы күні, сексеннің сеңгіріне жетіп отырсыз. Сізге
Төтенше өмір ұзақ та, берекелі өмір, отбасыңызда тыныштық.

* * *

Жил болған соң бауырмалды жайдары
Ынтымақтың Сіз ұйытқысы, қайнары.
Сексен жасқа жетіп тұрған жан аға
Бұл әулеттің Сізсіз алтын Айдары!

Ағайынның ақ сақалы өзіңіз,
Тесеріктей батаңызда, сөзіңіз.
Бұл боламыз, қолыңызға су құяр
Сізді көріп тұрған кезде көзіміз.

Ақсақалсыз, биік атқан, қой дескен
Қаншама ой шығады екен тойда естен.
Біздің тілек жүзге жетіп, жан аға
Қол ұстасып жүріңіз көп, сан доспен!

Ізгі ниетпен, ҚР мәдениет және ақпарат министрлік СҚР
әкімдігінің «Абылай ханның резиденциясы» КМКК мұражай
кешенінің ұжымы 26.09.2012 ж.

Құрметті Қайролла Мұқанұлы.

Ізденістен талмайтұғын бір әлі
Секілдісіз терең білім бұлағы
Жақсы ағасыз алтын сандық кеудесі
«Асыл мұра» өзіңізбен мұралы!

Талай сырды аштыңы ғой хатталған
Мұрағатта, мұражайда сақталған
Көздің майын тауысатын еңбектен
Сіздей болар өз мұратын тапқан жан!

Ел ішінде алған бедел, бағаң көп,
Бел шешіпсіз мектеп, ұрпақ, қоғам деп
Сондықтан да қадірлейді сізді жұрт
Нағыз ұстаз, адал, абзал адам деп!

Майын шағып орыс тілін меңгеріп,
Дей аласыз: «Одан есе бермедік».
Қос тілде де бәйге бермес жорғадай
Шын жүйрігін таныды ғой ел көріп.

Шашыраған тамшысындай теңіздің
Зерделейтін ел тарихы негізін

Тындырымды ісіңізбен әрдайым
Ынтымақтың ұлы осындай дегіздің!

Қолдан түспей жүйрік қалам – қимасың
Шабыт пірің «жаза түс!» - деп кинасын
Өзіңізсіз – өнегесі еңбектің
Сеңгір 80 соны серпің сыласын!

Ізгі тілекпен «Солтүстік Қазақстан» газетінің ұжымы
26.09.2012 ж.

*Муканову Кайролле Мукановичу
Посвящается.*

Геперь Вы профессор, какая вершина!
Таким должен быть настоящий мужчина!
А все начиналось со школы когда – то,
Обычной, в селе «Лет прошло многовато».

Но Вас оценили: глубокие знания,
Порядочность, честность! Достойны признанья!
Вы, словно по лестнице, двигались вверх,
Да, трудности были, но ждал и успех!

А основная веха признания
Прошла в департаменте образования!
Вы были учителем учителей
И встретили там не один юбилей!

Всю область объехали вдоль, поперек,
И, видно, в те годы родился намек.
Что годы покоя не отдыху дома,
А посвятите Вы краю родному.

Своим землякам, их делам, и успехам!
И это вторая великая вежа!
Но Вас еще знаем и как семьянина!
Прекрасного! В доме Вы незаменимый!

Детей замечательных Вы воспитали!
И этим признание тоже снискали!
Да! Вы покорили такую вершину,
Что даже аким подарил Вам машину!
Желаю Вам счастья, здоровья, успехов
И гордо в машине акимовской ехать!

С уважением В.Кондратова. сентябрь 2012 г.

Кәкімбек Салықов
Құтты болсын 80 жас.

Қайролла, досым – құрдасым,
Сексенге жеттің алқынбай.
Жасай бер толық бір ғасыр,
Жеңер деп қарттық тартынбай.

Жүресің ойлы данаша,
Теруге білім ерінбей.
Мінезің сенің тамаша,
Есілдің самал желіндей.

Бауырмал өстік сыйлы боп,
Құмартып биік құздарға.
Бір жақсысы – құрдас боп,
Таласқан жоқпыз қыздарға.

Тәуелсіз бүгін елімде,
Жұлдызың жанды аспанда.

Орандың құтты сенімге,
«Асыл-мұра» төрін ашқанда.

Жұмысың көп, аз ұйқың,
Сол гадет жеңіп келеді.
Бабалар зерттеу тарихын,
Сендерге елім сенеді!

Ақ тілек айтсам көп болмас:
Әр таңды Алла қолдасын.
Құтты болсын 80 жас,
Ақсақалдық берік орнасын!

28.09.2012 ж.

Мұқанов Қайроллаға 80 жас.

Қайролла менің жан досым.
Аштық жылы туғанбыз
Көрсек тағы сан қысым,
'Зорға аман қалғанбыз.
Ісерді төктік аянбай
Ұлылардан үлгі алдық.
Мәңгі есте қалардай,
Іңбектендік жол салдық.
Қайролланың ізі үлкен,
Іприхта мәңгі қалдырған.
Өйменен, терең біліммен
Сұсылың елдің қандырған.
Оның әрбір ісіне,
Өлі де құлақ түреміз.
Оның алып күшіне
Ізі сенеміз, сенеміз.

Сексенге келіп қалсаң да
Кәрілігіңді сезбедік.
Тоқсанға келіп алсаң да
Жүз жаста да бол берік!

Шота Уәлиханов, Қазақстанға еңбегі сіңген сәулетші, ақын,
жазушы, ғалым.

**Сәкен Оразалин.
Қайроллаға.**

Қайролла, қалің қалай замандасым,
Тілеймін тез жазылсын жамбасың.
Осы аурудан жазылғасын сақ бол, батыр,
Бәтеңкеңді тағалап ки, сырғымасын.

Құлады деп сені естігенде,
Уайымдап аядық бәрімізде.
Ауруханада жатып сенің қиналғаның,
Жаны ашитын достарың батып бізге.

Еншалла көп ұзамай жазыларсын
Көрген бейнет, мехнат артта қалсын
Шын достық қиындықта білінеді
Күлзағи шаршады ғой, демін алсын.

14.01.2013 ж.

Мұқанов Қайролла 80-де.

«Ынтымақ» туған елден аталыпсың,
Атадан аруақты бата алыпсың

Биігін ерке Есілдің жайлаған ел,
Жоғарғы Самай-Керей аталыпсың.
Туыпсың орман-тоғай ортасында,
Тағы да, тыңдап өскен сабыр бар-ау,
Тәлімді тәрбиенің арқасында.
Осіпсің табиғаты тамаша елден,
Жасыңнан жақсылардың соңына ерген.
«Жерінде ат аунаған түк қалады» -
Деген бар бәрі дағы туған жерден
Мектебің өнерлі орта өрбе болды,
Сондықтан өнімі мол жеміс болды.
Жүйелі білім алу арқасында,
Меніңше, көк жиегің тегіс болды
Өттіңіз өмірінде талай сыннан,
Нәр алған түп-тегіңнің жалғасынан
Жәй емес, төркінің тек нәсіл бар,
Шықтыңыз ғұламалар ортасынан
Жұққан бар Ебінейден өлең деген,
Жұққан бар Аманжолдан – ойың терең
Жүк артып қайда салсаң қайыспайтын,
Жазудан жалықпайтын жасыл емен
Таңдадың өмір жолын санаң ұқты,
Содан соң өршіл өжет талап мықты.
Жасыңнан армандаған ақ көңілмен,
Ұлағат тұтқан едің ұстаздықты.
Аудардың шәкірттерге көңіліңді
Арнадың 20 жылдай өміріңді.
Алдыңнан мың сан бала білім алып,
Ақтадың армандаған сеніміңді
Қайыспай қиындыққа жасьмадың,
Кездескен қиындыққа тосылмадың.
Биліктің биігіне шықсаңдағы,
Кеуделеп, кеуде қағып тасымадың.
Бұл деген адамшылық алға бастар,
Құран да, Хадистер де, Құдай қостар.
Жүргенде ізгіліктің ізін танып,

Әрқашан ақ жолыңды Құдай қостар.
Қашан да ізігі жолдың болар құны,
Ескерді аудан, өңір елеп мұны.
Көгерді облысқа билік қостап,
Ұстазы мұғалімдер мұғалімі.
Талпынған талабыңды Құдай қолдай,
Секіру шың басына болған сондай.
Мектептен облысқа бірақ шығып,
Басқардың мұны дағы жиырма жылдай.
Келгенің басшылыққа дөп болғаны,
Әкімдер, барша қауым көп қолдады
Бұйырған мұндай жерде көп отыру,
Өйткені істерінде мін болмады.
Қайролла қолға алса жұмысыңды,
Ескеріп ойға алмайды тұрмысыңды.
Өйткені ту сыртында Күлзағидай
Сенімді серік тұр ғой тумысында
Ежелден құдай берген тылық мықты,
Күлзағи жастайыңнан сырыңды ұқты.
Зырлайды дөңгелегің алға қарай,
Береген ғой берік қылып мұрындықты.
Білімді-әрқашанда нұр сезімді
Түсірген жарық сәуле күн көзіндей.
Ақтарған ақжаулығың сансыз кітап
Сондықтан оқымысты дәл өзіңдей....
Жәй емес қатардағы ақжаулығың
Өрбітті өріске айдап он саулығың.
Көрікті, көркем сұлу, сыншы-мінші,
Сондықтан мықты сенің денсаулығың.
Сара, Роза дәл өзіңдей ұстаз болды,
Таңдаған тәрбиелі тура жолды.
«Қыздардың қызығы мол» дегендейін,
Кеңейген өрісіңе көңіл толды.
Гүлнәрің ғылым жолын қуалаған
Мәнерлеп өмір жолын сырғанаған.
Тарихпен тамырланған Қыдыр ата,

Гіл жағын шешендікке дуалаған
Мараты ата-ананың жолын ұқты,
Оқуға талабы зор болды мықты.
Өнердің Құдай берген арқасында,
Алып ел-Ресейден бірақ шықты.
Әртіннен ақыл-оймен ақтарғаның,
Өткеннен алтын аршып сақталғанын.
Қопарып қажымастан қабат-қабат,
Тарихтың шөгіп жатқан қатпарларын.
Қиын ғой бұл жалғанда сөз өнері,
Байқалар сөйлегенде, өз кемері.
Қай күнде қиындықтан алып шығар,
Білімі, табиғаты, өз өнері.
Өлкені шолдық алыс дүрбіменен,
Қиырлай қол ұстаса қыдырменен
Асырып жақсылықты аспандата
Шоқпармен жамандықты гүржіледің.
Тарихқа сілтедің сен ұзын құрық,
Кей кезде жазасың-ау тізілдіріп
Кітаптар қатарынан шығып жатыр,
Қойғандай конвейерге тізілдіріп.
Бұл күнде адамдарда көп сынайды,
Кейде бұрыс, кей-кезде дөп сынайды
Ал сенің табиғатың мүлде бөлек,
Сынайы сыр мінезің көпке ұнайды
Қайролла осындай жан асыл маған,
Қоңілін ешкімнің де қалтырмаған
Әлі де айтары мол айтылмаған.
Тарихы қандай қиын болсын мейлі,
Қопарып түп тамырдан іріктейді.
Анығын тауып алып архивтерден,
Бошалап майын шағып жіліктейді.
Қайрекең осы біздің болды қандай?
Дегендер болса егер шөлі қанбай.
Сойғандай жаңа соғым ішін жарып,
Айтайын шек-қарынын ақтарғандай.

Дәлдігі сөзге берік ант сияқты,
Немістің ғұламасы – Кант сияқты.
Кім болса да, ол болсын еріп кетеді,
Көсіп ап шайға салған қант сияқты.
Адал жан ноқаттай бір қылауы жоқ,
Сөздерге өркеш-өркеш алмайды кек.
Сондықтан артық сөзді айту обал
Парқына өз-өзінен тоясың тоқ.
Сөйлесе жайлап бағып еппен сөйлер
Қаралар болса дағы өңкей дәйлер.
Аспаннан ажал келсе асықпайды
Тау құлап, тасып жатса өзен, көлдер.
Жүргенде салмақ сала екі аяққа.
Ешқашан жалтақтамас екі жаққа.
Бет алған бағытынан бір аумайды,
Бұрылып қарамайды кей саяққа.
Күлгенде еппен ғана езу тартар,
Өзіне сабырлықтың жүгін артар.
Көрінген жарқылдаққа қарамайды,
Үйіне бұрылмастан тура тартар.
Іздесе бір мәселе түптен қазар,
Қопарып қабаттарын – табан тозар.
Көңілі көзі жетсе көншиді оның,
Табылса сонда ғана тыныш табар.
Айтқанды бұл Қайрекең екі етпейді,
Қыртысын ерінбестен өтектейді.
Аманатқа қиянат болған емес,
Анығы-танығына жетектейді.
Таныса-ең әуелі жасын ұғар,
Табылса-содан кейін досын сынар.
Деймін – ау Құдай біледі деп айтайын,
Қасың жоқ барлығы да досың шығар.
Бұл деген ақ жібектей мінезінен,
Болжаймын не болмаса төзімінен.
Қарайтын әр адамға әр қырынан
Көкірек көзі ашық көзіміспен.

Келсе де сексен жасқа жеңіл жүрет,
Қандай ғана іс болсын жеңін түрет.
Жер айынан жер майын жеткіз десең,
Ойланбастан алар еді темір күрек.
Өлкені аралады бір тынбастан,
Жерінде де болған ғой сұр құм басқан.
Ойы озық бәрі дағы алақанда,
Танушы жоқ өңірді бұдан асқан.
Сексенің құтты болсын келген бүгін,
Өмірдің арқаладың талай жүгін
Бейнетпен зейнеттен сарай соқтың
Ылайым ашық болғай келер күнің.
Немөне сексен деген-бұл бесін де,
Көзді сал күні ертеңге келесіге
Сексеннен тоқсан асып жүзге қарай,
Тарта бер тіршіліктің кемесінде.

Қали, Ожан Қалиұлы, жазушы, ақын,
суретші, еңбек ардагері 2013 жыл қыркүйек

Ұлағатты ұстазы өлкеміздің.

Абыз жасқа аяқ басып келіпсіз,
Қос ғасырдың көпірінен өтіпсіз.
Екі қоғам, екі түрлі өмірді,
Таразылап осы күнге жетіпсіз.
Өңірімнің өткеніне үңіліп,
Дерегі мол тарихына жүгініп,
Суыртпақтап тартқан сөздер бүгінде
Кітап болып тұр сөреде тізіліп.
Қожаберген атамызды тірілтіп,
Қатпарланған тарих тілін жібітіп.
Қазағымның жақсысы мен жайсаңын

Қайтардыңыз қалған жұртқа ұмытып.
Өмір – өзен ағады дамыл таппай
Ілесіп жүре бергін қалыс қалмай.
Ұлағатты ұстазы өлкеміздің,
Тың еңбек жаза бергін әлі талай.
Жаны жаз, мейрімді, асыл аға!
Қосылсын жасыңызға жасыңыз да.
Жақсының хаты өлмейді, аты өшпейді,
Бақ құсы қона берсін басыңызға!

Оспанова Марал Зейнел-Ғабикқызы ақын,
2013 ж. қыркүйек

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ.....	3
I БОЛІМ. АВТОРДЫҢ ӨЛЕҢДЕРІ.....	4
<i>Айтмағамбетке.....</i>	5
<i>Жақсылыққа.....</i>	6
<i>К 75-летию И.А.Юндина.....</i>	8
<i>Сенің арқаң.....</i>	9
<i>Мәриямға.....</i>	11
<i>Аманжолға.....</i>	12
<i>Мұхамедия құдаға. (80 жасқа толуына).....</i>	14
<i>Қабдрахманға. (70 жасқа толуына).....</i>	15
<i>Грипп.....</i>	17
<i>Гассыз келген қой.....</i>	19
<i>Жанахметке.....</i>	20
<i>Гестке жауап беруге.....</i>	21
<i>Кожвендиспансерде.....</i>	22
<i>Гүлсім қарындасыма.....</i>	24
<i>Жұлдызға.....</i>	25
<i>Оразгелдіге.....</i>	26
<i>Құрметті Ораз Баймұратұлы!.....</i>	27
<i>Шабан ата ұрпағынның бірісің. (Ұлан ініміздің 65 жасқа келуіне).....</i>	29
<i>Гілекке. (70 жасқа толуына).....</i>	31
<i>Қабдрахманға.....</i>	33
<i>Социалға.....</i>	34
<i>Дәмет пен Сәулеге.....</i>	35
<i>Галымға. (70 жасқа келуіне).....</i>	37
<i>«Ынтымақ ауылы» кітабын сыйлаған адамдарға жазған қолтаңбалар. 31/Ү-2006 ж. Галымға.....</i>	38
<i>Нүржамалға.....</i>	38
<i>Социалға.....</i>	39
<i>Қалимаға.....</i>	39
<i>Жұмашқа.....</i>	40
<i>Кәрімге.....</i>	40
<i>Қабдырахимге.....</i>	40

<i>Мұратқа</i>	41
<i>Тілекке</i>	41
<i>Ләйлаға</i>	42
<i>Ақнұрға</i>	42
<i>5-7 шумақтар 22 шілдеде жазылды</i>	43
<i>Ожан Қалиға</i>	44
<i>Мизашқа</i>	44
<i>Рәшидаға</i>	45
<i>Дәулетке</i>	46
<i>Ақбөпеш жеңгеме</i>	46
<i>Ұланға</i>	47
<i>Күләшқа</i>	47
<i>Ғазезге</i>	48
<i>Күләшқа</i>	48
<i>Ақбөпеш жеңгеме</i>	48
<i>Маралға</i>	49
<i>Бикешке</i>	50
<i>Еркешке. Қызылжарға көшіп келіп жаңа үйге түсуіне</i>	51
<i>Есен мен Малкенге. (қалаға көшіп келулеріне арнау)</i>	52
<i>Нағашыбайға</i>	53
<i>Еркешке</i>	55
<i>Оңдасын інімізге. «Достық» орденімен марапатталуына құттықтау</i>	58
<i>Ожан ағайға</i>	60
<i>Зейнеп апайға</i>	62
<i>Рақым Мұқаметжанов атайдың 90 жасқа толуымен құттықтау</i>	64
<i>Жаңа жылдың басында</i>	66
<i>Сәуле</i>	67
<i>Дәметке</i>	67
<i>Ақбөпеш жеңгейге</i>	68
<i>Айсұлуға</i>	69
<i>Ғалымға</i>	70
<i>Социалға</i>	70
<i>Нұржамалға</i>	70
<i>Мүсілімге</i>	71

Сенің арқаң (Күлекеңе).....	71
«Қарағай» санаторийінде.....	72
Қарақат көздерің.....	74
Социалға.....	74
Ақнұрға.....	76
Алтын той иелеріне.....	78
Парасат.....	79
Мейізге (70 жасқа толу тойына).....	80
Мүтәллапқа.....	82
Социалға.....	82
Таңатқа.....	83
Нұржамалға.....	83
Рүстемге.....	83
О.жан ағайға.....	84
Сира апайға.....	84
Нұрғожаға.....	85
Гілекке.....	86
Аяулы әжем.....	86
Әлімжанға.....	87
Әсемгүл.....	88
Мира қарындасыма.....	89
Месяц жить в Москве, не знаясь.....	89
Мәдина мен Саматтың үйлену тойына арналған бата.....	90
Күлпәшқа.....	91
Жас ұстаз Меруертке.....	92
Нұржамалға.....	93
Зура апайдың 80 жылдық тойына.....	93
К 80-летию Юндина И.А.....	95
Бүгін біздер қосылғалы 50 жыл.....	97
Құтты болсын 75!.....	97
Сира апайға (85).....	98
Облыстың көне айнасы («Солтүстік Қазақстан» газетінің 90 жылдығына).....	99
Дәулетке.....	101
Жетпіс жасың құтты болсын, Ұланжан!.....	102
Құтты болсын «Алтын той!».....	103

Әлия қарындасыма.....	105
Қазақтың ақын қызы Фаризаның.....	106
Оңдасын ініме.....	107
Күлзағига.....	108
Нұрғожаға (80 жасқа келуіне арнау).....	108
Асылан мен Салтанаттың тойына (бата).....	110
«Кәйтейін», сені «кәйтейін!» достық әзіл.....	112
Төлеген досымның дүниеден өткеніне 10 жыл толуына...	113
Шотаның 80 жасқа толуына.....	114
Мәриәга.....	116
Жанар мен Нұржанның тойына.....	118
Төлеген досымызды еске алу.....	119
Концерттен алған әсерлер.....	120
Үміткенге.....	122
Күміс тойға.....	123
Хафизаға.....	123
Бахытжамалға.....	124
Күләйімге.....	125
Аманжанға.....	126
Әлияға.....	127
Ергенғайыпқа.....	128
Ағай мен жеңгейге.....	129
Қырмызыға.....	130
Қоштасу.....	131
Дмитриевка мектебінде оқып жүргенде шығарған өлеңдер. Ана.....	133
<u>Ноқат Жақыповпен хат арқылы айтысқан өлеңдер.</u>	
Ноқат (23.01.1946).....	136
Қайролла (14/1-46) Досқа хат.....	136
Ноқат (27/1 – 46) Сәлемге-сәлем.....	137
Қайролла (5.02.1946) Сыйға-сый, сыраға – бал.....	139
Ноқат (8/II-1946) Жолдастық хат.....	141
Қайролла (20.02.1946) Досқа жауап.....	142
Ноқатқа Қайролла (5/III-46) Досқа серт.....	143
Ғани Сахабин (18/II – 1946).....	144
Қайролла (8/III-46) Ғани досқа.....	144

Қайролла (20/III-46): Ноқатқа.....	144
Шуточные стихи к празднику 8-марта.....	145
Има.....	146
Достарға.....	146
Отудеміз «Азаматтық қорғаныс».....	147
Сөз.....	148
Жүрек сыры.....	149
Келмей жүрген достарға.....	150
Медсестре Гале.....	152
Медсестре Шуре.....	152
В больнице.....	153
Целинщиктер келгенде.....	154
№ 7 палата.....	156
Жылпос жігіт.....	156
Нүрғожаға.....	157
Жаңа жыл.....	158
Жігіттер, қайдасыңдар сағындым гой.....	158
Өмір әселі.....	158
Екі дос. (Аманжолға).....	159
Жас қыран. (Аманжолға).....	160
Сараның 17-ге толуына.....	161
Бибігүлге. Бибігүлдің Малайзияға 2 жылға оқуға жүрерінде берген ақ тілек бата.....	162
Таңатқа. (70 жасқа толуына).....	163
Күлзияға. <u>Аурухана, травматология 4 этаж 1-ші палата</u>	164
Мейрамға. (дәрігер Мейрам Оспановқа).....	165
Толқынға.....	165
Жас әнші Айғанымды еске алу.....	166
Қайырбек ағайға.....	167
Нұржамалға.....	168
Қымбат келінге.....	169
II БӨЛІМ. АВТОРҒА АРНАЛҒАН ӨЛЕНДЕР.....	171
Қайроллаға (Қ.Жумалиева).....	172
Хайроллаға («Сосновый бор» 22 сентябрь 1986 ж).....	172
Қызылжарға барғанда (Қондыбаева Мәриям Рамазанқызы).....	173

Мен 60 жасқа келгенде маған арналған құттықтау өлеңдер.....	175
Тәрбие мен үгіттен (№ 2 қазақ реалды гимназияның ұжымы).....	175
Двадцать лет Вы в Облуно (Директора школ-интернатов и детских домов. Сентябрь 1992 год).....	175
Құрметті Қайролла Мұқанұлы! («Қазақ тілі» қоғамының облыстық және қалалық ұйымдары. Ақсақалдар алқасы. Сентябрь 1992 жыл).....	176
Қайролла Мұқанұлына (ұстаз Жұмаш Сейтбеков. 5 май 2006 жыл).....	177
Ынтымақ ауылына! (Қайролла Мұқановқа!) Ғалым Қадірәліұлы. шілде айы, 2006 ж.....	179
Қаламгер жолдастарға (Қаламдастарың Болат Мағазұлы. 26.10.06.).....	181
Сәлем хат (Бейсен. Городецк селосы Сергеев ауданы 25 июль 1973 жыл).....	182
Сәкен Оразалин. Қайролла Мұқанов менің досым.....	183
Аманжол Қошанов Мұқановқа.....	184
Құрметті Қайрекеме (Мүтәлліп ініңіз. 24.09.2007 ж.).....	185
Қайролла, Күлзағи (Қайырбек-Мүкәрәм. 1 май 1983 ж.).....	186
Қайырбек Сыздықов.....	187
Уважаемый Кайролла Муқанович! (Сентябрь 1992 г. Работники Облуно).....	187
Қайроллаға.....	188
Миғаш Шәріпов. Қайролламен сөйлестім.....	189
Асхат Сағындықов. Қ.М.Мұқановқа.....	190
Құрметті Мұқановтарға(31.12.1985 ж. Қайырбек-Мәрәш Сыздықовтар).....	190
Құрметті Қайролла Мұқанұлы!.....	191
Жан болған соң бауырмалды жайдары (ҚР мәдениет және ақпарат министрлік СҚР әкімдігінің «Абылай ханның резиденциясы» КМҚК мұражай кешенінің ұжымы).....	191
Құрметті Қайролла Мұқанұлы («Солтүстік Қазақстан» газетінің ұжымы 26.09.2012ж.).....	192

Муканову Қайролле Мукановичу посвящается (В Кондратова. сентябрь 2012 г.).....	193
Кәкімбек Салықов. Құтты болсын 80 жас.....	194
Мұқанов Қайроллаға 80 жас (Шота Уәлиханов, Қазақстанға еңбегі сіңген сәулетші, ақын, жазушы, ғалым).....	195
Сәкен Оразалин. Қайроллаға.....	196
Мұқанов Қайролла 80-де (Қали, Ожан Қалиұлы, жазушы, ақын, суретші, еңбек ардагері 2013 жыл құркүйек).....	196
Үлгітты ұстазы өлкеміздің(Оспанова Марал Зейнел- Габипқызы ақын, 2013 ж. қыркүйек).....	201
МАЗМҰНЫ.....	203